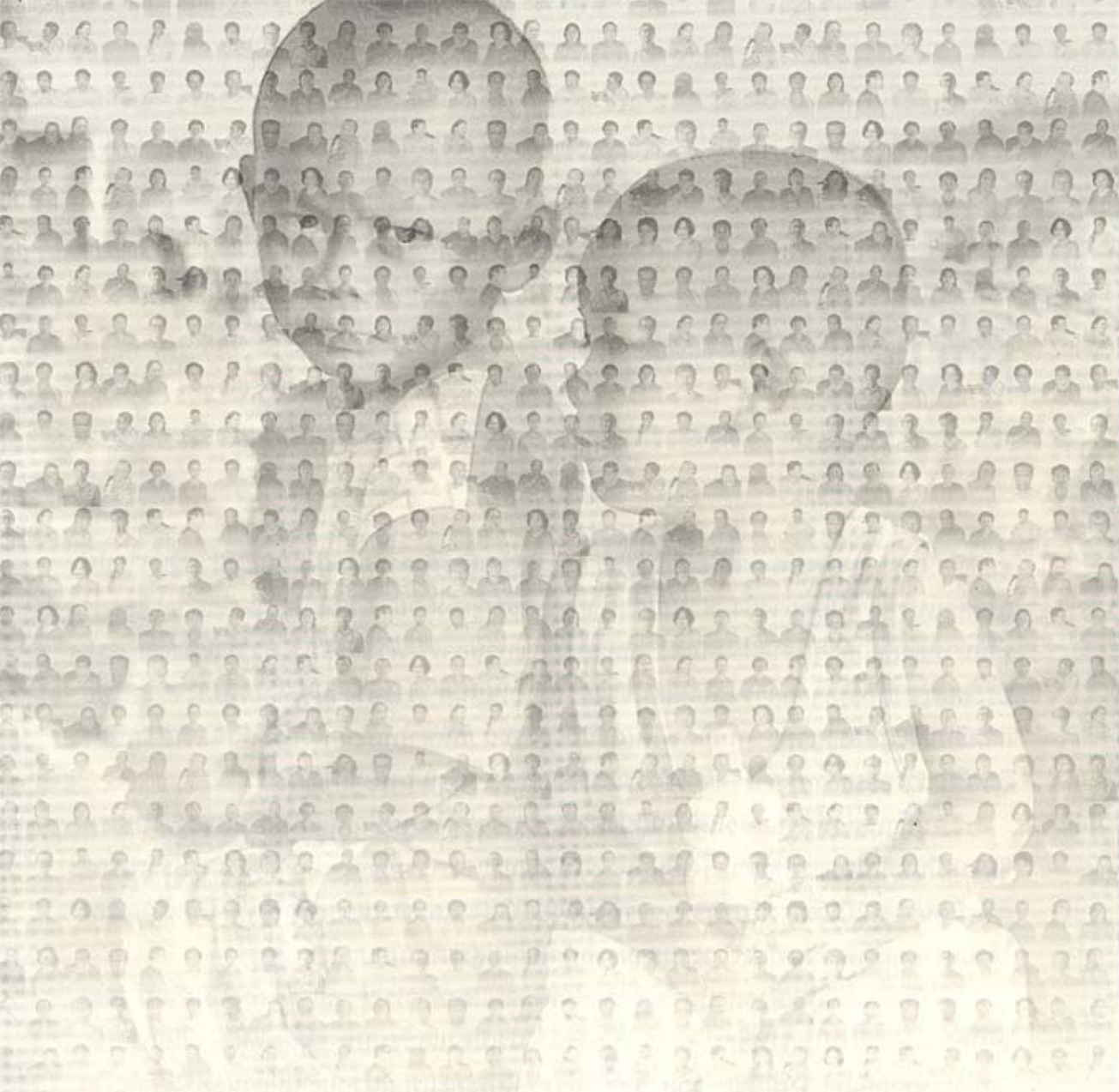

ชีวิต ประสพการณ์ และข้อคิด

ของ

ผู้นำในกระบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิด ของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

เรียบเรียงโดย : พรรณทิพย์ เพชรมาก, วริฏฐา แก้วเกตุ
เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ : 974-91983-6-0
พิมพ์ครั้งแรก : กุมภาพันธ์ 2547
จำนวนพิมพ์ : 2,000 เล่ม
จัดพิมพ์โดย : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

คำนำ

ในขบวนการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งตนเองของชุมชนนั้น “ผู้นำ” นับเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างยิ่ง ท่านเหล่านี้ได้เสียสละกำลังกาย ความคิด และเวลา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง ตลอดจน “ขบวนการ” ด้วยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกิดจากการหล่อหลอมของการทำงานหนัก การทำงานจริงการเปิดใจกว้างเพื่อการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา จนเกิดนวัตกรรมการพัฒนาที่หลากหลายทั่วประเทศ เช่น เกษตรอินทรีย์ การออมทรัพย์ การจัดการป่าชุมชน สวัสดิการชุมชน เศรษฐกิจชุมชน

ผู้นำเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผู้นำตามธรรมชาติที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลักในการพัฒนา จึงเป็นผู้นำทางปัญญาและความรู้ที่นำไปสู่การสร้างรูปธรรมของการพัฒนา จนเป็นที่ยอมรับทั้งจากชาวบ้านด้วยกันเอง และขบวนการพัฒนา ซึ่งในหลายเรื่องได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับนโยบายของรัฐบาล

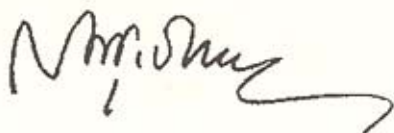
นับตั้งแต่มีการตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เมื่อเดือนตุลาคม 2543 ได้มีความพยายามในการเชื่อมร้อยขบวนการพัฒนาเมืองและชนบท ยังผลให้ผู้นำมีโอกาสเข้ามาทำงานร่วมกันอย่างไม่มีขีดจำกัด ซึ่งการทำงานในระยะแรกผู้นำเหล่านี้มีส่วนอย่างสำคัญในการให้ความคิด ความรู้ และให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ พอช. ตลอดจนการทำงานเพื่อสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชน และได้พัฒนาไปสู่ “คณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน” ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของกระบวนการทำงานของ พอช.

ตลอด 3 ปีที่ผ่านมาคณะอนุกรรมการมีส่วนอย่างสำคัญ ในการคิดค้นงานใหม่ๆ ร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ด้วยการนำปัญหาข้อเท็จจริงในพื้นที่ไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้คำแนะนำและสนับสนุนให้เกิดการทำงานเสริมสร้างความเข้มแข็งระดับฐานราก ตลอดจนนำปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวไปสู่การยกระดับ

ในการพัฒนาระดับประเทศในรูปแบบต่างๆ กัน เช่นการให้คำแนะนำต่อคณะกรรมการสถาบันฯ การประสานความร่วมมือกับภาคีพัฒนาในทุกระดับ การเข้าร่วมเป็นกรรมการและคณะทำงาน ระดับชาติชุดต่างๆ เป็นต้น

การทำงานกับฐานล่างอย่างใกล้ชิด และมีการเชื่อมโยงกับระดับนโยบายดังกล่าว ทำให้ผู้นำเองมีพัฒนาการของความคิดที่มีความชัดเจน แหลมคมในภารกิจหรือประเด็นที่ตนทำงานอยู่ ซึ่งความคิดเหล่านี้ หากได้มีการนำไปขยาย ถ่ายทอดสู่บุคคลอื่นๆ ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วมเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเหตุนี้ พอช. จึงได้รวบรวมประสบการณ์และแนวคิดด้านการพัฒนาของผู้นำ โดยในเบื้องต้นได้รวบรวมแนวคิดของผู้นำที่เป็นอนุกรรมการและผู้นำอาวุโสบางท่าน เพื่อเผยแพร่แก่บุคคลในวงการพัฒนาและผู้สนใจทั่วไป หวังว่า หนังสือ “ชีวิต ประสบการณ์ และ ข้อคิด ของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน” จะเกิดประโยชน์ต่อขบวนการพัฒนาได้ตามสมควร

สมสุข บุญญะบัญชา

ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สารบัญ

คำนำ	3
ก่อนที่จะมาเป็น... ผู้นำขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน	9
● ผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนภาคเหนือ	
- มุกดา อินทิสาร	19
ครูผู้มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและชุมชนคนดอกคำใต้	
- นางทองดี โพธิยอง	23
แม่หญิงนักพัฒนาจากชุมชนฐานราก สู่งานพัฒนาระดับชาติ	
- กรองแก้ว สัจจารักษ์	29
แม่หญิงล้านนา ที่พลิกฟื้น พลังของสตรี จากภาคเกษตรกรรม	
- สนอง เนียมเหลี่ยม	34
นักพัฒนา ผู้ประสานสิบทิศ เชื่อมร้อยภาคีพัฒนา	
- อรุณย์ ยกคำจู	38
ต่อสู้ เพื่อปากท้องของพี่น้องชาวเกษตรกร ภาคเหนือ	
- สามารถ พุทธา	42
ออมวันละบาท เพื่อสวัสดิการชุมชน	
- กวนัฐ ภูริโรจน์	46
จากโรจนม มาสู่บริษัท ชุมชนล้านนา จำกัด	
● ผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
- โสพ โปธิบุปผา	51
สตรีแกร่ง แห่งชุมชนสหพันธ์ สหกรณ์สตรี ภาคอีสาน	
- วิจิตร บุญสูง	55
ความมุ่งมั่นในการพลิกฟื้นแผ่นดินอีสานด้วยเกษตรอินทรีย์	

- เล็ก กุดวงศ์แก้ว	61
ชาวบ้านอิสระมุ่งมั่นขยายแนวคิดการพึ่งตนเอง “เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน” และการศึกษาการเรียนรู้เพื่อความเป็น “ไท”	
- สักคม เจริญทรัพย์	66
ครูผู้มีความมุ่งมั่นในการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนเมือง และชนบทสู่การแก้ไขปัญหในระดับนโยบาย	
- สุรพร ชัยชาญ	70
วัฒนธรรมชุมชน นำทางการพัฒนากระบวนการชุมชน	
- ประยูกร ชุ่มนาเสียว	73
การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ด้วยวัฒนธรรมชุมชน	
- ประจวบ แก่ถองทรัพย์	76
การบริหารจัดการกลุ่มออกทรัพย์ที่เข้มแข็งเป็นฐานสำคัญงานพัฒนา	
- สน รุปลุสง	80
ผู้นำการขับเคลื่อนงานพัฒนาภาคเกษตรกรรม สู่ระดับชาติ	
● ผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนภาคกลาง	
- พันทิพย์ บุตรถาด	85
จากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในชุมชนของตนเอง สู่ขบวนการแก้ปัญหาคอนเจนในเมือง	
- อร่ามศรี จันทรสุขศรี	89
มุ่งมั่น ตั้งใจ ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนเมืองให้ดีขึ้น	
- ศิริวรรณ บุตรราช	92
แก้ไขปัญหาเกษตรกรชาวตราด ด้วยการพัฒนาอาชีพ	
- บุญญิสา วิชิทธารักษ์	96
สตรีผู้นำการพัฒนาด้านธุรกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน	
- ปริญญา ศิริธรรวาท	100
ผู้นำด้านการจัดการขยะ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	
- อัมพร ศรีจำปา	103
นักต่อสู้ เรื่อง สิทธิ แรงงาน และสิ่งแวดล้อม	

- สมสิน ศรีแสงไทยสุข	106
แกนนำศาสตร์ด้านการพัฒนาอาชีพ และธุรกิจชุมชน	
- กัญญา ปรีดี	108
จากตัวแทนคนงาน สู่ผู้นำชุมชน	
- ประเสริฐ ทัพย์สมบัติ	110
การเรียนรู้ด้วยความตั้งใจในการแก้ไขปัญหาชุมชนเมือง	
- สำรวย มีสมชัย	114
การปฏิรูปภาคเกษตรกรรม นำขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน	
- วุฒิ คล้ายจำแลง	117
จากชีวิตราชการ สู่ผู้นำชุมชนนักพัฒนาด้านองค์กรการเงิน	
- แฉล้ม ทรัพย์มูล	121
ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง ประธานเครือข่ายกองทุนฟื้นฟูและการพัฒนาเกษตรกร	
- ศิวกรวิศิษฎ์ อ่วมป่วน	125
อาสาพัฒนาชุมชน ตัวอย่าง ที่ทำงานด้วย "จิตอาสา"	
- มนตรี พลอกโป่ง	128
จากประสบการณ์งานสื่อข่าวท้องถิ่น สู่การทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	
- อาคม ภูติภักดิ์	131
ด้วยประสบการณ์งานด้านธุรกิจ ผสานกับปรัชญาทางศาสนา พัฒนาสู่ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์	
- ประนอม สืบอ่ำ	135
ผู้มีบทบาทสำคัญในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเมืองไทย	
- เสมียน หงษ์โต	138
การเชื่อมประสานองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้พัฒนาลงลึกฐานล่าง	
- ยวง เขียวนิล	141
นักพัฒนา เกษตรกร ตัวอย่างไร่นาสวนผสม	
- สุรินทร์ กิจนิตยชีวะ	144
ครูของแผ่นดิน สร้างสรรค์การเรียนรู้ กอบกู้ชุมชน	
- ฉลาด ยงพุกษา	149
มุ่งมั่นทุ่มเทการแก้ไขปัญหาคนในเมือง จนวาระสุดท้ายของชีวิต	

- **ผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนภาคใต้**
- **ใจดี สว่างอารมณ์** 154
ผู้นำขบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัย เครือข่ายสลัมภาคใต้
- **บุรุษย์สัน บิลหะยีอาบูบาคา** 157
สตรีมุสลิม ที่สวมบทบาทและจิตวิญญาณของการเป็น
“คุณครูนักพัฒนา”
- **จุไรรัตน์ เจริญโรจน์กุล** 160
ผู้นำสตรี ด้านธุรกิจชุมชน เศรษฐกิจชุมชน
- **อัมพร ถังปาน** 162
จากประธานกลุ่มออมทรัพย์ 100 ล้าน สู่อธิการบดี
มหาวิทยาลัยชาวบ้านคลองเปื้ะ
- **ประยงค์ รณรงค์** 168
ผู้สร้างต้นแบบชุมชนไม้เรียง “สู่กระบวนการเรียนรู้ใหม่ของสังคม”
- **ครูชบ ยอดแก้ว** 175
พัฒนาจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต
สู่ขบวนการองค์การเงินและสวัสดิการชุมชนระดับชาติ
- **เคล้า แก้วเพชร** 179
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาหว้า
ต้นแบบการจัดสวัสดิการชุมชน 83 กองทุน
- **ประคอง รอดหนู** 183
ผู้นำการขับเคลื่อนขบวนการภาคประชาชนในการพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่น
- **จินดา บุญจันทร์** 186
ผู้นำการขับเคลื่อนการเกษตรกรรมยั่งยืน สู่ระดับชาติ
- **วิโรจน์ คงปัญญา** 190
ผู้บริหารกิจการของชุมชนอย่างครบวงจรสู่การพึ่งตนเอง

ก่อนที่จะมาเป็น... ผู้นำขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของสังคมไทย ทั้งที่เป็นผลกระทบจากภายนอก ซึ่งเข้ามาพร้อมกับแนวทางการพัฒนาที่มุ่งให้ประเทศไทยเป็นประเทศทันสมัย อิทธิพลจากการค้า การศึกษา สื่อ และกระแสโลกาภิวัตน์อื่นๆ รวมทั้งปัจจัยภายในประเทศเอง ที่ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามกระแส ละเลยรากเหง้า ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ถูกดึงเข้าสู่ศูนย์กลางความทันสมัย ความเจริญของยุคใหม่ที่เศรษฐกิจเติบโตขยายตัว แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศกลับไม่ได้รับผลที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งยังต้องสูญเสียความเป็นชุมชนท้องถิ่นที่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทรัพยากรที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วม หลายสิ่งหลายอย่างที่เคยมีคุณค่าถูกทดแทนด้วยระบบการจัดการสมัยใหม่ ที่ยังเป็นคำถามอยู่ว่าจะสามารถนำพาสังคมไทยไปสู่สันติสุขได้จริงหรือไม่

ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ที่เป็นแรงเหวี่ยงให้คนในสังคมหมุนตามกระแส ยังมีชาวบ้านสามัญชนส่วนหนึ่งที่มีแนวคิดในการจัดการแก้ไขปัญหา ร่วมกันพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง หลายคนได้เริ่มต้นจากการปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วขยายไปสู่ชุมชนท้องถิ่นจนทำให้เกิดทางเลือกของการพัฒนา งานพัฒนาที่อาศัยประสบการณ์การฟื้นฟูภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับยุคสมัย ซึ่งคนเหล่านี้ได้กระจายอยู่ในจุดต่างๆ ทั่วประเทศไทย แม้ยังมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั่วประเทศ แต่ก็ถือได้ว่า ผู้นำธรรมชาติหรือผู้นำสามัญเหล่านี้ ได้มีส่วนสำคัญในการปรับวิถีคิด วิธีการทำงาน จากตนเองสู่หมู่บ้านชุมชนใกล้เคียง จนเป็นที่รู้จักและยอมรับกันในแวดวงพัฒนาที่ชุมชนเป็นแกนกลาง

ในช่วงเตรียมการตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ซึ่งเป็นช่วงเวลากว่า 4 ปี ผู้นำ

ชุมชนที่มีประสบการณ์งานพัฒนาจากพื้นที่ต่างๆ ได้มีส่วนร่วม ตั้งแต่การตั้งชื่อ “สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน” ให้ความคิดความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานขององค์กรที่ชุมชนคาดหวังว่าจะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนงานขององค์กรชุมชนเป็นแกนกลาง จากการจัดเวทีระดับพื้นที่ 8 ครั้ง มีเครือข่ายเข้าร่วมกว่า 100 เครือข่าย และเวทีที่ร่วมกับภาคีหลายฝ่ายอีกส่วนหนึ่ง ทำให้ได้เห็นความคิดตัวตนของผู้นำชุมชนจากท้องถิ่นต่างๆ ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเองให้สามารถจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นกำลังเผชิญอยู่ ด้วยวิธีการที่หลากหลายแต่มีเป้าหมายร่วมกันคือ **ความอยู่ดีมีสุขของชุมชน** จากระดับชุมชนเล็กๆ ที่อาศัยอยู่ ได้ขยายเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย เผยแพร่แนวคิด แนวทางการพัฒนาแบบพึ่งตนเองสู่ชุมชนอื่นๆ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มาร่วมสนับสนุนการพัฒนาตามแนวทางการคิดริเริ่มของชุมชน

การที่สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นหน่วยงานรัฐรูปแบบใหม่ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเอื้ออำนวยสนับสนุนการพัฒนาของชุมชนและประชาสังคม เป็นองค์กรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีพัฒนาอย่างกว้างขวาง จากเวทีระดมความเห็นเตรียมการจัดตั้ง พอช. นอกจากได้ระดมความเห็นว่ายากให้ พอช. เป็นองค์กรแบบใด ทำงานอย่างไร การมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนใน พอช. มีวิธีการ / ช่องทางอย่างไร และ พอช. ควรสนับสนุนองค์กรชุมชนอย่างไร เป้าหมายและวิธีการของชาวบ้านที่จะไปสู่การเป็นองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ฯลฯ แล้วยังได้มีการให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการสรรหา และคุณสมบัติของกรรมการจากผู้นำชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งในส่วนของความเห็นของชุมชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นตัวแทนของชุมชนในคณะกรรมการสถาบัน มีดังนี้

- อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นสมาชิกองค์กรชุมชน
- ชื่อสัตย์ โปร่งใสในการทำงาน ไม่ประพฤติเสื่อมเสียทางการเงิน
- เข้าใจปัญหาและภาพรวมของชุมชนเมืองและชนบท
- ไม่เป็นคนของนักการเมือง หรือเป็นนักการเมืองทุกระดับ
- ไม่หวังผลประโยชน์ใดๆ จากการบริหารกองทุน พอช. มีความสามารถเชื่อมประสานงานพัฒนาขององค์กรชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ

ในการสรรหาตัวแทนชุมชนที่จะมาทำหน้าที่เป็นกรรมการสถาบันสายชุมชน 3 คน ตามที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันกำหนด คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสถาบันจึงเห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการใช้วิธีการสรรหาผู้แทนชุมชนประธานและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้เครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคีพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นผู้เสนอชื่อบุคคลที่เหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าว โดยในส่วนของกรรมการจากชุมชน นอกจากคุณสมบัติตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง

มาตรา 15 ที่ระบุว่า ประธาน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการตัวแทนชุมชนแล้ว ยังจะต้อง มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามคือ

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปี บริบูรณ์ และไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์
3. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
4. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
5. ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบของการบริหารพรรคการเมือง ที่ ปรีกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
6. ไม่เป็นเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถาบันหรือที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญที่มี สัญญาจ้างกับสถาบัน

นอกจากนี้ผู้แทนองค์กรชุมชน ยังมีคุณสมบัติเฉพาะดังนี้ คือ

1. อาศัยอยู่ในชุมชนหรือหมู่บ้าน เป็นสมาชิกองค์กรชุมชน เข้าใจภาพรวมปัญหา ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม
2. มีประสบการณ์งานพัฒนาองค์กรชุมชน เคยผ่านประสบการณ์การบริหารเงิน กองทุนมาพอสมควร มีวิสัยทัศน์ในงานพัฒนาที่องค์กรชุมชนเป็นแกนกลาง
3. มีความตั้งใจ ความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในฐานะกรรมการสถาบันพัฒนา องค์กรชุมชน มีความรับผิดชอบและเสียสละ
4. มีความสามารถในการประสานเชื่อมโยงงานพัฒนาระหว่างองค์กรชุมชนเครือข่าย องค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม ไม่มีพฤติกรรมเสื่อมเสียด้านการเงิน

หลังจากที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสถาบัน ได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติและกระบวนการสรรหาเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายเลขานุการได้ส่งหนังสือขอความร่วมมือไปยังเครือข่ายองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานพัฒนาภาครัฐเพื่อเสนอชื่อ ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิและประธานมายังเลขานุการ ภายในวันที่ 17 สิงหาคม 2543 โดยมี เครือข่ายองค์กรชุมชนและหน่วยงานได้เสนอชื่อ ผู้นำองค์กรชุมชนเข้ามารวม 123 คน (จาก องค์กรที่ร่วมเสนอชื่อ 54 องค์กร) แยกรายภาคได้ ดังนี้

- ภาคเหนือ	19 คน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36 คน
- ภาคกลางและตะวันออก	16 คน
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	34 คน
- ภาคใต้	18 คน

หลังจากนั้น ฝ่ายเลขานุการได้สรุปข้อมูล ผู้นำองค์กรชุมชนที่ได้รับการเสนอชื่อและองค์กรที่เสนอชื่อ เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนองค์กรที่เสนอให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสถาบันพิจารณากลับกรองรายชื่อให้เหลือภาคละ 5 คน (ในการประชุมคณะกรรมการเตรียมการ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2543) โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. มีคุณสมบัติครบถ้วนทั้งที่เป็นคุณสมบัติตามพระราชกฤษฎีกา และคุณสมบัติเฉพาะของกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน
2. กระจายพื้นที่ครอบคลุมทั้งเมืองและชนบท
3. จำนวนความถี่ของหน่วยงาน / องค์กรที่เสนอ
4. มีมิติหญิงชาย
5. คณะกรรมการการเตรียมการฯ มีความเห็นร่วมกัน โดยฉันทามติ

ทั้งนี้นอกจากการพิจารณาคณะสมัชชาบุคคลแล้ว คณะกรรมการการเตรียมการฯ ได้พิจารณาองค์ประกอบรายภาค และภาพรวมทั้ง 25 คน ประกอบกัน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในด้านคุณลักษณะและกระจายพื้นที่ จากนั้นฝ่ายเลขานุการ ได้เชิญผู้นำองค์กรชุมชนที่ผ่านการกลับกรองทั้ง 25 คน ประชุมหรือแนวทางการประสานการทำงานสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน และร่วมกันเลือกผู้แทนองค์กรชุมชน 3 คน ที่จะไปทำหน้าที่เป็นกรรมการสถาบันฯ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2543 โดยให้ผู้นำองค์กรชุมชนแต่ละคนได้แนะนำตัวเอง พร้อมทั้งพูดถึงงานพัฒนาที่ทำอยู่รวมทั้งสิ่งที่อยากจะบอกกับผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งผู้นำแต่ละท่านได้บอกเล่างานพัฒนาที่ตนเองได้ทำ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานพัฒนาที่เป็นอยู่รวมทั้งทิศทางงานพัฒนาที่ควรจะเป็น

ผู้นำองค์กรชุมชนทั้ง 25 คน ได้ผ่านประสบการณ์การทำงานพัฒนากันค่อนข้างยาวนาน และมีฐานองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง จากนั้นได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของ พอช. ในการสนับสนุนการพัฒนาของชุมชน ทั้งในส่วนของระบบการทำงาน โครงสร้างการทำงาน การประสานการทำงานร่วมกับกลุ่ม / องค์กรที่หลากหลาย การจัดระบบ

กลไกการทำงานร่วมกันในภาคและการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างภาคและส่วนกลาง ซึ่งสรุปได้ว่าจะต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารเรื่อง พอช. ให้ชุมชนตั้งแต่ระดับฐานรากทราบ และเข้าใจบทบาทการทำงาน จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมีการประสานเชื่อมโยง มีระบบข้อมูลที่ชัดเจน และผู้นำมีฐานในการทำงาน

จากนั้นได้มีการคัดเลือกผู้แทนองค์กรชุมชนที่จะเสนอชื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสถาบันสายชุมชน โดยตัวแทนทั้ง 5 คน ของแต่ละภาคได้คัดเลือกตัวแทนภาคละ 1 คน และให้ทั้ง 25 คน เลือกโดยสามารถเลือกได้คนละ 3 คน เปิดให้ผู้นำองค์กรชุมชนได้แสดงวิสัยทัศน์งานพัฒนาผลการคัดเลือกเรียงลำดับ ดังนี้

1. นายอัมพร	ด้วงปาน	ภาคใต้
2. นางมุกดา	อินติะสาร	ภาคเหนือ
3. นางพันทิพย์	บุตรตาด	กรุงเทพและปริมณฑล
4. นายสังคม	เจริญทรัพย์	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. นายเสมียน	หงษ์โต	ภาคกลาง / ภาคตะวันออก

ผู้นำองค์กรชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของกรรมการสถาบันกับขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน โดยผู้นำองค์กรชุมชน 25 คน จะทำงานร่วมกัน โดยไม่แยกเมืองชนบท โดยทั้งหมดจะทำหน้าที่ในการสื่อสารความคิดความเห็นของพี่น้องชุมชนทั่วประเทศเข้าสู่การประชุมคณะกรรมการสถาบัน

จากนั้นคณะกรรมการเตรียมการได้เสนอชื่อผู้นำองค์กรชุมชน ลำดับที่ 1 - 3 เพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสถาบัน ส่วนลำดับที่ 4 - 5 ได้พิจารณาแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาสถาบันและเรียนเชิญเข้าร่วมประชุมกรรมการสถาบันทุกครั้ง (เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้ง 5 ภาค) และเนื่องจากคณะผู้นำองค์กรชุมชนทั้ง 25 คน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ด้านงานพัฒนาที่หลากหลายและกระจายทั่วประเทศ จึงได้เสนอให้เป็นกลไกสำคัญที่จะมีบทบาทเชื่อมโยงขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนของภาคต่างๆ ซึ่งหลังจากนั้นได้แต่งตั้งเป็นคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2543 โดยมีวาระแรก 1 ปี

บทบาทหน้าที่สำคัญของคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน

นับตั้งแต่การตกลงร่วมกันของผู้นำทั้ง 25 คน ว่าจะมีเวทีพบปะแลกเปลี่ยนต่อเนื่องและมีประกาศแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ คณะอนุกรรมการฯ ชุดนี้ก็ได้มีการจัดประชุมขึ้นครั้งแรกในเดือน พฤศจิกายน 2543 โดยสาระสำคัญ คือการมากำหนดบทบาทของตนเองต่อการทำงานเพื่อร่วมกันผลักดันองค์กร ชุมชนก้าวไปอย่างเป็นขบวน นำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างแท้จริง และเพื่อกำหนดวิธีการทำงาน ที่จะเป็นการเชื่อมโยงประสานกันในอนาคต

โดยสรุปจากการหารือกันครั้งนั้น ได้สรุปบทบาทสำคัญของคณะอนุกรรมการฯ ที่สัมพันธ์กับฝ่ายต่างๆ คือ

1. ต่อขบวนการองค์กรชุมชน

- เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างขบวนการองค์กรชุมชนทุกระดับ
- เชื่อมโยง ประสานงานทั้งภายในองค์กร ท้องถิ่นและระดับภาค

2. ต่อกรรมการสถาบันผู้แทนสายชุมชน

- ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อคิดเห็น
- ให้ข้อมูล ปัญหา / ความต้องการของชุมชน

3. ต่อภาคีความร่วมมือ

- ประสานเชื่อมโยงให้ชาวชุมชนมีส่วนร่วมและเกิดการกระจายอำนาจ

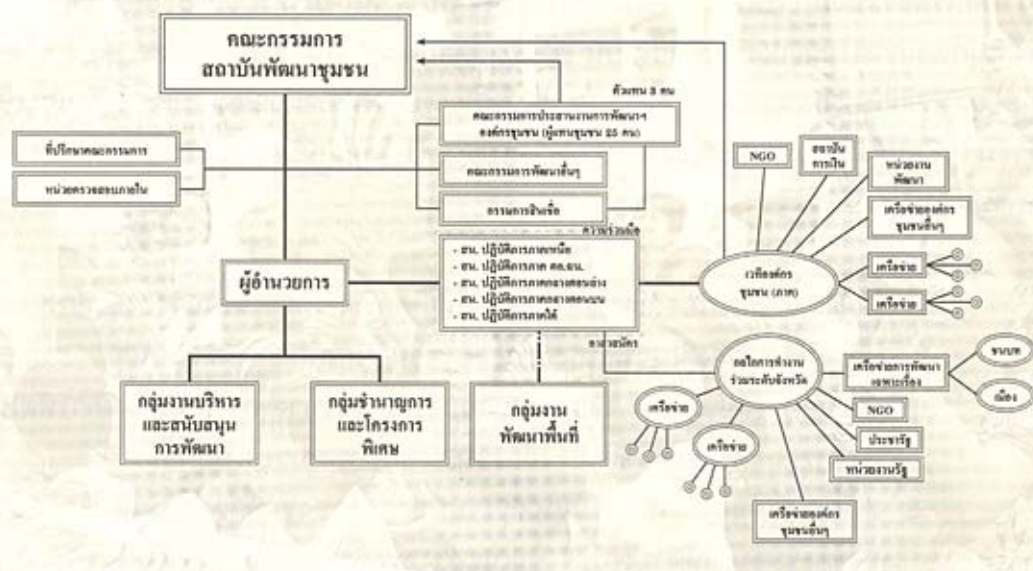
4. ต่อสถาบัน

- ให้คำปรึกษา แนะนำ ด้านนโยบาย และแนวทางสำคัญในการทำงาน รวมทั้งระบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรชุมชน
- สนับสนุนข้อมูล และ
- ช่วยประสานงาน

บทบาทของอนุกรรมการฯ เป็นบทบาทที่ร่วมกันกำหนดเพื่อให้เกิดการเชื่อมประสานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ (ดูภาพประกอบ)

ทั้งนี้โดยมีหลักการสำคัญคือ การใช้ความร่วมมือไม่ใช่การใช้อำนาจ มีการกระจายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และการทำงานที่เปิดเผยโปร่งใส

ส่วนสถาบันนั้น จะเป็นกลไกหนึ่งที่เข้ามาหนุนเสริมขบวนการโดยมีบทบาทเป็นกองเลขาของขบวนการ ซึ่งขบวนการองค์กรชุมชนสามารถที่จะเสนอ / กำหนดให้สถาบันดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคประชาชนอย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว่าคณะอนุกรรมการฯ เป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งสถาบันให้ความสำคัญมาตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะเป็นตัวแทนองค์กรชุมชนที่อยู่กับพื้นที่ที่เข้ามาสู่ความเป็นตัวแทนชุมชนระดับชาติ ซึ่งให้คำปรึกษาแนะนำ แนวทางการทำงานของ พอช. มาตั้งแต่แรกเริ่ม รวมทั้งให้ข้อมูลเสนอเพื่อประกอบการตัดสินใจของกรรมการสถาบัน โดยทำงานผ่านกลไกและเวทีระดับภาคสู่ระดับท้องถิ่น

นอกจากคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการทำงานพัฒนาของขบวนการชุมชนทั้งในระดับภาค ส่วนกลาง และงานประเด็นต่างๆ แล้วในการดำเนินงานของสถาบันได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ซึ่งมีองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่ในการคิดค้นพัฒนาและประสานงานพัฒนาโดยองค์กรชุมชนในประเด็นต่างๆ เช่น คณะกรรมการตรวจสอบคณะอนุกรรมการพัฒนาสวัสดิการชุมชน คณะอนุกรรมการเศรษฐกิจชุมชน คณะกรรมการโครงการสนับสนุนการวิจัยและการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กรชุมชนและประชาสังคม คณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ต่างๆ ฯลฯ ทำให้เกิดการเปิดพื้นที่ประสานผู้นำองค์กรชุมชนที่มีความรู้ ประสบการณ์ในด้านนั้นๆ เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะอนุกรรมการอย่างกว้างขวาง

ต่อมาได้มีการขยายระยะเวลาการทำงานของคณะอนุกรรมการฯ ออกเป็น 2 ปี และได้มีการสรรหาคณะอนุกรรมการประสานงานชุดใหม่เพิ่มขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เครือข่ายองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาเป็นผู้เสนอชื่อ เช่นเดียวกับการสรรหาคณะอนุกรรมการประสานงานชุด

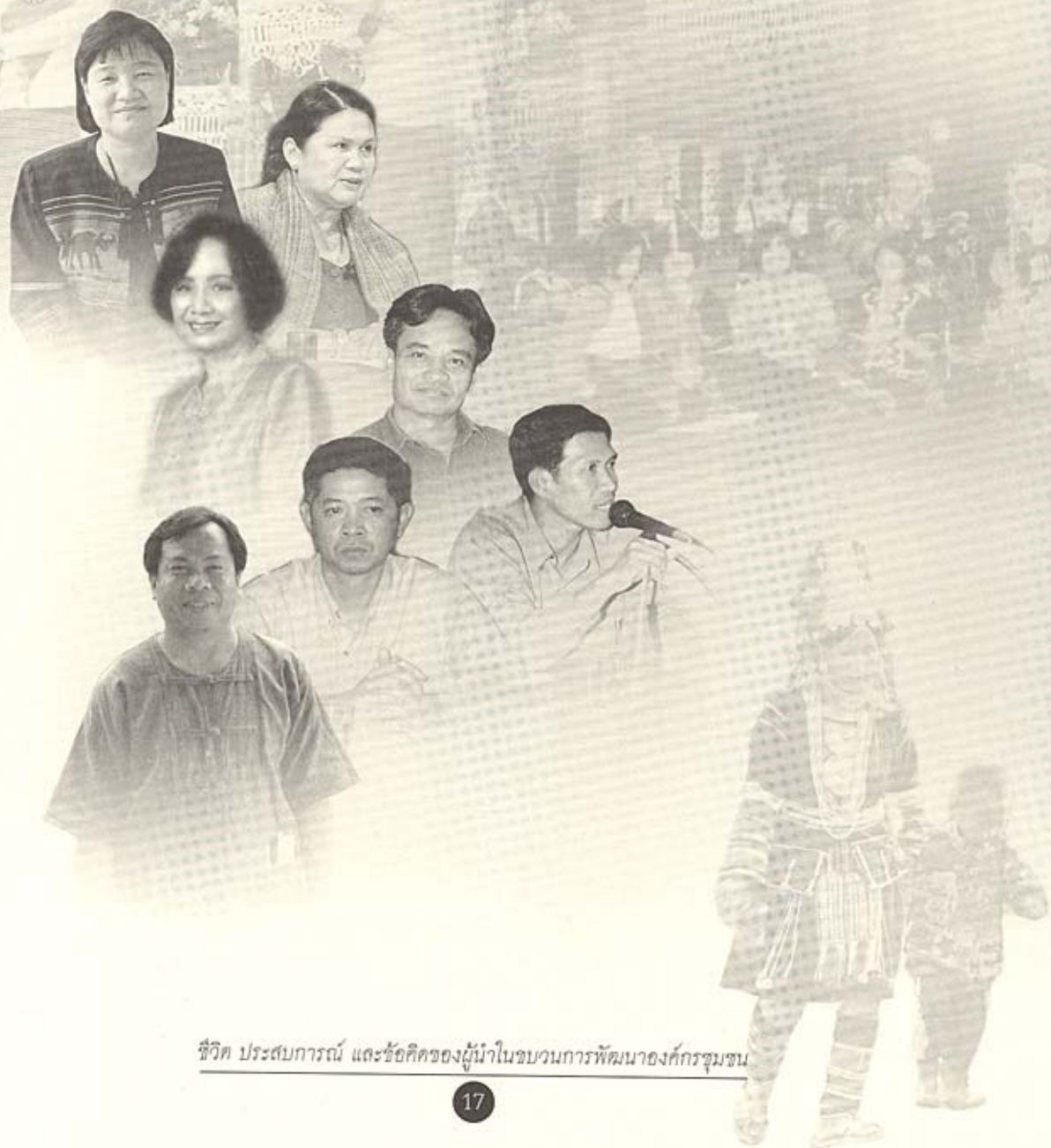
เดิม โดยเริ่มกระบวนการสรรหา ตั้งแต่เดือน เมษายน - พฤษภาคม 2546 โดยปรับจำนวน คณะอนุกรรมการประสานงานเพิ่มขึ้นเป็น 30 คน (ภาคละ 6 คน) ผลการสรรหาได้บุคคลจาก คณะอนุกรรมการประสานงานฯ ชุดเดิม 12 คน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งได้อีก 1 ปี และเป็น ผู้นำชุมชนชุดใหม่ 18 คน มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี โดยคณะอนุกรรมการประสานงานมี บทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ประสาน เชื่อมโยง และเอื้ออำนวย ให้เกิดกระบวนการพัฒนาขององค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนภายในภาค ร่วมกับกลไกการพัฒนาอื่นๆ
2. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูล สถานการณ์ แนวทาง การสนับสนุนการพัฒนา องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนในภาพรวมของประเทศ
3. สนับสนุนข้อมูล เสนอปัญหาความต้องการขององค์กรชุมชนและเครือข่าย องค์กรชุมชน ให้คำปรึกษา คำแนะนำ หรือข้อคิดเห็นต่างๆ ตั้งคณะกรรมการ สถาบันฯ โดยผ่านกรรมการสถาบันฯ สายผู้แทนองค์กรชุมชน
4. ให้ข้อมูลข่าวสาร ประสานงาน กับภาคีความร่วมมือต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนา องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชนในระดับภาค
5. สนับสนุนข้อมูล ข้อคิดเห็น ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับนโยบายแนวทาง การดำเนินงาน และระเบียบข้อบังคับของสถาบัน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา องค์กร ชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

จากการสัมมนาร่วมกันระหว่างคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ชุดเดิม กับชุดใหม่ เมื่อวันที่ 21 - 22 มิถุนายน 2546 ผู้นำชุมชนแต่ละท่านได้มีโอกาสเล่า เรื่องราวชีวิต และการทำงานของตนเองให้ที่สัมมนาได้รับฟัง ซึ่งแต่ละท่านล้วนแล้วแต่มี ประสบการณ์ชีวิต และการทำงานที่มีคุณค่าน่าเรียนรู้

สถาบันจึงได้ใช้โอกาสนี้ในการเรียบเรียงเรื่องราวชีวิตและงานของผู้นำองค์กรชุมชน เหล่านี้เผยแพร่สู่สาธารณะได้รับรู้ต่อไป โดยข้อมูลส่วนหนึ่งจะมาจากบันทึกของผู้นำแต่ละท่าน ด้วย

ผู้นำในขบวนการ พัฒนาองค์กรชุมชนภาคเหนือ

ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิดของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

มุกดา อินติะสาร

ครูผู้มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
เด็กและชุมชนคนดอกคำใต้

นางมุกดา อินติะสาร หรือที่รู้จักกันดีในนาม “ครูมุกดา” ...ครูสอนนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนบ้านปิ่น อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา... ครูที่ก้าวพ้นจากกรอบระบบราชการ ทำงานร่วมกับ ชุมชน และสังคม แก้ปัญหาเด็กหญิงที่ถูก “ตกเขียว” เข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ ครูมุกดา พุ่มเทให้กับการช่วยเหลือ บ้านของตน เป็นที่พักพิงให้กับเด็กๆ ที่ได้รับความเดือดร้อน และ ด้อยโอกาส และงานที่สำคัญอีกด้านหนึ่งก็คือ การทำงานเชิงความคิดแบบมีส่วนร่วม กับ ชาวบ้านในชุมชน ในการแก้ปัญหาความยากจน หนี้สิน และวิถีชีวิตแบบคนเมืองในชุมชน จน สามารถก่อตั้งเป็น “ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน” ใน 4 ตำบล ของ อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา

เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่ ประมาณปี 2525 ครูมุกดา เริ่มทำงานพัฒนาร่วมกับมูลนิธิศุภนิมิต จนกระทั่งเมื่อปี 2529 ได้ร่วมกับชาวบ้านจัดตั้งกลุ่มออมข้าวขึ้น และส่งเสริมการรวมกลุ่มเยาวชนสตรีฝึกปัก/

ใจสำคัญที่สุด อดทน อดกลั้น

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานำมาใช้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะหลักธรรม 3 อย่าง
สัจธรรม มีทุกขต้องมีทางออก ทางออกนั้น ถ้าเราแก้ตรงเหตุไปได้
ไม่มีทางจะดับทุกข์ได้ อริยสัจ ๔ ทุกขนิหัตถ์ต้องแก้ที่ทุกข์

เย็บผ้า โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิฟื้นฟูชนบท ในช่วงนั้นได้มีเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
เกี่ยวกับการทำงาน ระหว่างแกนนำชาวบ้านในชุมชนกันมาโดยตลอด จนปี 2531 ได้ร่วมกัน
สร้างศาลาการประชุม สำหรับการประชุมต่างๆ และนำเด็กนักเรียนชาวเขาเผ่าเย้าที่ยากจน
เข้ามาอาศัยที่บ้านของครู ในบริเวณใกล้ๆ กัน โดยให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง และส่งให้เรียน
หนังสือที่โรงเรียนบ้านถ้ำปินวิทยาคม

ครูมุกดา เล่าให้ฟังว่า “ได้ใช้ที่ดินของตัวเอง 20 ไร่ ให้ชาวบ้านมาใช้เป็นที่สาธารณะ
เป็นแหล่งพูดคุยกันเกือบ 20 ปี เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน พื้นที่ด้านหลังเป็นที่อยู่ของเด็กที่ขาด
โอกาส เด็กกำพร้า บางคนติดเชื่ออยู่ในชุมชนไม่ได้ บางคนพ่อแม่มีปัญหา ก็ให้มาอยู่ที่บ้าน
สอนให้เด็กรู้จักการพึ่งตนเอง แต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ล้างจาน ให้อาหารสัตว์ กวาด
บ้าน ถูบ้าน เด็กเหล่านี้จะได้ฝึกดนตรีพื้นบ้านทางเหนือ เพิ่มสมาธิให้กับเด็ก มีเด็กผ่านบ้าน
อุปถัมภ์หลายร้อยคน ดีที่สุด ต้องไม่มีเด็กมาอยู่ที่ศูนย์ช่วยเหลือ ให้เขาอยู่ในชุมชนได้”

ในปี พ.ศ.2535 จากการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในกลุ่ม และการศึกษาดูงาน
ในพื้นที่ต่างๆ ครูมุกดา และชาวบ้าน ได้ช่วยกันก่อตั้งกลุ่มธนาคารหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือ
ด้านกองทุนและส่งเสริมอาชีพ นำดอกผลมาจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล
การศึกษาบุตรหลานในชุมชน

ครูมุกดา เล่าให้ฟังอีกว่า “คณะแม่บ้านกลุ่มกระดาศาไปสัมมนาเกี่ยวกับ “ทำงานกับ
เงิน” หรือ “ธนาคารหมู่บ้าน” ที่โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จ.เชียงใหม่ เมื่อกลับมากลุ่มแม่บ้านเองก็
เห็นร่วมกันว่า รูปแบบของธนาคารหมู่บ้านจะช่วยแบ่งเบาภาระหนี้สินในชุมชน ซึ่งกู้เงินมา
ดอกเบี้ยร้อยละ 10-20 ได้ จนในช่วงเดือนพฤษภาคม 2535 จึงตั้งธนาคารหมู่บ้านแห่งแรกขึ้น ที่
บ้านจิวหงก หมู่ 2 ต.บ้านปิน เมื่อเก็บออมได้ครบปีมีการปันผล ทำให้หมู่บ้านใกล้เคียงสนใจ จึง
มาร่วมเรียนรู้ ขยายในพื้นที่ 37 หมู่บ้าน 4 ตำบล คือ ต.บ้านปิน ต.หนองหล่ม ต.ถ้ำ ต.คือเวียง

พัฒนามาเป็น ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ในปัจจุบัน”

ตลอดระยะเวลาการทำงานเพื่อสังคม และชุมชนท้องถิ่นเรื่อยมานั้น ครูมุกดาทำงานด้วยใจ และรอยยิ้มเสมอมา แม่พิมพ์...หญิงแกร่ง ใจสู้ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคปัญหาจึงเป็นที่ยอมรับ และได้รับการชื่นชมจากผู้คนมากมายหลากหลายสาขา จนได้รับรางวัลจากสหประชาชาติ กระนั้นครู ก็ยังทำงานที่มีคุณค่า ในการช่วยเหลือเด็กๆ และชุมชนเรื่อยมา

ในการเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ครูมุกดากล่าวไว้ว่า ตนเองมีความปรารถนาที่จะสร้างทุนทางสังคมให้ดีที่สุด ในส่วนของ พอช. อยากเห็นการช่วยเหลือคนที่หลากหลาย และไม่ได้ช่วยเฉพาะคนที่เข้มแข็งเท่านั้น คนที่อ่อนแอทางสังคมก็ต้องช่วยเหลือตัวเองไม่ใช่คนที่รู้ทั้งหมดทุกเรื่อง คิดว่าการทำงานต้องร่วมมือกัน นำความคิดที่หลากหลายมาแลกเปลี่ยนกัน สำหรับผู้นำที่จะทำงานกับชุมชนนั้น ครูได้ฝากไว้ว่า

“ใจสำคัญที่สุด อดทน อดกลั้น หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานำมาใช้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะหลักธรรม 3 อย่าง สัจจธรรม มีทุกข์ต้องมีทางออก ทางออกนั้นถ้าเราแก้ตรงเหตุไม่ได้ ไม่มีทางจะดับทุกข์ได้ อริยสัจ ๔ ทุกปัญหาต้องแก้ที่ทุกข์

ความแตกต่างของคนไม่มีใครเหมือนกันทั้งหมด ในสังคมมีคำ ชาว เทา แต่ไม่ว่าจะคำ ชาว ต้องมีจุดดีแน่นอน ขอเพียงเรามองจุดดีของกันและกัน จะสามารถนำสิ่งนั้นมาเรียนรู้ร่วมกันได้ ถ้าเจออะไรหนักๆ เราก็ถอยมา แล้วค่อยกลับไปสู้ใหม่”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางมุกดา อินดีะสาร
วันเกิด :	27 ส.ค. 2502
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี สังคมศาสตร์
อาชีพปัจจุบัน	รับราชการครู
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน 182 หมู่ 5 ตำบล/แขวง ปิน อำเภอ/เขต ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56120 โทรศัพท์ (01) 881-5599

ประสบการณ์/ผลงาน

- 2531 ช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กที่ด้อยโอกาส
รับรางวัลครูดีเด่นสายผู้สอน ระดับมัธยมศึกษาจากกรมสามัญ
ศึกษา รวมไปถึงรางวัลอื่นๆ อีกมากมาย
- 2535 จัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน
- 2536 รางวัลผู้นำชุมชนด้านเอดส์ดีเด่น จากสำนักนายกรัฐมนตรี
- 2537 รางวัล HERO FOR TODAY จากหนังสือ Reader's Digest
และรางวัลคนดีศรีสังคม
- 2538 ผู้ประสานงานชุมชนดีเด่น โรงเรียนบ้านถ้ำปินวิทยาคม
- 2542 รางวัลการต่อสู้ความยากจน (The Race Against Poverty Award)
จากโครงการพัฒนาสหประชาชาติ (UNDP)

นางทองดี โพธิยอง

แม่หญิงนักพัฒนาจากชุมชนฐานราก
สู่งานพัฒนาระดับชาติ

แม่หญิงทองดี โพธิยอง ถือว่า...เป็นแม่หญิงพัฒนาอย่างแท้จริง เพราะมีความมุ่งมั่นทั้งร่างกายและจิตใจที่จะอุทิศตนเพื่อชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ถึงแม้ต้องเสี่ยงต่ออันตราย ซึ่งเธอก็ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

แม่ทองดี เริ่มต้นงานพัฒนาชุมชน ในช่วงวัยเพียง 22 ปี ที่มีส่วนในการปลูกสามัญล้านักชาวบ้านให้รู้จักการเรียนรู้มาโดยตลอด จนกระทั่ง ในปี พ.ศ.2503 จึงคิดริเริ่มว่า "การจะสร้างงานได้ ต้องสร้างคนก่อน" โดยเฉพาะพัฒนาด้านจิตใจ ปลูกกระตมผู้หญิงทั้งหลายให้สามารถมีสิทธิ์ และแสดงความคิดเห็นได้เท่าเทียมกับชาย

ใน ปี 2519 มีการรวมกลุ่มสตรีในหมู่บ้านตั้งผู้นำสตรีขึ้น ซึ่งแม่ทองดีได้รับเลือกเป็นผู้นำสตรีคนแรกของขบวนการชุมชนท้องถิ่น ในการทำงานด้านพัฒนา ต่อมา ในปี 2522 จึงได้รับ

“

อนุกรรมการภาคต้องมาจากตัวแกนองค์กร / เครือข่ายที่ก่อตั้ง
 และรวมตัวกันมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เครือข่ายมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อ
 สมาชิกและเครือข่าย เครือข่ายมีการสร้างผู้นำ การทำงานมีส่วนร่วม
 ของสมาชิกมีการคืนทุนให้กับสังคม ทำงานเป็นทีม ”

คัดเลือกเป็นประธานกลุ่มแม่บ้านดอนแก้ว และรวบรวมกลุ่มแม่บ้านทำผลิตภัณฑ์แปรรูปขึ้น

นอกเหนือจากงานกลุ่มอาชีพแม่บ้านแล้ว ในปี 2526 แม่ทองดี ยังเป็นแกนนำก่อตั้ง
 กลุ่มออมทรัพย์ และได้ก่อตั้งศูนย์บริการชุมชนประสานงานในการแก้ปัญหาของชาวบ้านเรื่อย
 มา จนปี 2529 ได้พัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพของโครงการพัฒนาสตรีและเยาวชนขึ้นจนถึงปัจจุบัน
 ด้วยประสบการณ์ทำงานมากมาย แม่ทองดี โพธิยอง จึงเป็นผู้นำองค์กรพัฒนาสตรีในหลาย
 องค์กร พัฒนาผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ กระจายกันไปทำงานพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ต่างๆ กว่า 39 คน
 แล้ว

สำหรับผลงาน เกียรติคุณ ของแม่หญิงคนนี้นั้นมีมากมาย ตลอดชีวิตการทำงานของ
 ท่าน เรียกได้ว่ารับรางวัลทั้งจากหน่วยงาน องค์กรของรัฐ เอกชน ทั้งใน และต่างประเทศ กันไม่
 เว้นในแต่ละปี ด้วยความเป็นคนทำจริง เห็นผลงานนี้เอง รางวัลต่างๆ ที่ได้รับมีดังนี้

ในปี 2526 แม่ทองดี ได้รับคัดเลือกเป็นผู้นำสตรีดีเด่นจังหวัดเชียงใหม่ จากกรมการ
 พัฒนาชุมชน

ปี 2527 แม่ผู้เป็นเกษตรกรดีเด่น จากสภาสังคมสงเคราะห์ฯ ผู้นำด้านการแปรรูปอาหาร
 จากถ้วยเหลืองเพื่อการเอาชนะการขาดสารอาหารในเด็ก จากองค์การอาหารโลก

ปี 2528 นักพัฒนาดีเด่นจังหวัดเชียงใหม่ จากกรมการพัฒนาชุมชน จากคณะกรรมการ
 เอกลักษณะแห่งชาติ

ปี 2532 อาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น จากกรมการพัฒนาชุมชน คนไทยตัวอย่างของ
 ประเทศ จากมูลนิธิธารน้ำใจ

ปี 2533 ผู้หญิงเก่งของประเทศ จากคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ

ปี 2535 เทคโนโลยีมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาส่งเสริมการเกษตร จากมหาวิทยาลัย
 แม่โจ้

ปี 2537 รีซอร์ทวีเมนอะวอร์ดจากสหรัฐอเมริกา

ปี 2539 ยอดกตัญญูต่อแผ่นดิน จาก สภาวัฒนธรรม

ในปี 2540 ได้รับรางวัลผู้ทำการศึกษาตลอดชีวิต จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน และผู้ทำคุณประโยชน์แก่เยาวชน จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมประสานงานเยาวชนแห่งชาติ รวมทั้งบุคคลดีเด่นแห่งชาติ สาขาพัฒนาสังคม จากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติสำนักนายกรัฐมนตรี จนในปี 2541 ได้รับรางวัลคนดีศรีสังคม จากสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ / มูลนิธิหมู่บ้านไทย นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากยูนิเซฟ ในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการภาวะการใช้แรงงานเด็กและสตรี ในพื้นที่ 5 อำเภอ ในจังหวัดเชียงใหม่

แม่ทองดี ได้ให้ทัศนะไว้ว่า “ตนได้ต่อสู้เรื่องการค้าหญิงและเด็ก โดยใช้กระบวนการชาวบ้านส่งเสริมอาชีพให้มีงานทำในหมู่บ้าน ใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการทำงานส่งเด็กและสตรีกลับสู่ภูมิลำเนา เมื่อก่อนมีการค้าผู้หญิงจากฝั่งลาว ต่อมาเมื่อ พอช. ทำงานกับพี่น้องไทยลาวทำให้การค้าหญิงข้ามชาติเบาบางลง เพราะเขาสามารถอยู่ในพื้นที่ตัวเอง

นอกจากนี้มีการรณรงค์ให้ผู้หญิงล้านนาได้เข้าร่วมทำงานกับผู้ชาย เรื่องยาเสพติด ได้เชื่อมกับขบวนการชาวบ้าน โดยใช้บ 500 ล้านเป็นเครื่องมือ โดยต้องลงไปดูว่าทุกตารางนิ้วที่ทำงานลงไปแล้ว เกิดอะไรขึ้น

การที่เข้ามาเป็นอนุกรรมการฯ นั้นได้กำไรมากกว่าขาดทุน ไม่ใช่เรื่องเงินแต่เป็นเรื่อง

ภูมิปัญญา ในตัวเอง อนุกรรมการฯชุดนี้ เป็นเหล่าเก่าในชุดใหม่ ตกไม่แตก.เป็นผู้มีคุณธรรม เพราะมีคณจ้องมองเราอยู่ว่า กำลังทำอะไรอยู่ เหมือน สส., สว. ที่ต้องทำตัวให้ดีที่สุด แผน 8 - 9 เป็นน้ำหู ไม่ได้เป็นน้ำตลกเหมือนแผน 1 - 7 เมื่อส่งขึ้นไปก็จะย้อนกลับมาที่ตัวเอง”

บทเรียนและข้อคิดเห็นที่สำคัญจากขบวนการองค์กรชุมชนในรอบ 2- 3 ปี ในการเป็น คณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน แม่ทองดี ให้ความเห็นไว้ว่า อนุกรรมการภาค ต้องมาจากตัวแทนองค์กร / เครือข่ายที่ก่อตั้ง และรวมตัวกันมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี เครือข่าย มีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสมาชิกและเครือข่าย เครือข่ายมีการสร้างผู้นำ การทำงานมีส่วนร่วมกับสมาชิกมีการคืนทุนให้กับสังคม ทำงานเป็นทีม

อนุกรรมการภาคต้องทำงานเชื่อมประสานกับอนุกรรมการเชิงประเด็น ตั้งแต่ระดับ

เครือข่ายชุมชนตามประเด็นต่างๆ ในจังหวัด / ภาค / ชาติ

การทำงานตามยุทธศาสตร์ของภาค ต้องล้อกับยุทธศาสตร์ของชาติ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจะทำให้เกิดแผนนโยบาย เพื่อการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งเกิดการพึ่งตนเองได้

การทำงานที่ไม่เอาเงินหรืองบประมาณ

เป็นตัวตั้ง ใช้เครื่องมือหรือกลไกที่มีอยู่ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น / ภาค / ชาติ เช่น ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ อบต. เทศบาล ศูนย์เรียนรู้

การมีปฏิสัมพันธ์หรือสร้างพลังภาคร่วมตั้งแต่บุคคล ผู้นำ ครอบครัว กลุ่ม ชุมชน เครือข่าย สหข่าย องค์กรรัฐ เอกชน องค์กรการเมืองระดับท้องถิ่นถึงภาค / ชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน

การผลักดันนโยบายแผนงานด้านอาสาสมัครที่ทำงานเพื่อสังคมในระดับจังหวัด เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ให้กับชุมชน และการผลักดันวิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.)

สร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงานของอนุกรรมการฯ ด้วยกัน ต่อเครือข่าย และต่อสถาบันฯ

สิ่งที่แม่ทองดีอยากฝากไว้เพื่อสืบสานงานขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน คือ อนุกรรมการต้องทำงานแบบมีส่วนร่วม การตรวจสอบ โปร่งใส มีคุณธรรม จริยธรรม

ศีลธรรม จรรยาบรรณของอนุภาคฯ อนุเชิงประเด็นต่างๆ รวมทั้งกลไกระดับจังหวัดมีความเสมอภาค ไม่ลำเอียง มีความเป็นกลางทำงานเป็นองค์รวม มองปัญหาความต้องการของกลุ่ม ชุมชน เครือข่าย เป็นภาพรวมตั้งแต่ท้องถิ่น / ชาติ

ต้องทำงานในเชิงรุก ไม่ทำงานเชิงเดียว หรือเชิงรับอย่างเดียว การทำงานต้องคาบเกี่ยว และต่อเนื่อง มีกระบวนการและขั้นตอนในการทำงานเป็นรูปธรรมชัดเจน แบ่งบทบาทหน้าที่วางคนให้เหมาะสมกับงาน สร้างคนก่อนสร้างงานให้มีคุณภาพประสิทธิภาพในการทำงาน

การรับรองสถานภาพขององค์กร / เครือข่ายชุมชน ภายใต้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ต้องทำอย่างต่อเนื่องมีกรอบที่ชัดเจน ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย 2540

การขับเคลื่อนวิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.) การสร้างเครือข่ายศูนย์ข้อมูลชุมชน ระดับเครือข่ายชุมชน / ภาค / ชาติ การสร้างอาสา สร้างคนรุ่นใหม่ที่ทำงานให้กับสังคม การสร้างชุมชนต้นแบบการขยายผล การสรุปบทเรียนจุดอ่อนจุดแข็งจากการทำงาน เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางทองดี โพธิยอง
วันเกิด :	8 เม.ย. 2493
วุฒิการศึกษา	ป. 4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	เครือข่ายงานพัฒนาเพื่อส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์และพัฒนาอาชีพ 28 หมู่ 4 ตำบล/แขวง ดอนแก้ว อำเภอ/เขต สารภี จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50140 โทรศัพท์ 0-5342-8306 โทรสาร 0-5342-8306

ประสบการณ์/ผลงาน

- 2543 เป็นผู้นำองค์กรพัฒนาสตรีหลายองค์กร
- 2529 พัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพของโครงการพัฒนาสตรีและเยาวชน
- 2526 แกนนำก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์
- 2523 ประธานกลุ่มแม่บ้านดอนแก้ว ทำผลิตภัณฑ์แปรรูป

ผลงาน/เกียรติคุณ

- 2541 ได้รับการสนับสนุนจากยูนิเซฟในโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการภาวะการใช้แรงงานเด็กและสตรีในพื้นที่ 5 อำเภอ ใน จ.เชียงใหม่
ได้รับรางวัลคนดีศรีสังคม จาก สนง. คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สถาบันแห่งชาติว่าด้วยภูมิปัญญาการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาฯ ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรธุรกิจต่างๆ

กรองแก้ว ลังการพันธ์ุ

แม่หญิงล้านนา... ที่พลิกฟื้น “พลังของสตรี”

จากภาคเกษตรกรรม

“เจ้าแก้ว” เป็นชื่อเรียกที่รู้จักกันดีกับแม่หญิงคนเก่งชาวลำพูนคนนี้ ซึ่งมีประวัติที่น่าสนใจ และชวนให้ติดตามต่อว่า แม่หญิงคนนี้เข้ามาสู่เส้นทางการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้อย่างไร...

เจ้าแก้วได้บอกเล่าชีวิตและการทำงานของตนว่า บิดามารดา สืบเชื้อสายเจ้าเจ็ดตน ซึ่งเป็นเจ้าเมืองผู้ปกครองเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงแสน ก่อนเข้าร่วมกับราชอาณาจักรไทย บิดาทำงานเป็นกำนัน ส่วนชีวิตในวัยเด็กนั้น ตนอยู่ในครอบครัวเกษตรกร ได้มีโอกาสไปศึกษาต่อในต่างประเทศ และใช้ชีวิตทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ ระยะเวลาหนึ่งก่อนกลับมาบ้านเกิด เพื่อมาอยู่ดูแลบิดามารดาที่ชราภาพ

จากนั้น เจ้าแก้วก็ใช้ชีวิตทำงาน ดูแลงานด้านการเกษตรกรรม และงานเกี่ยวกับผ้าทอพื้นเมืองเรื่อยมา ในปี 2525 ได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและกลุ่มพัฒนาสตรี

รางวัลที่ทำให้ภาคภูมิใจ คือ การได้รับความไว้วางใจ

และการยอมรับของทุกคนในสังคม ซึ่งไม่ใช่การทำงานเพียงเพื่อประโยชน์
ของตัวเอง และครอบครัว

จนได้เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งกลุ่มได้รับรางวัลมากมาย จากกรมส่งเสริม
การเกษตร และได้หาเงินสร้างศูนย์เด็กเล็กให้กับหมู่บ้าน รวมไปถึงผลงานอื่นๆ ในพื้นที่ที่ได้มี
ส่วนในการเสริมสร้างกลุ่มเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง เป็นที่ยอมรับในจังหวัดลำพูน และ
หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นผลงานที่เจ้าแก้วรู้สึกภาคภูมิใจ จนในปี 2539 คณะกรรมการ
กลุ่มเกษตรกรระดับประเทศได้เสนอชื่อ และได้รับโปรดเกล้าแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ปี
2539-2543 ในฐานะตัวแทนเกษตรกร

จากประสบการณ์ทำงาน ประกอบกับการเป็นนักศึกษา ในหลักสูตรการเมือง
การปกครองในระบบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารชั้นสูง จากสถาบันพระปกเกล้า มีโอกาส
ได้ไปศึกษาดูงานในหลายประเทศ ทำให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถ มาพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
อย่างเต็มที่ โดยผลักดันบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะ เรื่องสตรี และเยาวชน
ทำงานขับเคลื่อนด้านเกษตรกรรม และเศรษฐกิจชุมชนเรื่อยมา ซึ่งตลอดระยะเวลา 20 กว่าปีที่
ผ่านมานั้น เจ้าแก้วเห็นว่า รางวัลที่ทำให้ภาคภูมิใจ คือ การได้รับความไว้วางใจ และการยอมรับ
ของผู้คนในสังคม ซึ่งไม่ใช่การทำงานเพียงเพื่อประโยชน์ของตัวเอง และครอบครัว

เจ้าแก้วได้กล่าวถึงแนวความคิดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ที่มีองค์กรชุมชนเป็น
แกนหลักไว้ว่า ที่ผ่านมาจะเห็นว่า การพัฒนาที่มีลักษณะเป็นคำสั่งจากข้างบน สู่ล่าง จะมีความ
ล้มเหลวและไม่ยั่งยืน ยกตัวอย่างกลุ่มต่างๆ ที่องค์กรของรัฐจัดตั้ง จะขาดพลังและความเข้ม
แข็งที่แท้จริง เพราะไม่ได้เกิดจากความเข้าใจและความตระหนักในการเป็นเจ้าของ ถึงแม้จะ
เป็นการจัดตั้งเพื่อช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาของกลุ่มนั้นก็ตาม

แนวความคิดตามรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้องค์กรชุมชน เป็นแกนหลักในการหลักใน
การแก้ไขปัญหา ดูแลตัวเองได้ และเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพนั้นเหมาะสมในโลกยุค

ปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม องค์กรชุมชนจะต้องมีจิตสำนึกของประชาธิปไตย และความเป็นเจ้าของ เพื่อจะพัฒนาตนเองและสังคม โดยได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ และเอกชน ในสิ่งที่เขาขาดแคลน และไม่สามารถทำได้ และต้องเป็นความต้องการของชุมชน ผลสำเร็จจะต้องคุ้มค่าทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน นั่นหมายความว่าต้องประกอบด้วยวางแผนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมโดยชุมชนเอง และนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กรชุมชนนั่นเอง

ในฐานะที่เป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนนั้น ควรมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนใน 5 ประการ ดังนี้

1. การพิจารณาโครงการต่างๆ ที่องค์กรชุมชนขอการสนับสนุนอย่างเป็นธรรม
2. การติดตามการดำเนินงานโครงการที่ได้รับการสนับสนุน
3. การให้คำปรึกษาและแนะนำ ช่วยเหลือองค์กรชุมชน ตามความเหมาะสม
4. การให้ความรู้ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน
5. การสร้างความใกล้ชิดให้องค์กรชุมชนเห็นว่าอนุกรรมการ คือ เพื่อนที่ดี

นอกจากนี้ท่านยังเห็นว่า การทำงานกับชุมชนนั้น ไม่สามารถจะทำอย่างโดดเดี่ยว หรือเฉพาะกลุ่มเดียว การมีพันธมิตรเป็นสิ่งสำคัญ การเข้ามาร่วมขบวนการขององค์กรชุมชนนั้นจะได้พันธมิตรที่มีอุดมการณ์คล้ายกัน หรือเหมือนกัน ร่วมกันสร้างสรรคงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน นั่นก็คือ การพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การได้เข้ามาร่วมเป็นอนุกรรมการฯนี้ ส่วนหนึ่งสามารถเป็นตัวเชื่อมประสานกับองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ ให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง ฉะนั้น อนุกรรมการฯ จึงเปรียบเสมือนผู้แทนองค์กรชุมชนที่เข้ามา เพื่อนำเอาปัญหาและความต้องการของชุมชนเสนอต่อรัฐบาลและสาธารณะ โดยมี พอช. หนุนเสริมเพื่อนำไปสู่ การแก้ไขอย่างแท้จริงและยั่งยืน และมีส่วนช่วยกระตุ้นให้องค์กรชุมชนตระหนักในบทบาทของตนเองต่อชุมชน และสังคม

หมายเหตุ การเรียกคำหน้านามว่า “เจ้า” เป็นการให้เกียรติและยกย่องของคนในภาคเหนือให้กับผู้สืบเชื้อสายผู้ปกครอง หรือ “เจ้าเมือง” ในอดีต

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางกรองแก้ว ลังการ์พินธุ์
วันเกิด :	18 มิ.ย. 2487
วุฒิการศึกษา	อนุปริญญา
อาชีพปัจจุบัน	เกษตกร
ชื่อองค์กร	เครือข่ายแม่หญิงล้านนา
ที่อยู่	103 ม.2 ตำบล/แขวง ม่วงน้อย อำเภอ/เขต ป่าซาง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51120 โทรศัพท์ 053-572-915, 01-2898922

ประสบการณ์/ผลงาน

- ประธานเครือข่ายแม่หญิงล้านนา
- รองประธานสภาวัฒนธรรม ต.ม่วงน้อย
- สมาชิกวุฒิสภา ปี 2539 - 2543
- ผู้พิพากษาสมทบ ศาลจังหวัดลำพูน แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
- ประธานกลุ่มเกษตรกรทำนา ต.ม่วงน้อย
- ประธานมูลนิธิรักษ์เด็ก
- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จ.ลำพูน
- รองประธานเครือข่ายองค์กรชุมชน ลำพูน

สนอง เนียมเหลียม

นักพัฒนา... ผู้ประสานสิบทิศ

เชื่อมร้อยภาคีพัฒนา

คุณสนอง เนียมเหลียม หรือ “กำนันสนอง” เป็นชาวตำบลหนองแรม อ.พหลโยธิน จ.พิษณุโลก ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ทำนา เลี้ยงหมู เรื่อยมาจนได้มีโอกาสเข้ามาทำงานเพื่อท้องถิ่น โดยได้รับเลือกตั้งเป็นกำนันตำบลหนองแรม ท่านมีประสบการณ์ทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากมาย อาทิ ประธานกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท, ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับตำบล (ต.หนองแรม) ระดับอำเภอ (อ.พหลโยธิน) และระดับจังหวัด (จ.พิษณุโลก) ประธานสหกรณ์โทรเกษตร เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ภาคเหนือตอนล่าง, ประธานคณะกรรมการกองทุนชุมชน จ.พิษณุโลก, ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์ สพช.เขต 6 คณะทำงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ และระดับจังหวัด และเป็นคณะกรรมการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

ด้วยความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญในการจัดตั้ง และบริหารองค์กร ตลอดจน

“

พอ. ยังต้องเป็นหน่วยงานที่หนุนเสริมขบวนการองค์กรชุมชนสืบต่อไป การพัฒนาที่เกิดขึ้นจะต้องปรับวิธีคิดให้กับผู้นำชุมชนอย่างหลากหลาย มีการสนับสนุนให้กลุ่มองค์กรชุมชนรวมตัวกันเป็นเครือข่าย สร้างขบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่สมควรเป็นกิจกรรมที่มีการพึ่งพาตนเอง และประสานการทำงานกับภาคีต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม”

”

พัฒนา เครือข่ายจนประสบความสำเร็จ และเป็นแบบอย่างที่ดี ประกอบกับเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดี ต่อการพัฒนาองค์กรชุมชนการประสานกันทำงานร่วมกับภาคีต่างๆ มีความเสียสละพร้อมที่จะ เป็นแกนกลางในการทำงานร่วมกับกลุ่มองค์กรชุมชน และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำความยั่งยืนสู่ท้องถิ่น จึงได้มีโอกาสเข้ามาเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ภาคเหนือ และยึดหลักในการทำงานว่า “ต้องคิดได้ ทำได้ ทำเป็น ทำให้คนเห็นเป็นแบบอย่าง และสามารถแก้ปัญหาได้”

การเข้าร่วมในขบวนการองค์กรชุมชน กำนันสนองเห็นว่า “ขบวนการนี้เป็นขบวนการที่ถูก ต้อง ที่จะทำให้องค์กรชุมชนในฐานล่างเข้มแข็ง เป็นขบวนการที่จะปรับเปลี่ยนแนวคิดของภาค ประชาชน ให้มีแนวคิดที่รู้จักการพึ่งตนเองให้มากที่สุด และเป็นองค์กรอิสระที่จะสามารถ สนับสนุนขบวนการขององค์กรภาคประชาชนได้อย่างเต็มรูปแบบ และสามารถเข้าถึงขบวนการ

ที่สนับสนุนให้ภาคประชาชนสามารถบริหารจัดการขบวนการของเขาเองอย่างอิสระ เพื่อเป็นการฝึกกลุ่มองค์กรเครือข่ายให้เข้มแข็ง และเชื่อมโยงเครือข่ายในทุกระดับ รวมทั้งเชื่อมภาคีภาครัฐและเอกชนได้ และเน้นขบวนการพัฒนา โดยองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา สอดรับกับการพัฒนาความรู้รุ่นใหม่ ที่เป็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของภาคประชาชน”

สำหรับข้อคิด/ความเห็นเกี่ยวกับพัฒนาขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนต่อไปนั้น กำนันเห็นว่า “พอช. ยังต้องเป็นหน่วยงานที่หนุนเสริมขบวนการองค์กรชุมชนสืบต่อไป การพัฒนาที่เกิดขึ้นจะต้องปรับวิธีคิดให้กับผู้นำชุมชนอย่างหลากหลาย มีการสนับสนุนให้กลุ่มองค์กรชุมชนรวมตัวกันเป็นเครือข่าย สร้างขบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่ควรจะเป็นกิจกรรมที่มีการพึ่งพาตนเอง และประสานการทำงานกับภาคีต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายสนอง เนียมเหลี่ยม
วันเกิด :	9 ต.ค. 2494
วุฒิการศึกษา	ม.3
อาชีพปัจจุบัน	ทำการเกษตร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	ชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเขต 6 214 หมู่ 8 บ้านคลองตาล ตำบล/แขวง หนองแรม อำเภอ/เขต พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65150 โทรศัพท์ 0-1973-0429

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับตำบล จนถึงระดับจังหวัด (จ.พิษณุโลก)

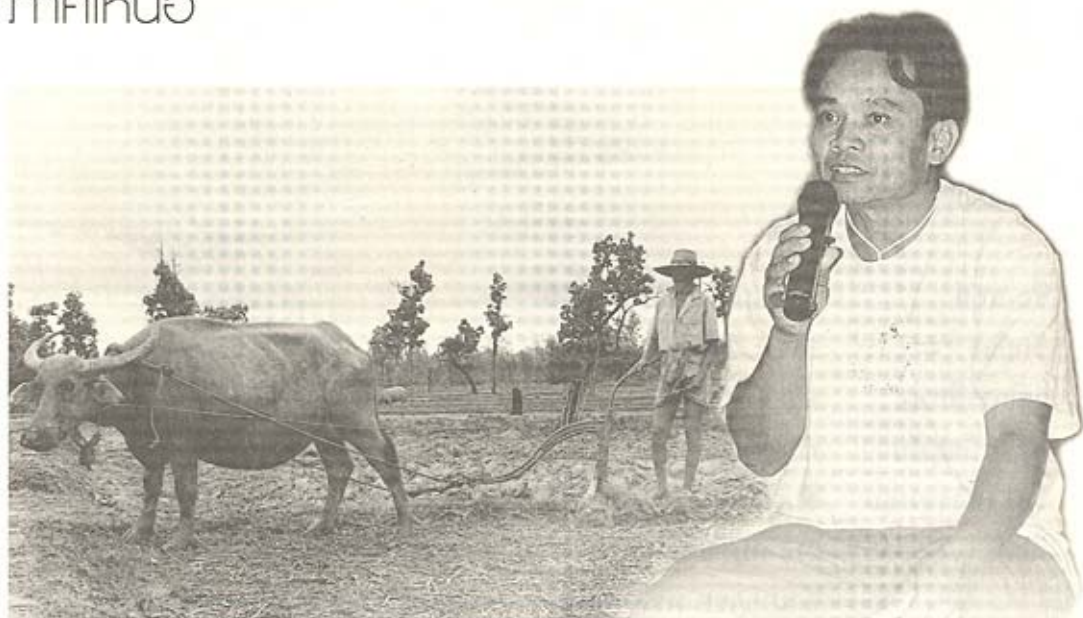
ประธานสหกรณ์โทรเกษตร เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. ภาคเหนือตอนล่าง
ประธานคณะกรรมการกองทุนชุมชน จ.พิษณุโลก

ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์ สพช.เขต 6

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ และระดับจังหวัด
คณะกรรมการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

อดุลย์ ยกคำจู่

ต่อสู้ เพื่อปากท้องของพี่น้องชาวเกษตรกร
ภาคเหนือ

คุณอดุลย์ ยกคำจู่ หรือ “อ้ายอดุลย์” เกิดในครอบครัวชาวนารับจ้าง อาศัยอยู่ที่ ต.แม่ทา กิ่งอำเภอแม่ออน จ.เชียงใหม่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเรื่อยมา อ้ายอดุลย์ จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้ชีวิตต่อสู้ดิ้นรน ปากกัดตีนถีบ ตั้งแต่เด็ก เมื่ออายุ 18 ปี ในช่วงนั้นมีการขับเคลื่อนเรื่องประชาธิปไตย ก็เข้าไปร่วมขบวนการชาวไร่ชาวนาภาคเหนือ ซึ่งได้รับความสะเทือนใจมากที่สุด ในตอนที่ผู้นำชาวบ้านถูกฆ่าตาย ซึ่งคนเหล่านี้เป็นพ่อแม่ ที่อยู่ในสังคมที่ลูกหลานเคารพนับถือ

จากเหตุการณ์นี้ ทำให้อ้ายอดุลย์ เคลื่อนไหวต่อสู้ในทุกรูปแบบ เพื่อให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีกว่านี้ จึงได้เข้าร่วมก่อตั้งกลุ่มแนวร่วมเกษตรภาคเหนือ โดยมีเป้าหมายที่จะแก้ไขปัญหาโครงการที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจน และหนี้สินของเกษตรกร อ้ายอดุลย์ เห็นว่า ขบวนการเคลื่อนไหว การเรียกร้อง ในเรื่องผลประโยชน์ที่แท้จริงของ

“

ผมคิดว่า ผมเป็นคนหนึ่งใน 60 ล้านกว่าคน

ที่มีหน้าที่โดยสำนักของความรับผิดชอบ ต่อแผ่นดินถิ่นเกิด และบุญคุณ
ที่ต้องตอบแทนตลอดชีวิต ”

”

ประชาชนคนด้อยโอกาสที่มีอยู่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านเศรษฐกิจ
และสังคม เป็นสิ่งที่ท้าทายจากคนด้อยโอกาส

ในปี 2535 - 2537 อ้ายดุลย์ ได้เป็นกรรมการหมู่บ้าน และเป็นอดีต อสม. ทำงานศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นคณะกรรมการตรวจ
สอบสหกรณ์ร้านค้า ต.แม่ทา ต่อมาได้ร่วมจัด
ตั้งกลุ่มเกษตรธรรมชาติ และกลุ่มเกษตรผัก
พื้นบ้าน อ้ายดุลย์ทำงานต่อสู่ร่วมกับพี่น้อง
ชาวเกษตรกรเรื่อยมา รวมไปถึงงานพัฒนา
ด้านทรัพยากร ด้วยประสบการณ์ที่ผ่านมา
ด้วยวิถีชีวิตที่ผูกพันกับผืนป่า ไร่นา และผู้คน
ที่เดือนร้อน ทำให้อ้ายดุลย์ทำงานพัฒนาได้
หยั่งลึกถึงฐานราก เข้าใจปัญหาชุมชน ชาวบ้านอย่าง แท้จริง และสามารถรวมพลังพี่น้องมา
ช่วยกันแก้ปัญหา เพื่อปากท้องของตน ของลูกหลานได้เป็นอย่างดี

ในฐานะที่เป็นผู้นำการขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนนั้น อ้ายดุลย์กล่าวไว้ว่า
“ผมถือว่า ผมเป็นคนหนึ่งใน 60 ล้านกว่าคน ที่มีหน้าที่โดยสำนักของความรับผิดชอบ ต่อแผ่นดิน
ถิ่นเกิด และบุญคุณที่ต้องตอบแทนตลอดชีวิต” อ้ายดุลย์ จึงเป็นหนึ่งในผู้นำขบวนการ
องค์กรชุมชน โดยมุ่งมีความหวังตั้งใจ ที่อยากเห็นการแก้ไขปัญหา การพัฒนาที่เริ่มต้นที่เจ้าของ
ปัญหา เจ้าของชุมชน เจ้าของบ้านเมือง ลูกขึ้นมาแก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเองถึงจะเป็นการ
แก้ไขปัญหา และพัฒนาที่ยั่งยืนที่แท้จริง

นอกจากนี้ยังอยากเห็นสังคมของเรา เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ดีกว่า โดยร่วม
สร้างขึ้นมาด้วยมือของเราเอง เพื่ออนาคตของลูกหลานสืบไป พัฒนาสืบเนื่องต่อไปถึงสังคม

ประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับนานาชาติในทุกๆ ด้าน... ชุมชนท้องถิ่น ชาติไทย จะต้องมีความเป็นเอกราช มีสิทธิเสรีภาพประชาธิปไตย อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข พึ่งพาตนเองบนความหลากหลาย...

นอกจากนี้ อ้ายอดุลย์ ได้ให้ทัศนะจากประสบการณ์ทำงานไว้ว่า “ที่ผ่านมามาตนเองเคยแต่ทำงานในเรื่องที่ร้อนแรง และไม่ได้คาดหวังว่า จะได้มาทำงานในภาพรวมนี้ จากการทำงานขับเคลื่อนขบวนการองค์กรชุมชนใน 2 - 3 ปี ที่ผ่านมานี้ทำให้มีพันธมิตรเพิ่มขึ้นมากมายในการทำงานร่วมกัน มีความหลากหลาย สิ่งที่ทำอยู่เป็นเรื่องในระดับประเทศ การที่ขบวนการองค์กรชุมชนจะขับเคลื่อนไปในทิศทางใดนั้น จึงเป็นสิ่งที่น่าท้าทายอย่างมาก”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายอดุลย์ ยกคำจ
วันเกิด :	4 ม.ค. 2499
วุฒิการศึกษา	ป.4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	กลุ่มแนวร่วมเกษตรกรภาคเหนือ 118/1 หมู่ 4 ตำบล/แขวง แม่ทา อำเภอ/เขต กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50130 โทรศัพท์ 0-5327-5126

ประสบการณ์/ผลงาน

2542	จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรพืชผักพื้นบ้าน จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรธรรมชาติ ต. แม่ทา
2541	ร่วมก่อตั้งกลุ่มแนวร่วมเกษตรกรภาคเหนือ
2537	คณะกรรมการตรวจสอบร้านค้าสหกรณ์ร้านค้า ต.แม่ทา เลขาธิการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต. แม่ทา

สามารถ พุทธา

ออมวันละบาท เพื่อสวัสดิการชุมชน

นายสามารถ พุทธา หรือที่รู้จักกันดีในฉายา “สามารถ...วันละบาท” แห่งจังหวัดลำปาง ก่อนที่จะมาถึงวันนี้ สามารถได้ใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาด้านช่างกล มาเป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียนลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี แต่ตนรู้สึกที่ไม่ถูกกับนิสัยของตนเอง จึงได้โยกย้ายมาทำงานชุดเจาะบาดาล ให้กับกรมโยธาธิการ จนปี 2531 -2535 เข้าทำงานในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตของโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังความร้อนแม่เมาะ แต่ตนเองแพ้สารเคมี จึงลาออกมาอีก และชีวิตก็ได้เปลี่ยนแปลงไป สามารถกับภรรยาทำอาชีพค้าขาย เดินทางล่องตามชนบท ได้เห็นชีวิตชาวบ้านมากมาย ซึ่งตรงกับช่วงเศรษฐกิจฟองสบู่แตก ตนจึงได้หันมาทำโรงงานเซรามิคของตนเอง เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเรื่อยมา และเข้าศึกษาที่สถาบันราชภัฏลำปาง จนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพนี้อย่างน่าภาคภูมิใจ

ชีวิตได้ก้าวเข้ามาทำงานเพื่อสังคมอย่างเข้มข้นขึ้น โดยเริ่มจากการเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่

“

เดินไปข้างหน้าอย่างกล้าหาญ เพื่อพลิกฟื้นสังคมให้ดีขึ้น

”

บ้านนาก่วมใต้ บ้านเกิดของตนเอง ตั้งแต่ปี 2525 เป็นสารวัตรกำนัน จนสุดท้ายได้เป็นรองประธานชุมชน และเป็นอาสาสมัครต่างๆ จากการทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์นี้ ทำให้ได้เรียนรู้งานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในปี 2542 ไปดูงานที่ จ.เชียงราย เพื่อศึกษาเรื่องเครือข่าย จึงได้จัดตั้งเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนเมืองลำปางขึ้นทำงานด้านนี้เรื่อยมา จนเกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาทขึ้น รับซื้อขยะชุมชน แปลงไปสู... ทุนของชุมชน ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย งานที่ท่าขยายไปสู่ธุรกิจชุมชน ธนาคารชุมชน ซึ่งสามารถเป็นแกนนำในการบูรณาการกองทุน เพื่อนำไปสู่ “เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง” ภาคเหนือ จนได้รับฉายาดังกล่าว

สามารถ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาขบวนการองค์กรชุมชน โดยยึดถือในปณิธานของตนว่า “เดินไปข้างหน้าอย่างกล้าหาญ เพื่อพลิกฟื้นสังคมให้ดีขึ้น” เพราะเชื่อว่าการที่ทุกคนมาช่วยกันทำให้สังคมเป็นสังคมที่ดี มีสุข เราทุกคนก็จะดีด้วย เพราะเราเป็น

ส่วนหนึ่งของสังคม และมีความมุ่งมั่นตั้งใจว่า อยากเห็นการรวมตัวของพี่น้องในชุมชน ร่วมมือ
กันในการจัดการปัญหาของตนเอง อยากพัฒนาแกนนำ ซึ่งเป็นกลไกในสังคม ให้มีทักษะ มี
ความรู้ ความสามารถ กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม อยากให้

องค์กรชุมชน มีกิจกรรม ที่เกิดจากความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคมโดยรวม
นอกจากนี้ สามารถยังอยากเห็นความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ช่วยเหลือซึ่งกันและ
กัน มีการติดตามผลการทำงาน หายที่สุด ผู้นำด้านองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชนคนนี้ มี
ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเดินไปข้างหน้าอย่างมีศักดิ์ศรี เพื่อเรียนรู้ และขยายผลในสิ่งที่ดี และเป็น
ไปได้จริง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายสามารถ พุทธา
วันเกิด :	19 มิ.ย. 2503
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต
อาชีพปัจจุบัน	ประกอบธุรกิจส่วนตัว
ชื่อองค์กร ที่อยู่	เครือข่ายองค์กรออมทรัพย์ชุมชน จ.ลำปาง 17 ซ. 11 ถ. นาก่วม ตำบล/แขวง ชมพู อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 โทรศัพท์ (054) 325549, 09-9550832

ประสบการณ์/ผลงาน

- เป็นประธานเครือข่ายองค์กรออมทรัพย์ชุมชน จ.ลำปาง
- เป็นประธานสภาเครือข่ายองค์กรชุมชน จ.ลำปาง
- จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนวันละบาท
- เป็นวิทยากรกระบวนการต่างๆ

คุณภูษิต ภูริโรจน์

จากโรงงาน..

มาสู่บริษัท บูมเบนล้านนา จำกัด

คุณภูษิต ภูริโรจน์ เป็นหนึ่งในผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่เบนเข็มจากการทำงานในภาคธุรกิจ หันมาสู่การทำงานกับชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ในอดีต คุณภูษิต ทำงานไปด้วย หาเงินเรียนเองไปด้วย จนจบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา แล้วจึงเริ่มเข้าทำงานเป็นลูกจ้าง จนมาถึงระดับผู้บริหารในบริษัทเอกชนหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็น บริษัท การ์ดิเนียพัค (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัทแมสสต็อกแคร์ จำกัด, บริษัท ดีทีแอสเอ็ม (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทยูนิลีเวอร์ จำกัด ต่อมาจึงย้ายกลับเข้ามาทำงานในท้องถิ่น และเป็นจุดเริ่มของชีวิตการทำงานบนเส้นทางสายนักพัฒนา

จากจุดเริ่มที่ คุณภูษิต ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นประธานชุมชนบ้านหัวฝาย

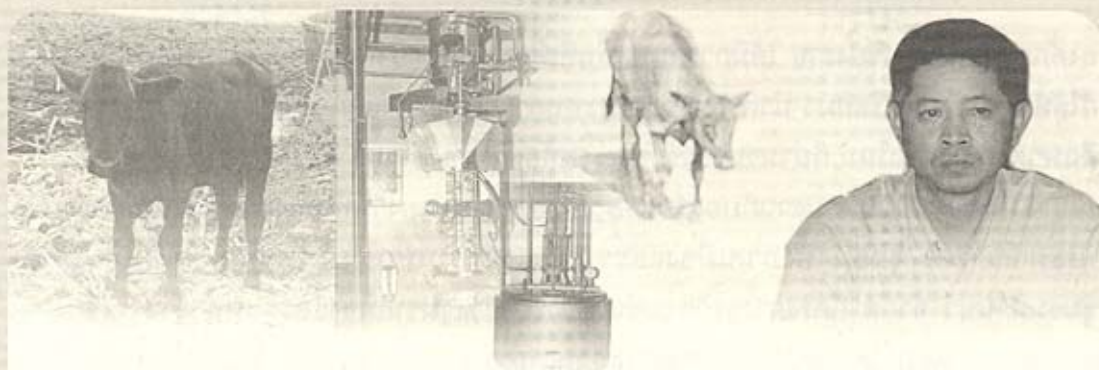
จากนั้นเริ่มทำงานโดยการประสานงานกับโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนเมือง (Denced) จัดทำโครงการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนเมืองรวม 14 โครงการ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่

องค์กรชุมชนเมืองเชียงราย ได้มีการศึกษาพื้นที่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสภาพแวดล้อมกันทั้งเมือง ก็ได้ทำงานพัฒนาเรื่อยมา นำเอาความรู้ ประสบการณ์จากการแลกเปลี่ยนกับพื้นที่ต่างๆ เช่นไปศึกษาดูงานที่เชียงใหม่ ก็นำมาปรับใช้กับชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

ต่อมาได้ประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน, หน่วยงานพัฒนาต่างๆ รวบรวมชาวบ้าน ประมาณ 200 ชุมชน ทั้งภาคเมืองและชนบทมาทำงานร่วมกันในโรงนม จัดตั้งเป็นบริษัท ชุมชนล้านนา จำกัด (โครงการธุรกิจชุมชนเชื่อมระหว่างชุมชนเมืองและชนบท จังหวัดเชียงราย และพะเยา) ต่อมาได้เป็นประธานศูนย์ประสานงานชุมชนเมืองเชียงราย และกรรมการโครงการความร่วมมือพัฒนาชุมชนเมืองจังหวัดเชียงราย ทำงานพัฒนาชุมชนในหลายด้านทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการแก้ไขปัญหาด้านการเงินและสินเชื่อคนจนในเมือง และจัดตั้งกลุ่มต่างๆ มากมาย ทั้งเยาวชน คนชรา คนพิการ และผู้ติดเชื่อเฮดส์

คุณภวนัฐได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นตัวแทนชาวบ้าน ในคณะทำงานกองทุนชุมชนเมืองจังหวัดเชียงราย และคณะกรรมการกองทุนเพื่อสังคมภาคเหนือตอนบน ท่านมีความพยายามในการระดมพลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมาทำงานพัฒนาร่วมกัน ได้จัดตั้งโครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและองค์กรชุมชน และการเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ก็ได้ช่วยเชื่อมประสานเครือข่ายองค์กรชุมชนในพื้นที่ต่างๆ มาร่วมขบวนการพัฒนาไปด้วยกัน

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายภวนัฐ ภูริโรจน์
วันเกิด :	25 ธ.ค. 2505
วุฒิการศึกษา	ปวช.
อาชีพปัจจุบัน	รับจ้าง
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	ศูนย์ประสานงานชุมชนเมืองเชียงราย 84/1 หมู่ 1 ตำบล/แขวง รอบเวียง อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57000 โทรศัพท์ 01-6030998

ประสบการณ์/ผลงาน

เลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเมืองเชียงราย
กรรมการโครงการความร่วมมือพัฒนาชุมชนเมืองจังหวัดเชียงราย
กรรมการผู้จัดการ บ.ชุมชนล้านนา จำกัด
กรรมการบริหารสมาคมสร้างสรรค์ชีวิตและสิ่งแวดล้อม
อนุคณะกรรมการโครงการแก้ไขปัญหาด้านการเงินและสินเชื่อคนจนในเมือง
คณะกรรมการกองทุนเพื่อสังคมภาคเหนือตอนบน (ตัวแทนชาวบ้าน)

ผู้นำ ในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิดของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

โพล โพรบุปพา

สตรีแกร่ง... ๑๑แห่งบุญนุมนสหพันธ์ สหกรณ์สตรี
ภาคอีสาน

คุณโพล โพรบุปพา หรือ “แม่โพล” นอกเหนือจากบทบาท “แม่” ที่ดูแลทุกคนในครอบครัว แล้ว แม่โพล ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนนำผู้หญิง ขับเคลื่อนงานพัฒนาในภาคอีสานอีกด้วย

แม่โพลได้บอกเล่าชีวิตการทำงานว่า “ปี 2535 ตอนนั้นลูกเริ่มโตแล้ว เป็นช่วงที่อีสานแห้งแล้ง แม่น้ำชีแห้ง ชาวบ้านประสบปัญหาทุกซักร้อน ก็ไปร่วมเดินขบวนกับชาวบ้าน แต่ก็รู้ว่าการแก้ปัญหานั้นต้องต่อสู้มาก จึงหันมารวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น ซึ่งปัจจุบัน แม่โพล เป็นประธานชุมชนสหพันธ์สหกรณ์สตรีภาคอีสาน (สตอ.) เขต 4 แม่บ้านในชุมชนท้องถิ่น ก็ทำกลุ่มอาชีพกันหลายอย่าง และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเอง ซึ่งขณะนี้กลุ่มเครือข่ายก็อยู่ได้ เพราะทวนกระแสรัฐที่ไม่ได้ทำเพื่อขาย แต่เน้นทำใช้กันเองไม่ต้องซื้อ

“

ภูมิใจที่ได้เป็นอนุกรรมการฯ จะทำงานตรงนี้ให้ดีที่สุด

อยากสะท้อนปัญหาของชุมชน ให้คนทำงานฟัง และจะได้เอาปัญหามาวิเคราะห์
ร่วมกัน แล้วนำไปเป็นแผน ปฏิบัติงานร่วมกัน จึงจะเกิดผลจริง ”

นอกจากนั้นก็ทำงานอีกหลายอย่าง เช่น เรื่องผู้สูงอายุ กับเยาวชน โดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้เล่าเรื่อง และถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่เยาวชน อาทิ การเล่าประวัติชุมชนให้ลูกหลานเกิดความภูมิใจในท้องถิ่นเป็นต้น ทำเรื่องอนุรักษ์ธรรมชาติป่าดงอนปุดา โดยคนสมวัยมาร่วมกันทำทั้งผู้สูงอายุคนทำงานรุ่นพ่อแม่และเยาวชน

การรณรงค์อนุรักษ์แม่น้ำชีให้อุดมสมบูรณ์ โดยอาศัยผู้สูงอายุและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญ ซึ่งทุกกิจกรรมเป็นเวทีชาวบ้านที่อบอุ่น ซึ่งเวทีนี้จะนำสิ่งที่ได้แลกเปลี่ยนกลับไปสู่พื้นที่ นอกจากนี้ยังมีบ้านไหนยากจนให้ทำบัญชีค่าใช้จ่ายของตนเอง จะได้รู้ว่าใช้จ่ายอะไรโดยไม่จำเป็นควรแก้ที่ใด ขณะนี้กำลังทำให้กลุ่มต่างๆ ได้เชื่อมโยงกัน และจะกระตุ้นให้ชาวบ้านได้พัฒนาจากลำพุดกล้ำทำกล้ำออกกล่าวปัญหาของตนเอง แล้วมาทำกิจกรรมร่วมกันพัฒนาไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่น

แม่โพสพ เห็นว่า การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่มีองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก เป็นสิ่งที่ดี

และได้ผลมาก แม้ว่าจะไม่เต็ม 100% ก็ตาม เพราะแต่ละพื้นที่ศักยภาพของชาวบ้านไม่เท่ากัน อาจจะเร็วบ้างช้าบ้าง แต่ก็ดีกว่าให้รัฐบาลทำ โดยชาวบ้านไม่มีส่วนร่วม เพราะประโยชน์ที่เห็นได้ชัด คือ ความกระตือรือร้นของชาวบ้านที่พยายามพัฒนาตนเอง เพื่ออุทิศตนให้ชุมชนอย่างน่าภูมิใจ ถึงแม้จะมีปัญหามาก แต่ก็ได้เห็นความจริงใจที่จะทำและชาวบ้านอาจทำได้ดีกว่าด้วยซ้ำไป เพราะภูมิปัญญาเป็นสิ่งที่เขามีมาตั้งแต่เกิด และมีศีลธรรมควบคู่กับการทำงานด้วย

สำหรับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชนนั้น ควรเอาแนวคิดและสภาพความเป็นอยู่ ความต้องการของชุมชน ที่หลากหลาย มาประกอบเป็นแผนการทำงานร่วมกัน ฝ่ายสนับสนุนควรสนับสนุนทั้งผู้ที่เข้มแข็งแล้ว และผู้อ่อนแอกว่าให้ชุมชนที่เข้มแข็งดูแลชุมชนที่อ่อนแอด้วย

ความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการเข้าร่วมขบวนการองค์กรชุมชน แม่โพสพ กล่าวไว้ว่า “ภูมิใจที่ได้เป็นอนุกรรมการฯ จะทำงานตรงนี้ให้ดีที่สุด อยากสะท้อนปัญหาของชุมชน ให้คณะทำงานฟัง และจะได้เอาปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกัน แล้วนำไปเป็นแผน ปฏิบัติงานร่วมกัน จึงจะเกิดผลจริง”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางไพศพล โปธิบุปผา
วันเกิด :	24 ส.ค. 2502
วุฒิการศึกษา	ม.ศ. 5
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	ชุมชนสหพันธ์สหกรณ์สตรีภาคอีสาน จำกัด (สตอ.เขต 4) 332 /1 ม.12 บ้านโนนสะอาด ตำบลแขวง อาจสามารถ อำเภอ/เขต อาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45160 โทรศัพท์ 043-599-209, 01-7414-738

ประสบการณ์/ผลงาน

ประธานชุมชนสหพันธ์สหกรณ์สตรีภาคอีสาน จำกัด (สตอ.เขต 4)
รองประธาน ชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน (ชสส.อ.) เขต4
ที่ปรึกษากลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติบ้านธาตุ ต.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด
อนุกรรมการกองทุนฟื้นฟูเกษตรกรรม
สภาผู้นำองค์กรชุมชน จ.ร้อยเอ็ด
ได้รับรางวัลหญิงเก่งสตรีเก่งแห่งปี 2546 สาขาสิ่งแวดล้อม
จากสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายเพื่อการพัฒนา

วิจิตร บุญสูง

ความมุ่งมั่นในการพลิกฟื้นแผ่นดินอีสาน
ด้วยเกษตรอินทรีย์

คนอีสานมีคำกล่าวหนึ่งว่าไว้ “อย่าลืมของเก่า อย่าเฝ้าของใหม่” ซึ่งเป็นคำสอนที่คอยเตือนสติลูกหลานไม่ให้หลงกับของใหม่ๆ จนลืมของดีที่บรรพบุรุษเคยถือปฏิบัติกันมา เช่น การดำเนินชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตลอดจนการ “เฮ็ดอยู่เฮ็ดกิน” ตามวิถีชุมชนคนอีสาน

พ่อวิจิตร บุญสูง ชาวนาภาคอีสานที่ “เฮ็ดอยู่เฮ็ดกิน” กับการทำไร่ทำนา มาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นผู้หนุนนำการพลิกฟื้นผืนดินอีสาน และบูรณาการชีวิตความเป็นอยู่ด้วยการ “เฮ็ดอยู่เฮ็ดกิน” ด้วยปุ๋ยชีวภาพและเกษตรอินทรีย์ในวันนี้

ประมาณ ปี 2533 พ่อวิจิตรมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการก่อตั้ง “ชมรมรักษัธรรมาชาติ” เป็นคณะกรรมการชุดเริ่มต้น เพื่อให้กลุ่มชาวนาได้หันมาลด ละ เลิก การใช้สารเคมีในไร่นา

“ ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ

เป็นแนวทางและบทเรียนที่เป็น “ครูของครู” กับมนุษยชาติต้องศึกษา และนำมาเป็นแบบอย่างของการดำรงอยู่ร่วมกัน ”

แล้วหันไปใช้เกษตรอินทรีย์ ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

“การหันมาปลูกข้าวด้วย วิถีธรรมชาติ แรกๆ ผลผลิตจะลดลงแน่นอน เพราะดินเคยชินกับการใช้ปุ๋ยเคมีมานานจึงต้องอาศัยการปรับตัว ต้องบำรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพซึ่งทำขึ้นมาเองจากเศษพืชผักไม่ต้องซื้อหา กว่าดินจะเข้าที่เข้าทาง ต้องใช้เวลา 3 - 5 ปี ดังนั้นเรื่องนี้ต้องอาศัยทำความเข้าใจกับเกษตรกรให้ดีแต่พอผ่าน 3 - 5 ปีไปแล้วก็จะอยู่ตัว ดินก็คืนกลับสู่สภาพเดิมธรรมชาติอื่นๆ ที่เคยเสียไปก็จะกลับมา”

นอกจากนี้ พ่อวิจิตร ยังเป็นกรรมการประชาคมจังหวัดยโสธร และกรรมการพิจารณาโครงการของกองทุนเพื่อสังคม (SIF) ภาคอีสาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานชมรมรักษารัฐธรรมนูญ อ.กุดชุม จ.ยโสธร และผู้จัดการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร จ.ยโสธร

ในปี 2541 พ่อวิจิตรได้รับรางวัลคนดีศรีสังคม ในนามกลุ่มชมรมรักษาระบบชาติ เป็นรางวัลประเภทองค์กรเข้มแข็ง และเป็นบุคคลดีเด่นสาขาภูมิปัญญาด้านการบริหารจัดการ จากสภาวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร

พ่อวิจิตรมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับสมาชิกที่เป็นผู้นำ ตั้งแต่ริเริ่มรวมกลุ่มก่อตั้งโรงสีชุมชน ชมรมรักษาระบบชาติ และกลุ่มปลูกข้าวปลอดสารเคมี มาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้นำที่ทำงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการเริ่มต้นธุรกิจชุมชน และขยายสู่งานระดับประชาสังคม ถือเป็นผู้นำที่เป็นตัวแทนองค์กรชุมชนอย่างแท้จริง

พ่อวิจิตร วิเคราะห์ให้ฟังว่า เกษตรอินทรีย์ในบ้านเรามีการทำกันอยู่ทุกภาค แต่มีระดับความเข้มข้นที่ต่างกัน ซึ่งขอแบ่งเป็นสามระดับ

ระดับที่หนึ่ง เป็นการทำเกษตรที่เริ่มมองเห็นความสัมพันธ์ ความเกี่ยวเนื่องกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น มองเห็นพิษภัยของผู้บริโภคที่อาจได้รับสารพิษจากการทำเกษตร จึงได้ปรับไปสู่การทำเกษตรที่มีความปลอดภัยขึ้น ซึ่งมีอยู่หลายชนิดด้วยกัน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรปลอดสารพิษ หรืออย่างที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรียกว่า “เกษตรปลอดภัยจากสารพิษ”

การทำเกษตรแบบนี้ พ่อวิจิตรบอกว่า เป็นเพียงขั้นเริ่มต้น ขอแต่ “ปลอดภัยจากสารพิษ” เป็นพอ คือ บางรายยังมีการใช้สารเคมีในการปลูกอยู่ เพียงแต่กำหนดได้ไม่ให้ใช้มากเกินไปจนเกิดอันตราย แนวนี้เป็นแนวที่ทางการ กำลังส่งเสริมอยู่

ระดับที่สอง เป็นการเกษตรที่กำหนดชัดเจนถึงความสัมพันธ์เกื้อกูลและรักษาคุณภาพของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นการงดใช้สารเคมีอย่างเด็ดขาด และไม่ได้มองเพียงความปลอดภัยของผู้บริโภค และการพึ่งตนเองของเกษตรกรเองเท่านั้น แต่คำนึงหรือเกื้อกูลต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย การเกษตรประเภทนี้ เช่น กลีกรมไร้สารพิษ เกษตรปลอดสารเคมี เกษตรอินทรีย์ปรับเปลี่ยน และ ปฐมอินทรีย์เกษตร ที่เครือข่ายอโคกทำอยู่ เป็นต้น

พ่อวิจิตร ให้ความเห็นว่า ในบ้านเราถ้าเดินมาถึงขั้นนี้ได้จะดีมาก เพราะมีความชัดเจนของการทำการเกษตร กล่าวคือ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายได้มาก พึ่งตนเองได้จากการปลูกพืชที่หลากหลาย ผู้บริโภคได้บริโภคอาหารที่ปลอดสารเคมี อีกทั้งไม่มีผลกระทบหรือเป็นการ

เกื้อกูลต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บ้านเรามีการทำอยู่มากทั่วทุกภาค ซึ่งหากได้มีการเชื่อมโยงกันเป็นขบวนทั่วประเทศ ก็จะเกิดพลังมหาศาล สามารถพลิกฟื้นแผ่นดินได้

ระดับที่สาม คือ การนำเกษตรระดับที่ 2 ยกกระดับ ไปสู่การขอรับรองมาตรฐานสากล เพื่อผลทางการตลาดในระดับนานาชาติ เช่น เกษตรอินทรีย์มาตรฐาน มกท. (ประเทศไทย) เป็นต้น ซึ่งเรื่องนี้บ้านเรากำลังตื่นตัว ภาคประชาชนเองก็มีการทำอยู่หลายแห่ง เช่น การทำข้าวอินทรีย์ที่สุรินทร์และยโสธร เพื่อส่งออก เป็นต้น

พ่อวิจิตร บอกว่า ทั้งสามระดับถือได้ว่าเป็นเกษตรอินทรีย์ แต่มีกระบวนการผลิตที่ต่างกัน มีระดับการจัดการที่ไม่เหมือนกัน แต่ทั้งสามระดับมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ยกกระดับผู้ผลิต (เกษตรกร) รักษาคุณภาพของระบบนิเวศน์ และเคารพในสิทธิของผู้บริโภค

“เรามักจะเถียงกันว่า เกษตรแบบนี้ดี แบบนี้ไม่ดี ทั้ง 3 ระดับข้างต้น จะบอกได้เลยว่าตอนนี้เราทำอยู่ในระดับไหน พวกที่ 2 ถ้าไม่ต้องการจะทำตลาดระดับโลก ก็ไม่ต้องขอรับรองมาตรฐาน เป็นต้น” พ่อวิจิตรให้ความเห็น

แต่ที่สำคัญกว่า ก็คือ เกษตรอินทรีย์ทั้งหมดควรจะได้มีการประสานกับเป็นเครือข่าย ยกเป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพื่อกำหนดทิศทางการทำงานเกษตรให้เป็นเกษตรแห่งการเกื้อกูล และพึ่งพาตนเอง อย่างเช่น จ.ยโสธร ในขณะนี้มีความขั้วออกมาว่า “บ้านเมืองนำอยู่ นำเกษตรอินทรีย์ สู่สากล”

ซึ่งการรวมตัวเป็นเครือข่ายนี้ จะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับได้ตามสถานการณ์ โครงสร้างการทำงานมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลาย

“แต่สิ่งเหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้ เกษตรกรจะต้องมีสำนึกถึงเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรีอันเท่าเทียมของผู้ผลิต สำนึกในสิ่งแวดล้อมและเคารพในสิทธิของผู้บริโภคทุกคน”

พ่อวิจิตรถือว่าเป็นปราชญ์ทางด้านเกษตรอินทรีย์อย่างแท้จริง

ในฐานะคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน พ่อวิจิตรให้ทัศนะว่า “เป็นวิธีการค้นหาคำตอบจริงๆ ขององค์กรชุมชน ตำราเรียน และบทเรียนเล่มใหญ่ ติดมากับผู้นำซึ่ง

เป็นอนุกรรมการ ได้รู้จักและเรียนรู้อย่างหลากหลาย การบันทึกจดจำ นำไปวิเคราะห์สรุปของแต่ละช่วงเวลาของอนุกรรมการ อาจได้บทเรียนที่ไม่ต้องค้นหา การนำเสนอเป็นเอกสารต่อเวทีเพื่อวิจารณ์ เพื่อความละเอียดและรอบคอบเป็นเรื่องที่ควรทำ

ความหลากหลายที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่ผ่านมา อาจยังไม่หมด วิธีการหมุนเวียนและเลือกประเด็นงานของอนุกรรมการแต่ละคนยังต้องทำต่อไป เป็นวิธีการที่จะได้บทเรียนอีกรูปแบบหนึ่ง”

พ่อวิจิตร กล่าวว่า “หลักการสร้างการมีส่วนร่วมจากพื้นล่าง เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับฐานล่าง เป็นหลักการที่ดีมาก เพียงแต่วิธีการปฏิบัติ อาจลงตัวได้ยาก เนื่องจากเป็นความหลากหลายของพื้นที่ ที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การดำรงอยู่ไม่เหมือนกัน

ความแตกต่างทางความคิดเป็นเรื่องจริงที่จะต้องเคารพ “ขบวนการประชาสังคม” จำเป็นต้องพัฒนายกระดับขึ้นมาก่อน เพื่อเป็นฐานในการสร้างกลไกและเครือข่าย การมีกลไกและเครือข่ายที่ไม่เห็นความสำคัญของ “ประชาสังคม” อาจเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการสร้างขบวนการภาคประชาชน

ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแนวทางและบทเรียนที่เป็น “ครูของครู” ที่มนุษยชาติต้องศึกษา และนำมาเป็นแบบอย่างของการดำรงอยู่ร่วมกัน”

พ่อวิจิตร คือ ผู้นำชุมชน ผู้รู้ และปราชญ์ชาวบ้าน ที่พยายามผลักดันให้เกิด “หน่ออ่อน” แห่งการพลิกฟื้นแผ่นดินคืนสู่วิถีชุมชนคนอีสาน จนสามารถปฏิบัติจริงและได้ผลในพื้นที่อย่างกว้างขวาง โดยอาศัยพลังขบวนการองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นแกนหลักสำคัญในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไป

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายวิจิตร บุญสูง
วันเกิด :	2 ส.ค. 2485
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 6
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	ชมรมรักษัรธรรมชาติ 57 ม. 2 บ้านโลกชุมปูน ตำบล/แขวง นาไผ่ อำเภอ/เขต กุดชุม จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35140 โทรศัพท์ 01-4926561

ประสบการณ์/ผลงาน

- 2533 เป็นคณะกรรมการชุดเริ่มต้น ก่อตั้งชมรมรักษัรธรรมชาติ (อ.กุดชุม)
กรรมการประชาคม จ.ยโสธร
- กรรมการพิจารณาโครงการกองทุนเพื่อสังคม (SIF) ภาคอีสาน
- ผู้จัดการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกร จ.ยโสธร
- 2541 ได้รับรางวัลคนดีศรีสังคม
- ได้รับรางวัลบุคคลดีเด่นสาขาภูมิปัญญาด้านการบริหารจัดการ
จากสภาวัฒนธรรม จังหวัดยโสธร

เล็ก กุดวงศ์แก้ว

ชาวบ้านฮิสร่มุ่งมั่นขยายแนวคิดการพึ่งตนเอง
“เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน” และการศึกษาการเรียนรู้
เพื่อความเป็น “ไท”

เล็ก กุดวงศ์แก้ว หรือ “พ่อเล็ก” เป็นผู้นำชาวกะเลิง ชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวเนื่องและผูกพันกับธรรมชาติ แต่เดิมชุมชนบ้านบัวที่เป็นบ้านเกิดของพ่อเล็ก เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์อาศัยประโยชน์ในการดำรงชีวิตจากป่าภูพาน

เมื่อความเจริญเข้าสู่หมู่บ้านทำให้แบบแผนการผลิตเปลี่ยนแปลง ชาวบ้านหันมาปลูกพืชเชิงเดี่ยวมากขึ้น ป่าถูกทำลาย เป็นผลให้ความอุดมสมบูรณ์ลดลง วิถีชีวิตของชาวกะเลิงเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พ่อเล็กกับชาวบ้านกลุ่มหนึ่งพยายามที่จะกอบกู้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวกะเลิงแบบ “เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน” ให้สามารถดำรงอยู่ได้ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงจากภายนอกที่ถาโถมเข้าไปอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันพ่อเล็ก ซึ่งบอกกับใครๆ ว่า เป็นชาวบ้านฮิสร่ได้มีบทบาทสำคัญในการไป

“ นั่นก็พี่ก็น้องปรองดองกัน กินข้าวช่วยพา กินปลาช่วยถว้ย

กินกล้วยช่วยหวี กินปลีช่วยมาทาง อานน้ำช่วยขับ เรามาช่วยฟังความคิดของกันและกัน
เพื่อจะสร้างสรรค์พัฒนา ครอบครัว ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดเอาให้เข้มแข็ง เอาคือเอา
พัฒนาให้พวกเขาเองเป็นประชาธิปไตย มีอิสระทางความคิด
สามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางชีวิตโดยตัวของเอาเอง และชุมชน
เอาควรจะเป็นญาติมิตรกัน เรื่องงานเป็นเรื่องรอง เรื่องชีวิตเป็นเรื่องใหญ่ ”

กระตุ้นความคิดให้คนได้หันมาทบทวนคุณค่าดั้งเดิม รู้จักรากเหง้าของตนเอง ด้วยคำพูดที่คมชัด ลึกซึ้ง ทรงคุณค่าด้วยภูมิปัญญาจากประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนาน

พ่อเล็ก เกิดเมื่อปี พ.ศ.2488 เรียนในระบบจบชั้น ป.4 บวชเรียนสอบได้นักธรรมตรี เรียนรู้จากธรรมชาติปาฎพานที่ได้นำมาปรับใช้กับวิถีชีวิตตนเอง ถ่ายทอดสู่ลูกหลานและชาวบ้านในพื้นที่ต่างๆ เป็นผู้นำที่ริเริ่มตั้งศูนย์เรียนรู้อินแปลง จัดตั้งกลุ่มเด็กชักถักให้ลูกหลานปรับวิถีคิดเห็นคุณค่าของบ้านเกิด จากงานพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองที่เริ่มจากกระบวนการ “ทำให้ดู อยู่ให้เห็น” พ่อเล็กได้กลายเป็นวิทยากรที่ไปถ่ายทอดเผยแพร่แนวคิดในการพึ่งพาตนเอง “เอ็ดอยู่ เอ็ดกิน” จุดประกายแนวคิดให้ชุมชนชาวบ้านในที่ต่างๆ หันกลับมาลงทุนเดิมที่มีอยู่ คุณค่าของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและชุมชน ในการที่จะสร้างรากฐานความมั่นคงของครอบครัว ชุมชน ที่จะทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร พึ่งพาตนเองได้

พ่อเล็ก เป็นที่ยอมรับในแวดวงงานพัฒนา การศึกษา และวัฒนธรรมอย่างกว้างขวางทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เคยเป็นกรรมการสภาวัฒนธรรม จ.สกลนคร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันราชภัฏสกลนคร เป็นกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (SIF) ได้รางวัลคนดีศรีสังคม เมื่อปี 2535 รางวัลลูกโลกสีเขียว ปี 2548 และเกียรติคุณต่างๆ อีกมากมาย

พ่อเล็ก ได้ให้ข้อคิดต่อการทำงานกับขบวนการชุมชนไว้ในหลายประเด็น ได้แก่

1. อยากให้เกิดการทำงานแบบเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย พันธมิตร พหุภาคี (ทั้งหน่วยงาน + หน่วยงานชาวบ้าน + ชาวบ้าน, หน่วยงาน + ชาวบ้าน) เพื่อให้เกิดการทำงานที่ต่อเนื่องและเป็นขบวนการเดียวกัน แต่จะต้องมีความหลากหลาย ทั้งความคิด วัฒนธรรม วิธีการ อันจะทำให้เกิดการเรียนรู้และวิธีการที่จะใช้ในการทำงานร่วมกันจะต้องนำเอาวิธีการที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของแต่ละพื้นที่และท้องถิ่นนั้นๆ
2. หน่วยงานต่างๆ จะต้องทำงานเป็นเครือข่าย เป็นพันธมิตร ไม่แยกเขาแยกเรา
3. องค์กรชุมชนจะต้องเป็นผู้หนุนเสริม และเป็นเครื่องมือในการเอื้อประโยชน์ในการทำงานในอันที่จะให้เกิดขบวนการเรียนรู้ และขยายผลออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ชุมชนมีผู้นำและเกิดการพัฒนาตนเองในการเชื่อมต่อและทำงานกับชุมชนได้อย่างแท้จริง
4. คนทำงานไม่ควรทำตัวเป็นเจ้าของพื้นที่และเจ้าของชาวบ้าน (หน่วยงาน)
5. อยากให้เกิดการเชื่อมโยง และเกื้อกูลกันระหว่างภาคเมืองกับชนบท โดยเอาส่วนดีของแต่ละฝ่ายมารวมกันเพื่อจะได้เกิดเป็นพลังและระบบที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน
6. การให้ความสำคัญเรื่องการพอกอยู่พอกกิน (กินให้อิ่ม ไม่เน้นเรื่องขาย เรื่องขายเป็นเรื่องรอง โดยหน่วยงานจะต้องเข้าร่วมคิดและหนุนเสริมให้เป็นระบบชาวบ้าน จริงๆ)

ในส่วนของการทำงานของ พ่อช. นั้นได้ย้ำว่า “อยากให้ พ่อช. คิดถึงความเข้มแข็งขององค์กร ชุมชนให้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร เรื่องให้กู้ยืมเป็นเรื่องเล็ก พ่อช. ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เขาเห็นคุณค่าของตนเองเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นทุนทางสังคม ชาวบ้านจะได้มีความเชื่อมั่นกลับคืนมา ซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ ที่เข้ามากระทบชาวบ้าน ชาวบ้านไม่ได้จนจริงๆ แต่จนวิธีคิด หนี้สินไม่ได้เกิดจากชาวบ้าน แต่มีคนนำมาให้”

ในช่วงที่มาร่วมเป็นคณะกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน พ่อเล็ก ได้ฝากข้อคิดที่ทรงคุณค่าไว้หลายๆ อย่าง เช่น

“นั่นก็พื้นที่กันเองปรองดองกัน กินข้าวห่วมพว กินปลาห่วมด้วย กินกล้วยห่วมหวี กินปลีห่วมทาง อาบน้ำห่วมขัน เรามาห่วมฟังความคิดของกันและกัน เพื่อจะสร้างสรรค์พัฒนาครอบครัว ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดเขาให้เข้มแข็ง เขาคือเขา พัฒนาให้พวกเขาเองเป็น

ประชาธิปไตย มีอิสระทางความคิด สามารถกำหนดเป้าหมายทิศทางการชีวิตโดยตัวของเธอเอง และชุมชน เธอควรจะเป็นญาติมิตรกัน เรื่องงานเป็นเรื่องรอง เรื่องชีวิตเป็นเรื่องใหญ่”

“บได้ช่วยดับทุกข์ แล้วจะพ้นทุกข์ได้อย่างไร พระพุทธเจ้ายังตรัสว่า ดูก่อนอานนทังยังประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตน ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเอง ไฟไหม้บ้านใด ต้องเอาน้ำบ้านนั้นไปมอด ไฟไหม้บ้านคนจน ต้องเอาคนจนไปช่วย คนตาบอดบ้านใด ต้องเอายาบ้านนั้นไปช่วย คนบ้านใดเจ็บป่วย ต้องเอายาบ้านนั้นไปรักษา สรุปคือ ทุกคนต้องดูแลตนเอง ต้องทำตนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นคนดีของแผ่นดิน”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายเล็ก กุดวงศ์แก้ว
วันเกิด :	17 ก.ย. 2488
วุฒิการศึกษา	ป. 4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร	ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายอินแปง
ที่อยู่	235 หมู่ 5 ตำบล/แขวง กุดบาก อำเภอ/เขต กุดบาก จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47180 โทรศัพท์ (042) 715-260

ประสบการณ์/ผลงาน

- จัดตั้งเครือข่ายอินแปง
- จัดตั้งกลุ่มพันธุ์พืชพื้นบ้าน กลุ่มเด็กหยักถิ่น กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ
- เป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (ธนาคารออมสิน)
- ได้รับรางวัลคนดีศรีสังคม (ปี 2538)

สังคม เจริญทรัพย์

ครูผู้มีความมุ่งมั่นในการเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนเมือง
และชนบทสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบาย

“แม้นโยบายแก้ไขความยากจนของรัฐจะมีข้อดีอยู่บ้าง คือ เปิดโอกาสให้ชาวบ้านใช้เงินเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็ง แต่หากรัฐยังใช้วิธีการเดิม โดยไม่ศึกษารายละเอียดของชุมชนก่อน ตนไม่เห็นด้วย เพราะที่ผ่านมาเกิดปัญหากับชุมชนมากมาย รัฐไม่มีการเตรียมการในการดำเนินการ ส่งผลให้หลายชุมชนเกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย”

อาจารย์สังคม เจริญทรัพย์ เป็นชาวชุมชนดองกะเม็ด อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ นอกเหนือจากงานราชการแล้ว ยังทำงานร่วมกับชุมชนในเมืองสุรินทร์ ประสานจัดตั้งเครือข่ายอีสานใต้ (จ.สุรินทร์, จ.ศรีสะเกษ, จ.บุรีรัมย์) และเครือข่ายเมืองภาคอีสาน

เมื่อปี 2539 อาจารย์สังคม ได้เริ่มต้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์ดองกะเม็ด จ.สุรินทร์ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในด้านนี้ ต่อมาในปี 2541 อาจารย์ได้เข้ามาเป็นประธาน

“

ขบวนการ พอช. จะต้องตั้งมั่นในการทำงานหนุนเสริมขบวนการชุมชน
ตามวิสัยทัศน์ และภารกิจของสถาบันฯ ซึ่งพอช. เปรียบเสมือนน้ำที่จะช่วยให้เรือ
ของขบวนการชุมชนแล่นไปสู่เป้าหมาย สำหรับกองเลขาฯ
ควรจะเป็นผู้นำที่เก็บสะสมองค์ความรู้ แปลเป็นเอกสารซึ่งเป็นเครื่องมือ
ให้กับชุมชนและตนเอง ”

เครือข่ายองค์กรชุมชนเมืองสุรินทร์ (คชส.) และมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างขบวนการ
ชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ อาจารย์สังคม ยังเป็นกรรมการเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนเมืองภาคอีสาน มี
ประสบการณ์สำคัญด้านการเชื่อมประสานเครือข่ายชุมชนเมืองภาคอีสานและเครือข่ายในชนบท
เป็นกรรมการกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร จ. สุรินทร์ รวมทั้งเป็นอนุกรรมการ SIF ภาคเมือง นับว่าเป็น
บุคคลที่ได้รับการยอมรับในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนอย่างกว้างขวาง มาจนถึงปัจจุบัน

อาจารย์สังคมได้มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมประสานระหว่างชุมชนเมืองและชนบท ใน
ช่วงการก่อตั้ง พอช. จนกระทั่งมาร่วมเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ก็ได้

ร่วมวางแผนการทำงานร่วมกันของขบวนการองค์กรชุมชนภาคอีสาน และการเชื่อมขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนระดับต่างชาติดำเนินตามข้อมูลสถานการณ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้มีบทบาทในฐานะที่ปรึกษาของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนและกรรมการตรวจสอบอีกด้วย

จากการที่ได้เข้าร่วมในคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน อาจารย์ได้ให้แง่มุมมองไว้ว่า “เวทีของอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นเวทีที่เป็นโอกาสของขบวนการชุมชน ที่ได้มาร่วมกันแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ บูรณาการขบวนการของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาตัวเอง และผลักดันให้กับทุกภาคส่วน ได้มีหุ้นส่วนในการทำงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน..”

“การเปลี่ยนแปลงชุมชนและสังคม จะต้องเริ่มต้นจากหน่วยที่เล็กที่สุดของชุมชนและสังคมนั้นๆ ฉะนั้นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้จริงนั้น จะต้องสร้างขบวนการมีส่วนร่วมในระดับฐานรากอย่างจริงจัง องค์กรชุมชน ซึ่งเป็นแกนหลักในชุมชน จะต้องเป็นองค์กรที่มีพลังเป็นของชุมชนอย่างแท้จริง ขบวนการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ตัดสินใจ และทำร่วมกัน ภายใต้ข้อตกลงร่วมกันในชุมชน จะเป็นผลชี้ขาด ในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง”

นอกจากนี้อาจารย์ให้ข้อคิดเห็นที่ฝากไว้เพื่อสืบสานงานพัฒนาขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนไว้ว่า “ขบวนการ พอช. จะต้องตั้งมั่นในการทำงานหนุนเสริมขบวนการชุมชนตามวิสัยทัศน์และภารกิจของสถาบันฯ ซึ่งพอช. เปรียบเสมือนน้ำที่จะช่วยให้เรือของขบวนการชุมชนแล่นไปสู่เป้าหมาย สำหรับกองเลขาฯ ควรจะเป็นผู้บันทึกเก็บสะสมองค์ความรู้ แปลเป็นเอกสารซึ่งเป็นเครื่องมือให้กับชุมชนและตนเอง”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายสังคม เจริญทรัพย์
วุฒิการศึกษา	อนุปริญญา (พ.ม.)
อาชีพปัจจุบัน	รับราชการ (ครู)
ชื่อองค์กร	เครือข่ายชุมชนเมืองสุรินทร์
ที่อยู่	9/2 ซ.พระทอง ถ.เวียงเดช ตำบล/แขวง ในเมือง อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32000 โทรศัพท์ 515-756, 0-9846-9927

ประสบการณ์/ผลงาน

ที่ปรึกษาชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน เขต 5 (จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ
จ.อุบลราชบุรี จ.นครราชสีมาตอนล่าง)
อนุกรรมการ SIF 5 ภาคเมือง
ประธานคณะกรรมการพัฒนาชุมชนเมืองภาคอีสาน
กรรมการกองทุนฟื้นฟูเกษตรกร จ.สุรินทร์
ประธานเครือข่ายองค์กรชุมชนเมืองสุรินทร์
ประธานกลุ่มออมทรัพย์ดอกกะเมียด

สุรพร ชัยชาญ

วัฒนธรรมชุมชน...

นำทางการพัฒนาขบวนการชุมชน

คุณสุรพร ชัยชาญ เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนของจังหวัดมุกดาหาร ที่สำคัญคนหนึ่ง คุณสุรพร อยู่ในขบวนการพัฒนาฯ ทำงานประสานกับ พอช. มาโดยตลอดเป็นประธานคณะกรรมการกลไกจังหวัดและคณะทำงานแผนแม่บท จ.มุกดาหาร ทำงานเชื่อมร้อยเครือข่ายประเด็นในระดับจังหวัด 2 เครือข่ายคือ ประเด็นไหม-ฝ้าย และเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ยังเป็นประธานเครือข่ายผู้สูงอายุ จัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ และจัดตั้งองค์กรวิถุชุมชน จังหวัด ด้วยความรู้ความสามารถประสบการณ์ ในการทำงานเชื่อมประสานในจังหวัดและระดับภาค คุณสุรพร จึงเป็นหนึ่งในคณะอนุกรรมการยุทธศาสตร์ 4 ด้านภาคอีสาน

สำหรับการขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน จ.มุกดาหาร นั้น คุณสุรพร เป็นผู้นำในการหลอมรวมเกิดเป็น 40 เครือข่ายของจังหวัด ซึ่งคุณสุรพร ให้ทัศนะว่า “ในการพัฒนา

“ในการพัฒนาองค์กรชุมชนในปัจจุบันต้องยึดวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลัก
ในการขับเคลื่อน โดยมีชุมชนชาวบ้านเป็นแกนหลักสำคัญ เพื่อลดทอนกระแสทุนนิยม
และต้องปลุกพลังจิตสำนึกของประชาชนให้พึ่งพาตนเอง
อยู่อย่างพอเพียง ไม่ตามกระแส”

องค์กรชุมชนในปัจจุบันต้องยึดวัฒนธรรมชุมชนเป็นหลักในการขับเคลื่อน โดยมีชุมชนชาวบ้าน
เป็นแกนหลักสำคัญ เพื่อลดทอนกระแสทุนนิยม และต้องปลุกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้
พึ่งพาตนเอง อยู่อย่างพอเพียง ไม่ตามกระแส”

คุณสุรพรมีความมุ่งหวังตั้งใจในการเข้าร่วมขบวนการพัฒนาฯ นี้ไว้ว่า

1. อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (ทุกระดับ)
2. มีทิศทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับการพัฒนาของสังคม
3. อยากเห็นสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนเป็นองค์กรที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนของ
ภาคประชาชนทุกระดับ อาทิ ระดับภาค, ระดับส่วน
4. อยากเห็นความสามัคคีระหว่างเจ้าหน้าที่ ทำงานกันเป็นทีม (ทุกระดับ) ไม่
เห็นแก่พรรคพวก ยืนอยู่บนผลประโยชน์ของประชาชน ประเทศชาติ อย่าง
เป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายสุรพร ชัยชาญ
วันเกิด :	25 ต.ค. 2493
วุฒิการศึกษา	ปวส. สาขา บัญชี
อาชีพปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
ชื่อองค์กร	เครือข่ายผู้สูงอายุ จ.มุกดาหาร
ที่อยู่	45 ถ.คำสายทองวิทยา ตำบล/แขวง มุกดาหาร อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 โทรศัพท์ 042-612683, 01-7684335

ประสบการณ์/ผลงาน

อนุกรรมการยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ภาคอีสาน
ประธานวิทย์ชุมชน จ.มุกดาหาร
ประธานอำนวยการสภาองค์กรเครือข่าย จ.มุกดาหาร
สมาชิกเครือข่ายด้านคอร์รัปชั่น ของวุฒิสภา

ประยูกร ชุ่มนาเสียว

การขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน
ด้วยวัฒนธรรมชุมชน

อาจารย์ประยูกร ชุ่มนาเสียว เป็นนักคิด นักทำ ผู้นำขบวนการชุมชนภาคอีสาน ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นด้วยวาทะคารมอันคมคาย ซึ่งกว่าจะมาเป็น อาจารย์ประยูกร ที่รู้จักและยอมรับกันนั้น อาจารย์เกิดในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาอยู่ที่โคราช และได้ผ่านช่วงวัยแห่งการแสวงหา ในช่วงสงครามอินโดจีน ปี 2503 ช่วงที่เป็นนักศึกษา ได้ไปร่วมเดินขบวนเอาพระวิหารคืนมา แต่แพ้

ช่วงที่เรียน มีคำถามเกี่ยวกับระบบการศึกษาตลอด ดังนั้นพอจบการศึกษา จึงได้เลือกใช้ชีวิตทำอะไรทำสวน และชีวิตก็ได้เข้ามาอยู่ในสายขบวนการพัฒนาอย่างเต็มตัว เมื่ออาจารย์เกิดแรงบันดาลใจจากบทกวีของ อ.เสกสรรค์ ประเสริฐกุล “มวลชน คือ พลังสร้างสรรค์ ชุมชน คือ จุดเล็ก... ข้าวเต็มยุ้ง ปลาแดกเต็มไห หน่อไม้เต็มกอ ข้าวต้องเต็มแล้ว เมื่อนั้น จึงจะทำให้ชาวบ้านพึ่งตนเองได้”

“

บวชน คือ พลัังสร้างสรรค

บวชน คือ จุดเล็ก... ข้าวเต็มยุ้ง ปลาแตกเต็มไห หน่อไม้เต็มกอ ข้าวต้องเต็มเล้า
เมื่อนั้น จึงจะทำให้ชาวบ้านพึ่งตนเองได้ ”

”

อาจารย์เข้าร่วมขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ตั้งแต่ปี 2525 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน และมีความสนใจในการศึกษาทั้งศาสตร์และศิลป์ วิถีชีวิตของชุมชนชาวบ้าน ให้ลงลึกถึง ฐานรากอย่างแท้จริง โดยเชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัจจุบัน สถานการณ์โลก ร้อยเรียงออกมา เป็นกระบวนการฐานคิดของชุมชนได้เป็นอย่างดี ด้วยความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ อาจารย์จึงเป็นวิทยากรกระบวนการด้านต่างๆ มากมาย ทำให้เห็นงานพัฒนาในหลายมิติที่ เชื่อมโยงกัน อาจารย์จึงสามารถประสานงานขับเคลื่อนงานร่วมกับองค์กรภาคีพันธมิตรในพื้นที่ ได้ดี และร่วมเป็นอนุยุทธศาสตร์ พัฒนาองค์กรชุมชนเข้มแข็ง

ปัจจุบัน อาจารย์ประยุทธ เป็นประธานที่ปรึกษาสหเครือข่ายลุ่มน้ำ จ.อุบลราชธานี และกรรมการที่ปรึกษาเครือข่ายไม้กวาดทองบุงหวาย 19 โดยอาจารย์ได้ยี่ดวัฒนธรรมชุมชน เป็นหลักในการขับเคลื่อนงานพัฒนาให้สอดคล้องเหมาะสมกับชุมชนท้องถิ่น

อาจารย์ ได้เน้นย้ำการทำงานแบบบูรณาการ โดยองค์กรชุมชน ชาวบ้าน เป็นศูนย์กลาง การพัฒนา มีจิตสำนึกร่วม มีกลไกการทำงาน ผนึกกำลังทุกภาคส่วนของสังคม ขับเคลื่อนงาน พัฒนาไปอย่างเท่าทันสถานการณ์ เรียนรู้ สรุปบทเรียนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นชุดองค์ ความรู้จากชุมชนอย่างแท้จริง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นาย ประยุทธ์ ชูมนาเสียว
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
ชื่อองค์กร	สหเครือข่ายลุ่มน้ำ จ.อุบลราชธานี
ที่อยู่	105 ม.4 ตำบล/แขวง ปุ่งหวาย อำเภอ/เขต วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34190 โทรศัพท์ 01-877-8757

ประสบการณ์/ผลงาน

ประธานที่ปรึกษาสหเครือข่ายลุ่มน้ำ จ.อุบลราชธานี
เป็นกรรมการที่ปรึกษาเครือข่ายไม้กวาดทองปุ่งหวาย 19
เป็นอนุยุทธศาสตร์พัฒนาองค์กรชุมชนเข้มแข็ง (พอช.)

ประจวบ แต่งทรัพย์

การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ที่เข้มแข็ง
เป็นฐานสำคัญงานพัฒนา

คุณประจวบ แต่งทรัพย์ หรือ “พ่อจวบ” เป็นผู้นำชุมชนชาวอีสาน ที่ทำเกษตรกรรม เลี้ยงชีพ และพัฒนาบ้านเกิดของตนเองเรื่อยมา จนได้รับรางวัลหมู่บ้านพัฒนาดีเด่นระดับ จังหวัด/เขต และท่านได้รับคัดเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยม ในปี 2543

พ่อจวบเป็นผู้ริเริ่มการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งในระดับชุมชน (บ้านขาม อ.จักรีธ จ.ชัยภูมิ) และระดับเครือข่าย มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย เช่น การจัดตั้งศูนย์สาธิตการ ตลาด โรงสีข้าวชุมชน และลานตากข้าว และผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ทำให้ได้รับรางวัล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่นระดับจังหวัด/เขต และเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ระดับจังหวัด ซึ่งได้พัฒนากิจกรรมให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ และศึกษาดูงานของชุมชนทั้งภาค

“การทำงานแบบยืดหยุ่นเป็นตัวตั้งนี่ จะต้องใช้ความอดทน เพราะชุมชนมีหลายวัฒนธรรม บางชุมชนถูกทำให้เกิดขึ้น โดยมีผู้หวังผลจากชุมชนเพื่อตนเอง จึงต้องเกิดการรวมตัวกัน ในการทำงานจึงมีผู้ถูกใจและไม่ถูกใจ เป็นธรรมดาของการทำงานกับชุมชน ”

รัฐ/เอกชน นอกจากนี้ ท่านยังทำหน้าที่เป็นวิทยากรด้านการบริหารเงินทุนท้องถิ่นแก่องค์กรชุมชนต่างๆ และเป็นกรรมการพิจารณาโครงการกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม ภาคอีสานกลาง อีกทั้งเป็นรองประธานมูลนิธิโสภณบำรุงสงฆ์ด้วย

พอจวบเห็นว่า ณ วันนี้ ผู้นำองค์กรชุมชน เป็นที่ยอมรับในสังคม การได้เข้ามาเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ถึงเป็นโอกาสยินดีที่ได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์จากผู้นำองค์กรชุมชนต่างๆ ซึ่งทางสถาบันฯ เป็นแหล่งรวบรวม ความหลากหลายของผู้นำมาให้มารวมตัวกัน ขับเคลื่อนงานพัฒนาขององค์กรชุมชน

จากการทำงานเป็นอนุกรรมการฯ พอจวบเห็นว่าทำให้ตัวเองได้เรียนรู้วัฒนธรรมของแต่ละภาค ได้เห็นขบวนการชุมชนที่มีการพัฒนาไปหลายวิธีคิด วิธีทำ ในการพัฒนาชุมชนฐานล่าง อย่างเป็นระบบ มีความเสมอภาคของคนทำงานด้วยกัน เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมแนวใหม่ ซึ่งไม่มีหน่วยงานใดที่คิดและทำแบบนี้ การยึดชุมชนเป็นตัวตั้งในการพัฒนาของชุมชนเอง ทำให้ชุมชนมีโอกาสทำในสิ่งที่ชุมชนต้องการ ปัจจุบันจะเห็นชุมชนได้เป็นเจ้าของธุรกิจหลายอย่าง เป็นนายธนาคาร คนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการเอง

พอจวบได้ให้ความเห็นไว้ว่า “การทำงานแบบยึดชุมชนเป็นตัวตั้งนี้ จะต้องใช้ความอดทนเพราะชุมชนมีหลายวัฒนธรรม บางชุมชนถูกทำให้เกิดขึ้น โดยมีผู้หวังผลจากชุมชนเพื่อตนเอง จึงต้องเกิดการรวมตัวกัน ในการทำงานจึงมีผู้ถูกใจ และไม่ถูกใจ เป็นธรรมดาของการทำงานกับชุมชน

ชุมชนที่ยังถูกครอบงำต้องสร้างแนวคิดให้มากๆ สร้างแนวคิดแบบเป็นระบบเหมือนอย่างขบวน พอช. กำลังสร้างอยู่ทุกวันนี้ และขอให้สร้างต่อไป และให้ชุมชนปักหลักของชุมชนให้ได้โดยการมีวิธีคิดแบบเป็นระบบ มีอุดมการณ์ร่วมกัน และมีเป้าหมายของงานที่ทำร่วมกัน”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายประจวบ แต่งทรัพย์
วันเกิด:	24 ธ.ค. 2498
วุฒิการศึกษา	ป.4
อาชีพปัจจุบัน	การเกษตร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 99/1 หมู่ที่ 2 ตำบล/แขวง บ้านขาม อำเภอ/เขต จัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36130 โทรศัพท์ 044-822586

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นกรรมการพิจารณาโครงการกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม
ภาคอีสานกลาง

เป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขาม อ.จัตุรัส และ
เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดชัยภูมิ

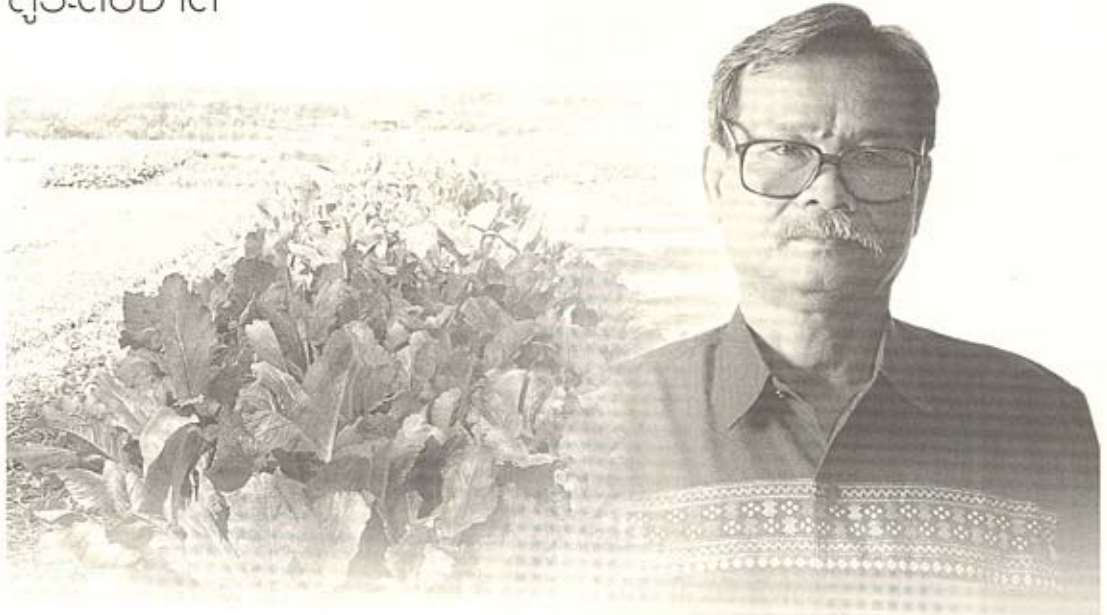
ได้รางวัลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดีเด่นระดับจังหวัด/เขต

ได้รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองระดับจังหวัด และ
หมู่บ้านพัฒนาดีเด่นระดับจังหวัด/เขต

ได้รับคัดเลือกเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านยอดเยี่ยมปี 2543

สน รูปสูง

ผู้นำการขับเคลื่อนงานพัฒนาภาคเกษตรกรรม
สู่ระดับชาติ

คุณสน รูปสูง หรือ “ครูสน” เป็นชาวขอนแก่น จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต เข้ารับราชการครู และเริ่มเข้ามาทำงานด้านพัฒนาชุมชน โดยในปี 2517 - 2519 ได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านท่านางแนว และร้านค้าชุมชน ในบ้านเกิดของตนเอง ต่อมาได้เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ในปี 2521 - 2524 จัดตั้งสมาคมชาวนาข้าวไร่ ที่ จ.ชัยภูมิ เพื่อแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตร

หลังจากนั้นในชุมชนก็มีกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งกลุ่มออมทรัพย์สตรี กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ท่านางแนว ใน ช่วงปี 2529 - 2533 ได้จัดตั้งเครือข่ายปศุสัตว์ภาคอีสาน 9 จังหวัด จนมาถึงปี 2534 ได้มีการปรับเปลี่ยนมาเป็น ชุมนุมสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีสมาชิกและเครือข่าย 219 องค์กร จากทั้งหมด 19 จังหวัด

ครูสนได้รับแต่งตั้งจากภาครัฐเป็นคณะทำงานร่วมกับภาคราชการ โดยเป็นคณะกรรมการร่วมแก้ไขปัญหากลุ่มเกษตรกรภาคอีสาน เป็นคณะกรรมการยกร่าง พ.ร.บ.สภาเกษตรกรแห่งชาติ

“ผมมีความรู้สึกว่สิ่งทีฝึนบางอย่างจะเป็นจริง เชื่อว่ปัญหาความยากจนไม่ได้เกิดจากความอ่อนแอ การแก้ปัญหาจำเป็นต้องสร้างอำนาจให้ภาคคนยากจน อยกเห็นเครือข่ายคนจนแห่งประเทศไทย อยกเห็นวาระคนจนแห่งชาติ ซึ่งจะทำให้สิ่งทีฝึนเป็นจริง จะได้เห็นคนจนในเมืองและชนบทร่วมมือกัน เพราะว่เป็นผู้ร่วมชะตากรรมเดียวกัน ตัวแทนทีเลือกไปถ้บอกว่สู้ไม่ไหว ให้ถอยกลับมาตั้งหลัก เราพร้อมที่จะเป็นฐานทีเข้มแข็ง และผมไม่มีอะไรให้นอกจกความจริงใจ”

ปัจจุบัน ครูสนดำรงตำแหน่งทางสังคมมากมาย เพื่อทีจะเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนจากภาคประชาชน ภาคเกษตรกร อาทิ ในปี 2545 ได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ในส่วนของผู้แทนเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร การฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร อีกทั้งยังเป็นทีปรึกษาสหกรณ์ร่วมด้วยช่วยกัน และสมาชิกสภาทีปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สป.)

จากประสบการณ์การทำงานต่างๆ มากมาย ทำให้ครูสน ได้เป็นทีปรึกษาสมัชชาเกษตรกรภาคอีสาน และสิ่งทีน่าภาคภูมิใจในชีวิตการทำงาน ทีต่อสู้เพื่อการพัฒนา เพื่อปากท้องของพี่น้องชาวเกษตรกร นั่นคือ ท่านได้รับ รางวัล ASOKA ซึ่งเป็นรางวัลทีมีคุณค่ายิ่งของนักพัฒนา

ในฐานะทีเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ครูสนเคยกล่าวไว้ว่ “ผมมีความรู้สึกว่สิ่งทีฝึนบางอย่างจะเป็นจริง เชื่อว่ปัญหาความยากจนไม่ได้เกิดจากความอ่อนแอ การแก้ปัญหาจำเป็นต้องสร้างอำนาจให้ภาคคนยากจน อยกเห็นเครือข่ายคนจนแห่งประเทศไทย อยกเห็นวาระคนจนแห่งชาติ ซึ่งจะทำให้สิ่งทีฝึนเป็นจริง จะได้เห็นคนจนในเมืองและชนบทร่วมมือกัน เพราะว่เป็นผู้ร่วมชะตากรรมเดียวกัน ตัวแทนทีเลือกไปถ้บอกว่สู้ไม่ไหว ให้ถอยกลับมาตั้งหลัก เราพร้อมทีจะเป็นฐานทีเข้มแข็ง และผมไม่มีอะไรให้นอกจกความจริงใจ”

จะเห็นได้ว่ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในงานพัฒนาอย่างมาก และด้วยความตั้งใจทีต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนนี้ ท่านจึงเป็นแรงกำลังสำคัญทีช่วยสานพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาจากฐานรากอย่างแท้จริง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นาย สน รูปสูง
วันเกิด :	27 ก.ค. 2490
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี นิติศาสตร์บัณฑิต
ชื่อองค์กรชุมชน	ชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน
ที่อยู่	86 ม.2 ตำบล/แขวง ท่านางแนว อำเภอ/เขต แวงน้อย จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40230 โทรศัพท์ 043-278031

ประสบการณ์/ผลงาน

จัดตั้งชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน (จากเครือข่ายปศุสัตว์ภาคอีสาน)
เป็นคณะกรรมการร่วมแก้ไขปัญหาเกษตรกรภาคอีสาน
เป็นคณะกรรมการยกย่อง พ.ร.บ.สภาเกษตรกรแห่งชาติ
ได้รับรางวัล ASOKA

ผู้นำในขบวนการ พัฒนางองค์กรชุมชนภาคกลาง

ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิดของผู้นำในขบวนการพัฒนางองค์กรชุมชน

พันทิพย์ บุตรตาด

จากการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยในชุมชนของตนเอง
สู่บวนการแก้ไขปัญหาคอนจนในเมือง

คุณพันทิพย์ บุตรตาด หรือที่รู้จักกันว่า “พี่ปู้” เป็นชาวกรุงเทพมหานคร อาศัยอยู่ในชุมชนทรัพย์สินนุกูล แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน ปัจจุบันมีบทบาทหลักในทีมงานพื้นที่ชุมชนสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนเมืองแห่งประเทศไทย จำกัด ผู้หญิงเก่งคนนี้นับได้ว่าเป็นผู้นำชุมชนที่มีประสบการณ์ด้านการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัย งานพัฒนาชุมชนเมือง กลุ่มออมทรัพย์สหกรณ์ทำงานด้านการพัฒนาคนจนในเมือง จนได้รับเลือกเป็นคนดีศรีสังคม

ก่อนเข้าร่วมทำงานกับขบวนการชุมชน พี่ปู้ เล่าให้ฟังว่า “ตอนเป็นสาวทำงานเรียงพิมพ์ เมื่อมีครอบครัวจึงได้เปิดร้านขายของชำเพื่อเลี้ยงลูกไปวันๆ ในชุมชนเย็นอากาศ เขตยานนาวา ต่อมามีนักพัฒนาเข้าไปทำงานในชุมชน และชักชวนให้มาทำออมทรัพย์ แต่กลัวทำเงินเขาหาย อยากขายกล้วยเตี๋ยเลี้ยงลูกไปวันๆ มีเงินจ่ายค่าเช่าที่อยู่เท่านั้น

“ สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่บอกให้เราเห็นว่า

ชาวชุมชนได้มีการพัฒนามาโดยตลอด เรียนฝึกเรียนถูกไปเรื่อย
นับว่าเป็นความตั้งใจ:ทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง ดีกว่าอยู่เฉยๆ
ไม่ทำอะไรแล้วไม่เคยเป็นคนพัฒนาเลย ”

จนกระทั่งเจ้าของที่ดินบอกขายที่ดิน และให้ชาวบ้านย้ายออกภายใน 1 เดือน ได้ไปขอ
ให้ นักพัฒนา (NGO) มาช่วยเหลือ ซึ่งเขาบอกให้เรารวมกลุ่มช่วยกันเองก่อน เราก็พยายามให้
ผู้ชายมาจับบทบาท แต่เขาไม่มีเวลา จึงลงมาทำเอง ที่มาทำเพราะรู้สึกว่าคุณคนเสียเปรียบกว่า
คนรวย ในที่สุดเจ้าของที่ดินได้ซื้อที่ให้ไปอยู่แถวบางขุนเทียน ซึ่งก็มาอยู่กัน 85 ครอบครัว เมื่อมี
ที่อยู่แล้วแต่ก็ไม่ได้เลิกทำงานให้ชุมชนอยู่ เพราะคิดว่าถ้าชุมชนไม่มีคนช่วยแล้ว จะเป็นอย่างไร”

ประสบการณ์การทำงานนั้น เริ่มจากการมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยชุมชน
เย็นอากาศ ที่ถูกไล่ที่จนสามารถเจรจาต่อรองให้เจ้าของที่ดินซื้อที่สำหรับสร้างชุมชนใหม่ คือ
ชุมชนทรัพย์นุกูล ให้ จากนั้นได้เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนเมืองในชื่อ “สหกรณ์ชุมชน
พระนครธนบุรี” จนกระทั่งได้รับเลือกเป็นกรรมการโครงการพัฒนาคนจนในเมืองสายชุมชน เมื่อ
ปี 2536 เคยเป็นกรรมการโครงการยูเอ็นดีพี (ไลฟ์) และเป็นกรรมการสหกรณ์เคหสถาน ชุมชน
เมืองแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นที่ปรึกษาสมาคมร่วมกันสร้าง, ที่ปรึกษาศูนย์ฝึกอบรม
คนจนเมือง และกรรมการกำกับโครงการแก้ไขปัญหาคอนโดมิเนียมในภาวะวิกฤตใน ปี 2542
ตลอดจนคณะทำงานกองทุนชุมชนกรุงเทพฯ กรรมการภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑลของกองทุน
ชุมชน (SIS) จนกระทั่งเข้าร่วมเป็นคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน และได้รับ
เลือกเป็นกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนชุดแรกด้วย

ผู้หญิงเก่งคนนี้ มีผลงานเป็นที่ยอมรับ จนได้รับรางวัลอันมีคุณค่า และน่าภูมิใจยิ่ง
ได้แก่ รางวัล ASOKA จากกองทุนอโศก้า เฟลโล ในปี พ.ศ.2537 และรางวัล “คนดีศรีสังคม” ซึ่ง
จัดโดยมูลนิธิหมู่บ้าน

จากประสบการณ์การทำงานร่วมกับชุมชนตลอดระยะเวลา 14 ปี พี่นี้ได้เล่าว่า “ได้เห็น
การเปลี่ยนแปลงชุมชนอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาตนเอง การพัฒนาชุมชน /

เครือข่าย การพัฒนาเรื่องการบริหาร ในด้านการพัฒนาตนเองเห็นได้จาก การพยายามไปศึกษาเรียนรู้ ไม่ว่าจะกับองค์กรชาวบ้านด้วยกัน หรือกับหน่วยงาน มีการนำผลงานที่ผ่านมารูปเป็นบทเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

การพัฒนากลุ่ม / ชุมชน / เครือข่าย เดิมเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่อง เฉพาะกลุ่มแต่ต่อมาได้พัฒนาเป็นการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายร่วมกันโดยรวมกันเป็นเครือข่าย มีการไปช่วยเพื่อนโดยไขว่กันตรวจ นับเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสำคัญ

สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่บอกให้เราเห็นว่า ชาวชุมชนได้มีการพัฒนามาโดยตลอด เรียนผิดเรียนถูกไปเรื่อย นับว่าเป็นความตั้งใจจะทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง ดีกว่าอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรแล้วไม่เคยเป็นคนผิดเลย

องค์กรชุมชน / องค์กรเครือข่าย แต่ละองค์กรทำงานไม่เหมือนกัน แต่ถ้าทำงานตามสภาพปัญหาของสมาชิก เมื่อไหร่ที่ความถนัดเหล่านี้จะมาเสริมหนุนกันระหว่างองค์กรได้”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางพันทิพย์ บุตรตาด
วันเกิด :	1 ม.ค. 2496
วุฒิการศึกษา	ป.4
อาชีพปัจจุบัน	ทีมงานพื้นที่ชุมชนฯ
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	ชุมชนสหกรณ์เคหสถานแห่งประเทศไทย 38/36 หมู่ 4 ชุมชนทรัพย์นุกูล ถ. พระราม 2 ตำบล/แขวง ท่าข้าม เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทรศัพท์ 0-2896-5179, 0-2454-2051, 0-9994-8924

ประสบการณ์/ผลงาน

- กรรมการภาคกรุงเทพฯ และปริมณฑล กองทุนชุมชน
คณะทำงานกองทุนชุมชนกรุงเทพฯ
- 2542 กรรมการกำกับโครงการแก้ไขปัญหาคอนเจนในเมืองในภาวะวิกฤต
กรรมการบริหารชุมชนสหกรณ์เคหสถานชุมชนเมืองแห่งประเทศไทย,
ที่ปรึกษาสมาคมร่วมกันสร้าง, ที่ปรึกษาศูนย์ฝึกอบรมคนจนเมือง
- 2537 ประธานสหกรณ์เคหสถานชุมชนพระนครธนบุรี จำกัด
- 2536 กรรมการโครงการ UNDP LIFE
- 2536 กรรมการโครงการพัฒนาคนจนในเมือง สาย ชุมชน
ได้รับรางวัล “คนดีศรีสังคม” จัดโดยมูลนิธิหมู่บ้าน
ได้รับรางวัลอโชก้า จากกองทุนอโชก้า เฟลโล (ปี 2537)
สอนพิเศษคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อร่ามศรี จันทรสุขศรี

มุ่งมั่น ตั้งใจ ในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนเมืองให้ดีขึ้น

คุณอร่ามศรี จันทรสุขศรี เป็นหนึ่งทำงานพัฒนาชุมชนเมือง เพื่อให้คนในชุมชนมี ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งตนเองก็เป็นคนหนึ่งชุมชนเช่นกัน คุณอร่ามศรี เล่าว่า “ตนอยู่ในชุมชนแออัดเมือง จ.นครสวรรค์ มีป่าพืชรี้ อ่อนอยู่ นำเราไปในสิ่งที่ดี ทำให้เราได้เข้ามาร่วมงานด้วยขณะนี้ทำงานร่วมกับโซนเมือง 6 จังหวัด 7 เครือข่าย และโซนกลาง 9 จังหวัด เพื่อทำงานพัฒนาให้ชุมชนได้มีที่อยู่อาศัยที่ดีมั่นคง”

คุณอร่ามศรี ทำงานเป็นเลขานุการเครือข่ายพัฒนาชุมชนเมือง จ.นครสวรรค์ นอกจากนี้ยังเป็นประธานกลุ่มสตรี และได้รับรางวัล อ.ส.ม. ดีเด่นอีกด้วย การทำงานที่ผ่านมา ตลอดจนการเข้ามาเป็นอนุกรรมการประสานพัฒนาองค์กรชุมชนนั้น คุณอร่ามศรี กล่าวไว้ว่า “อยากให้ในชุมชนทุกชุมชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต ทั้งเป็นแกนหลักสำคัญของเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเกิดขึ้น และขยายผลไปในชุมชนอื่นๆ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนเอง”

“อยากให้อินเทอร์เน็ตทุกคนได้เรียนรู้จากประสบการณ์

และสามารถพึ่งตนเองได้ในอนาคต ทั้งเป็นแกนหลักสำคัญของเยาวชนรุ่นใหม่
ที่จะเกิดขึ้น และขยายผลไปในชุมชนอื่นๆ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก
และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชนเอง”

บทบาทของอนุกรรมการฯ ในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชนนั้น ต้องประสาน
องค์กรชุมชนต่างๆ สะท้อนปัญหาขององค์กร / เครือข่าย ผลักดันให้ได้รับการแก้ไขปัญหา และ
การหนุนเสริม นอกจากนี้ต้องประสานภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มาร่วมคิด แนะนำ แลกเปลี่ยน
ร่วมกันให้บรรลุจุดประสงค์ของชุมชนอย่างจริงจัง

คุณอร่ามศรีบอกว่าความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการเข้าร่วมขบวนการองค์กรชุมชน
คือ ต้องการให้ขบวนการองค์กรชุมชนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และนำกลับไป
พัฒนาในองค์กรของตนเองชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของปัญหาได้ลุกขึ้นมาช่วยแก้ไขในเรื่องของตนเอง
เพื่อที่จะได้สะท้อนต่อสาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแก้ไขอย่างจริงจังรวมทั้งได้รู้
แหล่งหนุนเสริมองค์ความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ ในการทำงานเพื่อไปพัฒนารากฐานเป้า
หมายสุดท้ายเพื่อให้องค์กรชุมชนสามารถจัดการกับปัญหาของตนเองได้ โดยใช้กระบวนการ
เรียนรู้โดยภาคประชาชนเอง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางอร่ามศรี จันทร์สุขศรี
วันเกิด :	16 ม.ค. 2505
วุฒิการศึกษา	ม.ศ. 3
อาชีพปัจจุบัน	ค้าขาย
ชื่อองค์กร ที่อยู่	เครือข่ายพัฒนาชุมชนเมืองนครสวรรค์ 7/61 ม.4 ตำบล/แขวง นครสวรรค์ออก อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60000 โทรศัพท์ 09-907-0939

ประสบการณ์/ผลงาน

ได้รับเป็น อสม. ดีเด่น
เป็นเลขานุการเครือข่ายพัฒนาชุมชนเมืองนครสวรรค์ 3 สมัย
เป็นประธานกลุ่มสตรี

ศิริวรรณ บุตรราช

แก้ไขปัญหาคาเกษตรกรชาวตราด...

ด้วยการพัฒนาอาชีพ

คุณศิริวรรณ บุตรราช เริ่มทำงานเป็นอาจารย์สอนวิชาบัญชีที่วิทยาลัยพาณิชยการ ขอนแก่น จนในปี 2531 ได้ย้ายกลับมาอยู่ที่ จ. ตราด และเพาะเลี้ยงสุนัขไทยหลังอานขายเรื่อยมา นอกจากนี้ยังเปิดร้านขายของชำ และทำสวนทำไร่ไปด้วย ต่อมาได้เข้ามาร่วมในงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้นำกลุ่มลูกค้า ธกส. ซึ่งได้รับรางวัลหัวหน้ากลุ่มดีเด่น และมีการจัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ลูกค้า ธกส. ด้วย ตนเห็นว่า “ผลผลิตทางการเกษตร ของชาวตราด นั้นมีราคาตกต่ำ อยากให้รัฐเข้ามาช่วยประกันราคา” รวมถึงการทำงานร่วมกับกลุ่มสตรี แม่บ้าน ก็ได้รับรางวัลผู้นำแม่บ้านพัฒนาดีเด่นของจังหวัด ในปี 2543

คุณศิริวรรณ พยายามกระตุ้นส่งเสริมด้านพัฒนาอาชีพเรื่อยมา จนเกิดเป็นเครือข่ายกลุ่มอาชีพและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการศึกษาออกและในโรงเรียนขึ้น ซึ่งตนได้รับการยอมรับให้เป็นวิทยากรขบวนการของทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังช่วย

“ชุมชนแต่ละชุมชนมีการทำกิจกรรมที่หลากหลาย

มีการรวมตัวเป็นองค์กรจึงนับว่าเป็นเรื่องดี เพราะเป็นที่รวมของผู้นำ
ก็จะเข้ามาร่วมกันคิดวางแผนพัฒนาชุมชน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำกระจาย
เสียเวลา อย่าลืมว่าการพัฒนาจะรอเวลาไม่ได้ต้องทำทันที”

งานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมไปถึงการเป็นคณะทำงาน
ประชารัฐตลาด อีกด้วย

สำหรับการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนั้น คุณศิริวรรณ เห็นว่า “นับว่าเป็นโอกาสอันดี
ที่ หน่วยงานพัฒนาชุมชนเปิดโอกาสให้ชุมชนเป็นผู้เข้ามามีบทบาทร่วมกับหน่วยงานต่างๆ โดย
ให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานกับชุมชนใน
ท้องถิ่นนั้นๆ เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา บางชุมชนไม่เคยได้รับโอกาสเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนา
และแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง แต่ผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ กลับมาคิดแทน ซึ่ง
บางเรื่องก็ไม่ถูกต้องทำให้เกิดปัญหาต่างๆ

ชุมชนแต่ละชุมชนมีการทำกิจกรรมที่หลากหลายมีการรวมตัวเป็นองค์กรจึงนับว่าเป็นเรื่องดี เพราะเป็นที่รวมของผู้นำที่จะเข้ามาช่วยกันคิดวางแผนพัฒนาชุมชน ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ กระจัดกระจายเสียเวลา อย่าลืมนว่าการพัฒนาจะรอเวลาไม่ได้ต้องทำทันที”

คุณศิริวรรณเห็นว่า คณะอนุกรรมการฯ ควรมีบทบาทในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชน ด้วยการหนุนเสริมขบวนการและแผนงานขององค์กรชุมชนตามฐานงานประเด็นให้เป็นจริงตามเป้าหมายที่วางไว้ต้องประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนงานขององค์กรชุมชนในแต่ละพื้นที่...ให้หนุนเสริมขบวนการนั้นเพื่อรับรองสถานภาพรวมทั้งผลักดันแผนชุมชนให้เป็นแผนของหน่วยงานรัฐ เพื่อพัฒนาร่วมกัน

ที่สำคัญจะต้องแสดงแนวคิดของตนเองอย่างชัดเจนในการร่วมพัฒนา อย่าไปปิดกั้นความคิดของผู้อื่น ต้องเคารพมติของส่วนรวม

...ต้นไม้พึ่งพำน้ำฉันทิต การพัฒนาชุมชนต้องพึ่งพา คุณธรรม ผู้นำฉันทันั้น...

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางศิริวรรณ บุตราช
วันเกิด :	27 ส.ค. 2498
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต
อาชีพปัจจุบัน	ค้าขาย
ชื่อองค์กร	กลุ่มเกษตรกรและแม่บ้านเกษตรกร จ.ตราด
ที่อยู่	9 ม.6 บ้านเนินสูง ตำบล/แขวง ตะกวาง อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23000 โทรศัพท์ 039-540-643

ประสบการณ์/ผลงาน

ทำงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์
เป็นคณะกรรมการแม่บ้านสตรี ได้รับรางวัลผู้นำแม่บ้านพัฒนาอาชีพดีเด่น
ของตราด และรางวัลใบประกาศเกียรติคุณเครือข่ายการศึกษาออกโรงเรียน
ดีเด่น ในปี 2545

ได้รับรางวัลสตรีอาสาพัฒนาดีเด่นจังหวัดตราด ปี 2543

เป็นคณะทำงานประชารัฐ ตราด

คุณบุญนิสา วิจิตรธารักษ์

สตรีผู้นำการพัฒนาด้านธุรกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน

คุณบุญนิสา วิจิตรธารักษ์ เป็นสตรีชาวประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในครอบครัวชาวเกษตรกรที่หันเข้ามาช่วยเหลืองานพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเริ่มจากการร่วมจัดตั้ง และเป็นเหรียญกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองหญ้าปล้อง ตำบลศิลาลอย และของเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์นี้ด้วย ต่อมาได้เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการกองทุนหมู่บ้านในระดับอำเภอ ร่วมก่อตั้งชมรมผู้สูงอายุใน 4 หมู่บ้าน และช่วยรวบรวมกำลังทรัพย์ของเพื่อนบ้านชาวชุมชนมาก่อสร้างสถานีนอนามัยในหมู่บ้าน จนในปัจจุบันได้เป็นที่ทำการของชมรมผู้สูงอายุบ้านหนองหญ้าปล้องนี้ด้วย

งานที่ทำให้คุณบุญนิสา เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับมาก ก็คือ การเป็นแกนนำในการตั้งเครือข่ายธุรกิจชุมชน รวมกลุ่มแม่บ้านมาทำผลไม้กวน เช่น สับปะรดกวน ซึ่งขายดี มีคนสั่งซื้อกับทางกลุ่ม / เครือข่ายอยู่จำนวนมาก จากธุรกิจชุมชน ก็มาสู่วิสาหกิจชุมชน คุณบุญนิสา

“เป็นคุณธรรมดาที่มาร่วมมือกันทำในสิ่งต่างๆ
ให้เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ธรรมดาอาจไม่ยิ่งใหญ่
แต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี”

เป็นประธานวิสาหกิจชุมชน อ.สามร้อยยอด และทำงานพัฒนาด้านนี้เรื่อยมา นอกจากนี้ คุณบุญญา ยังเคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) อยู่ 2 สมัย ซึ่งในสมัยที่ 2 อยู่ได้ 2 ปีแล้วลาออกก่อน จึงได้เข้าร่วมเป็นผู้ประสานงานของ พอช. และทำงานเป็นคณะทำงาน ศอชจ. รวมถึงคณะทำงานเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดด้วย

สำหรับแนวคิดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ที่มีองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักนั้น คุณบุญญาเห็นว่า “ต้องส่งเสริมให้คนทำงานองค์กรมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ ตลอดจนสามารถประชาสัมพันธ์งานที่ทำอยู่ให้แก่เพื่อนสมาชิกขององค์กรได้ และมีความภูมิใจในองค์กรของตน ต้องสร้างจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมมิใช่เพื่อประโยชน์ตน แต่เมื่อเป็นประโยชน์กลุ่มก็เหมือนเป็นประโยชน์ของตนเองเช่นกัน

องค์กรต้องมีกิจกรรมที่ทำให้เกิดรูปธรรมให้สมาชิกเห็นได้ สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการ

รับรู้ปัญหา แก้ไขปัญหาขององค์กร ผู้นำองค์กรต้องใจกว้าง ควรมีการประเมินการทำงานขององค์กร โดยเพื่อนองค์กรและสมาชิกขององค์กร เพื่อนำมาพัฒนา และปรับปรุงองค์กร ต้องมีการให้กำลังใจผู้ทำงานองค์กร โดยมีการประกาศเกียรติคุณ”

นอกจากนี้ คุณบุญญา ให้ความเห็นว่าบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชน “ควรจะต้องรับฟังเสียงจากเพื่อนองค์กรชุมชนให้มาก และสามารถเข้าใจความต้องการ ประสานจากล่างขึ้นบน จากบนลงล่างได้ เชื่อมประสานงานระดับโซน (ลงเวทีร่วม, แก้ปัญหาพร้อม) จัดให้เกิดการปฏิบัติงานเชิงประเด็นให้เป็นรูปธรรม ประสานพันธมิตร / หน่วยงานภาคีอื่นๆ ผลักดันแผนขององค์กรชุมชนให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนหน่วยงานรัฐ”

ความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการเข้าร่วมขบวนการองค์กรชุมชน คือ “อยากให้ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยตัวชุมชนเอง โดยจะเป็นผู้ประสานให้จุดประกายความคิดให้ แต่ไม่ใช่คิดแทน ให้เกิดความเสมอภาคในทุกด้าน ให้องค์กรชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดการทำเพื่อชุมชนของตน องค์กร

ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ควรได้แบ่งปันประสบการณ์ให้แก่องค์กรที่ยังด้อยอยู่ หวังที่จะได้มีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก ของคนทำงานกลุ่มองค์กรชุมชนให้ทำงานเพื่อชุมชน เพื่อประโยชน์ชุมชน

เป็นคนธรรมดาที่มาร่วมมือกันทำในสิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นเป็นปรากฏการณ์ที่ไม่ธรรมดา อาจไม่ยิ่งใหญ่ แต่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางสาวบุญญา วิจิตธรรักษ์
วันเกิด :	7 ก.ค. 2502
วุฒิการศึกษา	ม.ปลาย
อาชีพปัจจุบัน	ธุรกิจแปรรูปผลิตเกษตรกรรม
ชื่อองค์กร	เครือข่ายธุรกิจชุมชน กิ่ง อ.สามร้อยยอด จ.ประจวบคีรีขันธ์
ที่อยู่	9 ม. 4 ตำบล/แขวง ศิลาลอย อำเภอ/เขต กิ่งอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77180 โทรศัพท์ 01-995-1266

ประสบการณ์/ผลงาน

ร่วมจัดตั้งเครือข่ายธุรกิจชุมชน อ.สามร้อยยอด
ร่วมจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์บ้านหนองหญ้าปล้อง
และ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ ต.ศิลาลอย
เป็นอนุกรรมการกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ
คณะทำงานเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัด
ประธานวิสาหกิจชุมชนอำเภอ

ปริญดา ศิริวรราวาท

ผู้นำด้านการจัดการขยะ เพื่อคุณภาพชีวิต
ที่ดีขึ้น

คุณปริญดา ศิริวรราวาท หรือ “พี่แขก” เป็นผู้นำแกนหลักในการประสานขับเคลื่อนงานพัฒนาองค์กรชุมชนของภาคกลาง โชนตะวันออก ได้เป็นอย่างดี เป็นคนที่เข้าใจ และมองภาพงานได้ชัดเจน เคลื่อนขบวนการชุมชนได้ทั้งในระดับเครือข่าย ระดับจังหวัด และสามารถเชื่อมกับยุทธศาสตร์ของโซน 5 ด้าน การเข้ามาเป็นคณะทำงานกลไกจังหวัด และอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนนั้น พี่แขกสามารถเชื่อมประสานงานระหว่าง รัฐ ภาคีพัฒนา และชุมชน ชาวบ้านได้ดี

พี่แขก เป็นผู้นำ ที่ร่วมคิด ร่วมทำ อยู่ในชมรมสร้างสันติสุข อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี ทำงานขับเคลื่อนด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง โรงงานกำจัดขยะ ซึ่งเป็นโครงการใหญ่ของรัฐ พี่แขก และชาวบ้าน ต้องการแก้ไขปัญหาขยะ ซึ่งเป็นมลพิษ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ความเป็น

อยู่ของชุมชน ชาวบ้าน โดยการช่วยกันทำระบบการจัดการขยะ นำขยะมารีไซเคิล กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือแปลงให้เกิดเป็นมูลค่า กิจกรรมโครงการนี้ เริ่มที่โรงเรียน และชุมชนใน อ.หนองใหญ่ นั่นเอง

การที่เข้ามาทำงานพัฒนานี้ พี่แขก เป็นแม่บ้านที่สามารถจัดการชีวิตครอบครัวได้ดี ส่วนในชีวิตการทำงาน ก็เป็นคนตรงไปตรงมา ทำงานจริง มีความตั้งใจสูง ทุ่มเทกกับงานอย่างเต็มที่ อยากรู้อยากเห็นประสบความสำเร็จอย่างที่เราคาดหวังไว้ พี่แขก จึงเป็นที่ยอมรับของคนที่นี่ และได้ทำงานด้วยเสมอมา

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางสาวปริญดา ศิริรวิวาท
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	ชมรมสร้างสันติสุข อ.หนองใหญ่ จ.ชลบุรี 1 หมู่ที่ 1 ตำบล/แขวง หนองใหญ่ อำเภอ/เขต หนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20190 โทรศัพท์ 01-5231168

ประสบการณ์/ผลงาน

ทำงานพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม “การจัดการขยะ”
เป็นคณะทำงานกลไกจังหวัด และระดับโซน

อัมพร ศรีจำปา

นักต่อสู้ เรื่อง สิทธิ แรงงาน

และสิ่งแวดล้อม

คุณอัมพร ศรีจำปา เป็นผู้นำชุมชนอยู่ที่ จ.สมุทรปราการ ทำงานเคลื่อนไหวด้านสิทธิแรงงาน ต่อสู้เรื่องการถูกเอารัดเอาเปรียบ และสิทธิของแรงงานที่ควรจะได้รับ การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงได้เป็นผู้นำการรวมกลุ่มของแรงงาน คนตกงาน มาทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดกลุ่มออมทรัพย์คนตกงานขึ้น ซึ่งอยู่ในเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เมืองใหม่บางพลี ได้มีการสร้างอาชีพของกลุ่ม เช่น ส่งเสริมการเย็บผ้า พัฒนาอาชีพให้แรงงานนอกระบบ เน้นการช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีความเอื้ออาทรต่อกันในกลุ่มคนตกงานด้วยกัน และขับเคลื่อนเรื่องการประกันการว่างงาน เรื่องกฎหมายประกันสังคมให้กับคนตกงาน นอกจากนี้คุณอัมพร ได้เชื่อมงานพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมือง และสร้างวัฒนธรรมแบบเดิมๆ ให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชน ให้เกิดสำนึกการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน

สำหรับเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เมืองใหม่บางพลี เกิดขึ้นจากการรวมตัวกัน เพื่อช่วยเหลือสมาชิกด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และที่อยู่อาศัย มีการส่งเสริมอาชีพโดยเครือข่ายฯ ได้ทำโครงการแก้ไขปัญหาด้านการเงินและสินเชื่อ สำหรับคนจนในเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้นอกระบบ และสินเชื่อเพื่อการลงทุนประกอบอาชีพ

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอัมพร ศรีจำปา
วันเกิด :	22 มี.ค. 2502
ชื่อองค์กร ที่อยู่	เครือข่ายเคหะชุมชนเมืองใหม่บางพลี จ.สมุทรปราการ 201/87 ม.1 ซ. 2 ตำบล/แขวง บางเสาธง อำเภอ/เขต กิ่งอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10540 โทรศัพท์ 0-2315-1675, 09-048-2977

ประสบการณ์/ผลงาน

ทำงานเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์คนตงงานทั่วประเทศ และเครือข่าย
กลุ่มออมทรัพย์เมืองใหม่บางพลี
ทำงานด้าน แรงงานสิทธิสตรี สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมชุมชน

สมสิน ศรีแสงไทยสุข

แกนนำศาสตร์ด้านการพัฒนาอาชีพ

และธุรกิจชุมชน

นางสมสิน ศรีแสงไทยสุข หรือ “กำนันสมสิน” เป็นแกนนำสตรีคนหนึ่งของจังหวัดลพบุรี ที่ทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากการดูแลกิจการโรงสีข้าวของตนเอง กำนันสมสินได้พยายามผลักดันให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนา โดยจัดตั้งสมาคมสตรี ละโว้ขึ้น ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 6,250 คน โดยได้รับตำแหน่งเป็นนายกสมาคมฯ ซึ่งทำงานประสานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน หาทุนมาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้ได้มีการส่งเสริมอาชีพสตรีในการทอผ้ามัดหมี่ทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ กำนันได้พยายามเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และรณรงค์การใช้ผ้าทอมัดหมี่และผ้าพื้นเมืองของ จ.ลพบุรี ให้เป็นเอกลักษณ์ มีการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัด ไม่ว่าจะไปร่วมงานไหนกำนันก็จะนำผ้าของลพบุรีไปวางขายด้วย ได้รับการคัดเลือกให้เป็น กิจกรรมดีเด่นของจังหวัด

ด้วยความตั้งใจในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงาม ทำให้กำนันสมสินได้รับเกียรติเป็นกรรมการสภาวัฒนธรรมของจังหวัด เพื่อสืบสานงานพัฒนาต่อไป โดยใช้มิติด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ นอกจากนี้กำนันยังเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์และประธาน/เหรียญกษาปณ์ ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อ.โคกเจริญ ซึ่งเป็นชุมชนท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองอีกด้วย

กำนันสมสิน ผู้นำหญิงคนนี้มีบทบาทในการบริหารจัดการกลุ่ม/องค์กร/เครือข่ายอย่างมาก เป็นแกนนำในการพัฒนาที่สำคัญ ด้วยประสบการณ์ผลงานอย่างต่อเนื่องในทุกระดับที่เป็นการทำงานภาคี ทำให้กำนันเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือศรัทธาของชาวบ้านองค์กรชุมชน รวมไปถึง หน่วยงานของภาครัฐ และเอกชน

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางสมสิน ศรีแสงไทยสุข
วันเกิด :	15 ม.ค. 2489
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนปลาย
อาชีพปัจจุบัน	ธุรกิจโรงสีข้าว
ชื่อองค์กรชุมชน	สมาคมพัฒนาสตรีละโว้
ที่อยู่	2 หมู่ 4 ตำบล/แขวง โคกแสมสาร อำเภอ/เขต โคกเจริญ จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15250 โทรศัพท์ 0-3665-1156

ประสบการณ์/ผลงาน

นายกสมาคมพัฒนาสตรีละโว้ จ. ลพบุรี
ประธานสภาวัฒนธรรมของอำเภอโคกเจริญ และเป็นกรรมการสภาวัฒนธรรม
ของจังหวัด
แกนนำในการส่งเสริมอาชีพสตรีในการทอผ้ามัดหมี่ทั้งในระดับอำเภอ/จังหวัด
ประธานกลุ่มออมทรัพย์ฯ และประธาน/เหรัญญิกชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน
อ.โคกเจริญ

กัญญา ปิริติ

จากตัวแทนคนงาน... สู่นำชุมชน

คุณกัญญา ปิริติ หรือ “พีตีก” เป็นผู้นำชุมชนจากเครือข่ายชุมชนเมืองนครปฐม พีตีกเคยทำงานโรงงาน เริ่มจากการเป็นตัวแทนคนงาน จากนั้นได้มาทำงานชุมชนเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์ และประธานชุมชน จากการทำงานในระดับชุมชนได้เชื่อมโยง ระหว่างชุมชนจนเกิดเป็นเครือข่ายชุมชนเมืองนครปฐม เข้าร่วมขบวนการแก้ไขปัญหาคือที่อยู่อาศัยของชุมชนเมือง และงานพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การประสานงานกรณีไล่รื้อชุมชนเทพศิธา จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ชาวชุมชนเทพศิธาที่มีอยู่ที่มั่นคงจนถึงปัจจุบัน

คุณกัญญา ได้รับเสนอชื่อเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ของพื้นที่ปริมณฑลก็ได้มีบทบาทไปประสานทำงานร่วมกับพื้นที่ต่างๆ ทั้ง 5 จังหวัด แม้พีตีกจะยังมีประสานการทำงานพัฒนายังไม่มากเท่าผู้นำอาวุโสท่านอื่นๆ แต่ก็ได้มีความตั้งใจ พยายามที่จะเรียนรู้การทำงานร่วมกันในฐานะอนุกรรมการประสานงานอย่างเต็มที่

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล นางสาวกัญญา ปิรติ
วันเกิด : 10 พ.ย. 2506
วุฒิการศึกษา ม.3
อาชีพปัจจุบัน รับจ้าง
ชื่อองค์กรชุมชน เครือข่ายชุมชนเมืองนครปฐม
ที่อยู่ 125 หมู่ 6 ตำบล/แขวง ศาลายา อำเภอ/เขต พุทธมณฑล
 จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73170
โทรศัพท์ 0-2441-0685

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นกรรมการเครือข่ายเมืองนครปฐม
เป็นประธานชุมชน และประธานกลุ่มออมทรัพย์ ชุมชนพุทธมณฑล

ประเสริฐ ทิพย์สมบัติ

การเรียนรู้ ด้วยความตั้งใจในการแก้ไขปัญหา

ชุมชนเมือง

คุณประเสริฐ ทิพย์สมบัติ เดิมเป็นคนหนองคาย เคยทำงานเป็นช่างเครื่องยนต์และไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย เป็นเวลา 3 ปี กลับมาทำงานรับเหมาก่อสร้างและย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ โดยอาศัยในชุมชนพื้นนคร่อมเกล้า โชน 7 ซึ่งเป็นชุมชนเคหะแห่งชาติ ร่วมกันกับพี่น้อง เพื่อนบ้านในชุมชน ที่เป็นคนย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำมาหากินเหมือนกัน จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน ตั้งแต่ปี 2535 ซึ่งปัจจุบันยังคงเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์นี้อยู่

คุณประเสริฐ เห็นว่า ชาวบ้านมีปัญหาสารพัด และปัญหาหนักที่สุด คือปัญหา ยาเสพติดในชุมชน ตนเองตั้งใจที่ได้ช่วยแก้ปัญหาสังคม อย่างกรณีเด็กในชุมชนเคยไปขอข้าววัดกิน แม่ครัวบอกว่าเป็นหมากินดีกว่า แสดงให้เห็นปัญหาสังคมที่ไม่มีความเอื้ออาทรต่อกัน ฉะนั้น การแก้ปัญหาจึงไม่ใช่ทำที่บ้านเกิดเท่านั้น แต่ที่ไหนก็ได้เพราะเป็นคนไทยเหมือนกัน

“คุณค่าประสบการณ์ จากการทำงานองค์กรชุมชน

ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจริงเป็นตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมรอบข้าง
ชุมชนเกิดการเรียนรู้สร้างความเป็นเครือข่าย สร้างบวรขององค์กร
ชุมชนสร้างฐานความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง”

นอกจากนี้ คุณประเสริฐยังได้มีประสบการณ์ทำงานพัฒนาชุมชนในหลายๆ ด้าน เช่น พัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม โครงการแยกขยะ ซึ่งได้รับเกียรติเป็นกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร และยังเป็นอนุกรรมการเศรษฐกิจของสภาองค์กรชุมชนด้านเศรษฐกิจ ได้รับรางวัลด้านส่งเสริมกิจกรรมชุมชน และผ่านหลักสูตรผู้นำจาก พชม. อีกทั้งยังเป็นกรรมการกองทุน SIF ภาคเมืองอีกด้วย

จากการทำงานในรอบ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา คุณประเสริฐ เห็นว่าการเปิดโอกาสให้ชุมชนฐานรากได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมทำนั้น เป็นสิ่งที่ดีที่ผู้แทนองค์กร ได้นำเสนอปัญหาเพื่อแก้ไขนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อผลที่เป็นจริง และเป็นรูปธรรมสำหรับคนจนที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงแหล่งทุนและแหล่งองค์ความรู้ของชุมชน เพราะองค์กรชุมชนจะมีปัญหา

หลากหลาย และในความหลากหลายของปัญหาก็จะมีปัญหาเกิดขึ้นอยู่ในตัวของมันเอง ฉะนั้น การเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาขององค์กรชุมชน ระหว่างผู้นำกับผู้นำเป็นการเรียนรู้ทางตรง ได้เรียนรู้ผู้นำที่มีโอกาสนำประสบการณ์ของตนเอง มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี สำหรับการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

เหตุผลที่งานพัฒนาไม่ประสบผลสำเร็จนั้นเป็นเพราะงานพัฒนาของรัฐจะมีแผนให้องค์กรชุมชนปฏิบัติจึงไม่เกิดผลจริงในทางการพัฒนา ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมทำ จะส่งผลในทางปฏิบัติให้เกิดขึ้นได้จริง

ฉะนั้นจากคุณค่าประสบการณ์ จากการทำงานองค์กรชุมชน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจริงเป็นตนเอง ครอบครั้ว ชุมชน สังคมรอบข้าง ชุมชนเกิดการเรียนรู้สร้างความเป็นเครือข่าย สร้างขบวนองค์กร ชุมชนสร้างฐานความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับตนเอง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายประเสริฐ ทิพย์สมบัติ
วันเกิด :	8 ม.ค. 2500
วุฒิการศึกษา	ม.6
อาชีพปัจจุบัน	รับจ้าง
ชื่อองค์กรชุมชน	เครือข่ายร่มเกล้าลาดกระบัง
ที่อยู่	100/261 เคนะร่มเกล้า คลองสองต้นนุ่น ตำบล/แขวง คลองสองต้นนุ่น อำเภอ/เขต ลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10520 โทรศัพท์ 0-2916-0913, 0-6100-5028

ประสบการณ์/ผลงาน

- ประธาน ชุมชนโซน 7 และ กลุ่มออมทรัพย์
- ประธานเครือข่ายร่มเกล้าลาดกระบัง
- เป็นกรรมการด้านสิ่งแวดล้อมของกรุงเทพมหานคร
- เป็นอนุกรรมการเศรษฐกิจของสภาองค์กรชุมชนด้านเศรษฐกิจ
- เครือข่ายสิ่งแวดล้อมโดยการนำชุมชนพื้นนคร่อมเกล้าระยะ 1 - 6
- เข้าร่วมโครงการ
- เป็นประธานกองทุน SIF เมนู 5

สำรวย มีสมชัย

การปฏิรูปภาคเกษตรกรรม...

นำขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียน

คุณสำรวย มีสมชัย เป็นชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ในอดีตท่านเคยเป็นทหาร หลังจากนั้นก็หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่นา จนในปี 2527 ได้มีโอกาสเข้ามาเป็นคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ต่อมา ในปี 2528 จึงได้รับเลือกเป็นประธานสหกรณ์ฯ

คุณสำรวย เป็นแกนนำสำคัญในการพัฒนาด้านเกษตรกรรมเรื่อยมา โดยในปี 2533 ถึงปัจจุบัน ได้ทำการก่อตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียนลาดบัวหลวงพัฒนาขึ้น เพื่อสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนอย่างกว้างขวาง เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มปลูกผัก เกษตรผสมผสาน กลุ่มยุวเกษตร กลุ่มใช้น้ำตามทฤษฎีใหม่ กลุ่มร้านค้า และกลุ่มการตลาด เป็นต้น อีกทั้งยังเป็นกรรมการปฏิรูปที่ดิน ผลักดันในเรื่องสิทธิทำกิน โอกาสในการถือครองที่ดินควรเป็นของใคร ชาวบ้าน ผู้อยู่อาศัย หรือนายทุนมีการส่งเสริมการออม และสวัสดิการชุมชนพึ่งตนเอง เป็นต้น

ด้วยประสบการณ์ทำงานที่มากมาย ทำให้คุณสำรวย ได้รับคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่น จากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน (ปี 2540), รพช. (ปี 2542) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นครุภูมิปัญญาไทย ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ในโครงการ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ครุภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 1 (ปี 2542) ซึ่งท่านได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบจัดการเครดิตยูเนียนเพื่อการพัฒนาชุมชน และโครงการฝึกปฏิบัติเรื่องการบริหาร การจัดการและระบบบัญชี ของสหกรณ์เครดิตยูเนียน

คุณสำรวยได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ด้วย ความเป็นคนซื่อตรง ยึดมั่นในความถูกต้อง เพื่อเอาชนะอุปสรรคต่างๆ อีกทั้งยังเป็นคนที่สนใจ ใฝ่เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นอยู่เสมอ ทำให้สามารถช่วยขับเคลื่อนขบวนการ พัฒนาจากภาคเกษตรกรรม จากฐานรากได้อย่างมาก

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ - สกุล	นายสำรวย มีสมชัย
วันเกิด :	29 พ.ย. 2492
วุฒิการศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	สหกรณ์เครดิตยูเนียนลาดบัวหลวงพัฒนา จำกัด 70/2 หมู่ 6 ตำบล/แขวง พระยาบันลือ อำเภอ/เขต ลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13150 โทรศัพท์ 0-1257-2875

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นแกนนำก่อตั้ง สหกรณ์เครดิตยูเนียนลาดบัวหลวงพัฒนา
ประธานสหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน
เป็นเกษตรกรดีเด่นจากหลายหน่วยงาน เช่น รพพ.
สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน ฯลฯ

วุฒิ คล้ายจำแลง

จากชีวิตราชการ...

สู่ผู้นำชุมชนนักพัฒนาด้านองค์การการเงิน

คุณวุฒิ คล้ายจำแลง เคยรับราชการครู สอนวิชาวิทยาศาสตร์มา 30 กว่าปี จนเกษียณในอดีตเคยทำงานช่วยเหลือเรื่องการย้ายชุมชนได้สะพานมาก่อน คุณวุฒิเคยได้มีโอกาสเข้าเฝ้าในหลวง ซึ่งทรงตรัสว่า **“เมื่อกลับมาอยู่บ้าน ท่านยังมีมันสมองที่จะช่วยท้องถิ่นได้”**

เมื่อกลับมาอยู่บ้านจึงเข้ามาทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ เพราะก่อนหน้านี้กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนมีปัญหา เมื่อตั้งเป็นสมาคม มีระเบียบมาควบคุมจึงทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ตนก็ไปเข้าช่วย และมี พอช. เข้าไปหนุนเสริมใช้งบ 500 ล้านบาท ชุมชนจึงมาร่วมกันทำงานมากขึ้น มียุทธศาสตร์ร่วมกันซึ่งคุณวุฒิได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านลุ่มผึ้ง และเป็นรองประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับอำเภอ ทำงานขับเคลื่อนด้านองค์การการเงินของชุมชนเรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดงานกองทุนหมู่บ้าน

จากประสบการณ์ทำงานด้านองค์กรการเงินนี้ คุณวุฒิได้เข้าร่วมเป็นผู้ประสานงาน
กลไกจังหวัดและเป็นคณะกรรมการโซนตะวันตก (ภาคกลาง) นอกจากนี้ยังช่วยเป็น
คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชน (270 ล้าน) ด้วย

คุณวุฒิทำงานอยู่ในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน ด้วยมีแนวความคิดที่ว่า การพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่นนั้น ชุมชนต้องเป็นแกนหลักในการรวมชุมชนในท้องถิ่น ที่มีกิจกรรมอย่างเดียวกัน
ให้เป็นกระบวนการกลุ่ม

มาทำกิจกรรมร่วมกัน เพิ่มพูนความรู้ และเสริมหนุนความเข้มแข็งให้กับองค์กรชุมชน
เพื่อลดช่องว่างระหว่างชุมชน มีความสามัคคีให้มากขึ้น และทำให้องค์กรชุมชนสามารถ
ขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างมีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน องค์กรชุมชนเกิดความเข้มแข็ง
พึ่งพาตนเองได้

คุณวุฒิ เห็นว่า บทบาทหน้าที่คณะกรรมการในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชน
ควรเป็นคนเชื่อมประสานระหว่างโซนกับคณะกรรมการระดับบนได้ รวมทั้งเชื่อมประสาน
ระหว่างโซน และกลไกจังหวัด เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเป็นที่ปรึกษาให้กับโซน / กลไกจังหวัด
กำหนดนโยบายร่วมของ พอช. แล้วแจ้งให้โซน / กลไกจังหวัดรับทราบตลอดจน ร่วมเป็นที่
ปรึกษาของโซน คณะกลไกจังหวัด และกลุ่มเครือข่าย

การเข้าร่วมขบวนการองค์กรชุมชนนี้ คุณวุฒิได้มีความมุ่งหวังตั้งใจไว้ว่า

1. เป็นการปลุกกระแสชาวบ้านในระดับหมู่บ้าน / ตำบล รู้จักพิทักษ์รักษาสีทธิของตนเอง
2. เป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้กับชาวบ้านในระดับหมู่บ้าน / ตำบล รู้จักการใช้เงินและดูแลรักษาเงินของตนเอง เพราะเงินทั้งหมดเกิดจากภาษีของชุมชนทั่วประเทศ
3. รู้จักการเขียนงบประมาณของหมู่บ้าน / ตำบล ของตนเอง และใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ทำให้รู้จักการใช้เงินบริหารท้องถิ่นอย่างถูกต้อง และดูแลควบคุมการเงินของภาครัฐ
5. ทำให้ชาวบ้านรู้จักคิด / รู้จักทำ / รู้จักการใช้เงินอย่างถูกต้องและมีคุณภาพมากที่สุด
6. ทำให้สังคมภายในหมู่บ้านมีการพัฒนา / เสริมความเข้มแข็งที่มีทิศทางอย่างถูกต้อง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายวุฒิ คล้ายจำแลง
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
อาชีพปัจจุบัน	ข้าราชการบำนาญ
ชื่อองค์กร ที่อยู่	ชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับอำเภอไทรโยค 1/5 ม.3 ตำบล/แขวง ลุ่มสุม อำเภอ/เขต ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71150 โทรศัพท์ 09-826-1622

ประสบการณ์/ผลงาน

ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กองทุนหมู่บ้าน และศูนย์สาธิตการตลาด
บ้านลุ่มผึ้ง

รองประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ระดับอำเภอ

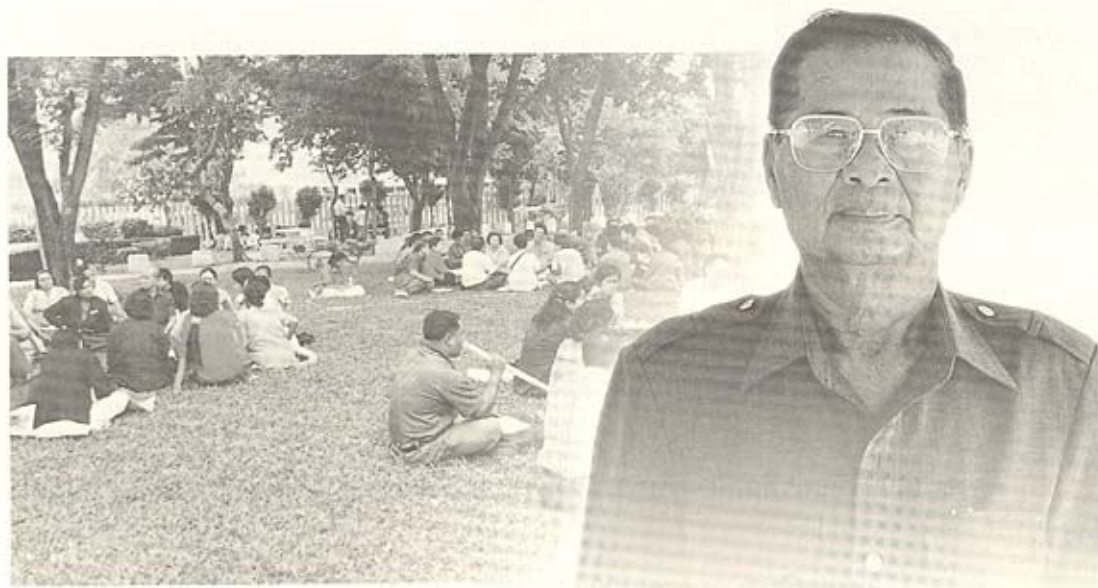
คณะกรรมการกลั่นกรองโครงการ เสริมสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนภาคกลาง

คณะกรรมการโซนตะวันตก ประเด็นองค์กรการเงิน

คณะกรรมการประสานงานกลไกจังหวัดและงานประเด็น

แฉล้ม ทรัพย์มูล

ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู... มุ่งสู่การพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง
ประสานเครือข่ายกองทุนฟื้นฟูและการพัฒนาเกษตรกร

คุณแฉล้ม ทรัพย์มูล หรือ “ครูแฉล้ม” มีวิถีชีวิตและจิตวิญญาณของความเป็นครูโดยแท้ รับราชการ (ครูประจำบาล) มา 40 ปี โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษามา 34 ปี ในโรงเรียนนำร่อง การทำสหกรณ์โรงเรียน การใช้หลักสูตรแผนใหม่ และทำห้องสมุดโรงเรียนของเขตการศึกษา 12 ด้วยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทำงาน จึงได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนครู ในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด 2 สมัย เป็นเวลา 8 ปี ได้รับรางวัลครูดีเด่น และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครูอาวุโส จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นอกเหนือจากการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้นักเรียนแล้ว เมื่อเกษียณอายุราชการ ครูแฉล้มได้ใช้ชีวิตทำไร่สวนผสม และได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาและจิตวิญญาณให้แก่ชุมชนชาวบ้านอีกด้วย เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องชุมชนเข้มแข็งของกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตร และเป็นผู้ประสานงานระหว่างองค์กรชุมชนกับหน่วยงานรัฐ

ส่วนใหญ่ในการประชุมต่างๆ จะได้รับบทบาทเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการเชื่อมร้อย เช่น คณะอนุกรรมการ ก.อบต. และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกองทุนฟื้นฟูฯ จ.นครนายก

ครูแจ่ม ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ที่มีองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักไว้ว่า

1. หนุนเสริมขบวนการและแผนงานขององค์กรชุมชน ในระดับกลุ่ม เครือข่าย กลไกรัฐ ชนให้เข้มแข็งและเป็นจริง
2. ประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมขบวนการพัฒนาให้เกิดการรับรอง สถานภาพขององค์กร
3. ผลักดันแผนชุมชนให้เป็นแผนของหน่วยงานรัฐ

ครูแจ่ม เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาชุมชน ควรมีดังนี้

1. ช่วยเหลือประสานงานของขบวนการพัฒนาชุมชนทุกยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ระดับกลุ่ม เครือข่าย กลไกรัฐ ชนและภาค ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. การปฏิบัติงาน เมื่อมีปัญหาอุปสรรค ต้องรีบลงไปช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา เสนอแนะ ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. การทำงานต้องยึดขบวนการกลุ่ม ไม่ยึดตัวบุคคล โดยใช้ชุมชนเป็นตัวตั้ง ยึดหลักพื้นที่ ภารกิจ ความร่วมมือเป็นหลัก
4. สนับสนุนให้องค์กรชุมชน เกิดความเข้มแข็ง เชื่อมมั่นในภูมิปัญญา และภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ของคนในชุมชน
5. เข้าร่วมประชุมตามกำหนดนัดหมาย และทำมติผลการประชุม แจ้งให้หน่วยงานองค์กรชุมชนภายในโซนได้รับทราบ

ในฐานะที่เป็นอนุกรรมการฯ ครูแจล้มมีความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการเข้าร่วม ขบวนการ องค์กรชุมชน

1. เห็นว่าขบวนการองค์กรชุมชนสามารถช่วยเหลือชาวบ้านได้ โดยการแนะนำให้ ความรู้ในการพึ่งตนเอง ก่อนที่จะพึ่งผู้อื่น
2. ขบวนการองค์กรชุมชน มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ไม่เหมือนหน่วยงาน ของทางราชการ ซึ่งมืงงบประมาณแล้วจึงทำงาน แต่องค์กรชุมชน จะ มืงงบประมาณหรือไม่ก็ทำงาน และทำอย่างต่อเนื่อง มีการประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความรู้ ความคิดของชาวบ้านมารวมพลัง เป็นทุน
3. มีความตั้งใจที่จะให้ชาวบ้านรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ส่งเสริมสนับสนุนให้ทำงาน ตามที่ชาวบ้านมีความถนัด ที่เห็นได้ชัดในขณะนี้ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตสามารถนำเงินทุนที่ชาวบ้านช่วยกันออมไว้ ไปเป็นทุนใน การประกอบอาชีพ

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ - สกุล	นายแฉล้ม ทรัพย์มูล
วันเกิด :	13 มี.ค. 2473
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี วิศวกรรมบัณฑิต
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกรไร่นาสวนผสม
ชื่อองค์กร	กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จ.นครนายก
ที่อยู่	53 ม.5 ตำบล/แขวง ดอนยอ อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26000 โทรศัพท์ 01-761-8645

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการ ก.อบต.
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
ได้รับโล่ครุฑดีเด่นของจังหวัด และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติครุฑอาวุโส

ศิวกรวิศิษฎ์ อ่วมป่วน

อาสาพัฒนาชุมชน ตัวอย่าง... ที่ทำงานด้วย
“จิตอาสา”

คุณศิวกรวิศิษฎ์ อ่วมป่วน เป็นชาวอำเภอพรหมบุรี จ.สิงห์บุรี ได้ทำงานช่วยเหลือชุมชนและสังคมด้วย “จิตอาสา” มาโดยตลอด ท่านมีประสบการณ์งานด้านอาสาสมัคร อาสาพัฒนามากมาย ทั้งการเป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ต.หัวป่า อ.พรหมบุรี จ.สิงห์บุรี มาเป็นเวลา 6 ปี จนได้รับรางวัลชนะเลิศผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ปี 2541 และเป็นประธานอนุกรรมการสมาคมอาสาพัฒนาชุมชนไทย (สาขาสิงห์บุรี) ปัจจุบันเป็นนายกสมาคม อาสาพัฒนาชุมชน จ.สิงห์บุรี นอกจากนี้ยังเป็นรองประธานชมรมอาสาสมัครคุมประพฤติของจังหวัด เป็นอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อม และเป็นสมาชิกสภาการศึกษาไทยอีกด้วย

คุณศิวกรวิศิษฎ์ ทำงานช่วยเหลือพี่น้องชาวสิงห์บุรีคนบ้านเดียวกันเรื่อยมา จนเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในองค์กรต่างๆมากมาย ดังเช่นที่กล่าวมา และได้รับเกียรติคุณยกย่องให้เป็นผู้ทำความดีความชอบในการปฏิบัติหน้าที่ผลงานดีเด่น ปี 2545

สำหรับงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้น คุณศิริกรวิศิษฐ์ เล่าว่า “เดิมตนเอง ประกอบอาชีพสวนตัว เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน ขณะนั้นมีผู้ว่าฯ ไฟแรง ไปตรวจสอบว่าเงินของชุมชนยังอยู่หรือไม่ ผมได้เข้าไปตรวจสอบด้วย การบริหารจัดการทั้งจังหวัดมีแต่ตัวเลขแต่ไม่มีตัวเงิน โดนประธานและเหรัญญิกเอาไปหมด ปี 2537 จึงได้ร่วมปฏิรูปร่างงาน ออมทรัพย์หมู่บ้านใหม่ จึงได้นำบทเรียนนั้นไปเล่าให้กลุ่มต่างๆ รับทราบ ว่าต้องมีการจัดทำระบบให้มีความโปร่งใสจนทำให้กลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็งและแพร่หลาย ซึ่งใน ปี 2544 มีตั้ง 100 กว่ากลุ่ม จัดตั้งกันเป็นชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จ.สิงห์บุรี เป็นแบบอย่างให้จังหวัดข้างเคียงใน 6 จังหวัดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเขตที่ 1 ต่อมาได้ก่อตั้งเป็น สมาคมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดสิงห์บุรี”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ - สกุล	นายศิวกรวิศิษฎ์ อ่วมปวน
วันเกิด :	15 ต.ค. 2496
วุฒิการศึกษา	ม. 3
อาชีพปัจจุบัน	ธุรกิจรับเหมา
ชื่อองค์กร ที่อยู่	สมาคมกลุ่มออมทรัพย์ จ.สิงห์บุรี 50/2 ม. 3 ตำบล/แขวง หัวป่า อำเภอ/เขต พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16120 โทรศัพท์ 01-776-8972

ประสบการณ์/ผลงาน

กรรมการตรวจสอบการเลือกตั้งทุกระดับ
อุปนายกสมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนไทย
นายกสมาคมอาสาพัฒนาชุมชน จ.สิงห์บุรี
อาสาใกล้เกลี่ยข้อวิภาค กระทรวงยุติธรรม
รองประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเขตที่ 1
สถานที่ปรึกษาเครือข่ายธุรกิจชุมชน จ.สิงห์บุรี
กรรมการวัฒนธรรม จ.สิงห์บุรี

มนตรี ปลอดโปร่ง

จากประสบการณ์งานสื่อข่าวท้องถิ่น...
สู่การทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

คุณมนตรี ปลอดโปร่ง เคยเป็นทหาร และลาออกมาทำงานสื่อสารมวลชน เป็นนักข่าวท้องถิ่น ทำให้ทราบเรื่องราวสถานการณ์ในพื้นที่มากมาย และช่วยเหลืองานพัฒนาต่างๆ มา นาน จนได้เข้ามาทำอย่างจริงจังเมื่อปลายปี 2539

ตลอดระยะเวลา 5 ปีเต็มที่เน้นหนักในงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีผ่านมาได้ทำข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่บ่อยครั้ง จึงได้มองเห็นความจำเป็นที่จะต้องทำเรื่องการอนุรักษ์อย่างจริงจัง จึงทำเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ในปี 2540 คุณมนตรี ได้รับรางวัลโล่ประกาศเกียรติคุณ กรรมการชุมชนผู้อุทิศตน

คุณมนตรี เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจใฝ่เรียนรู้ ได้มีโอกาสก้าวมาทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างเต็มตัวในฐานะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งได้ให้ความเห็นไว้ว่า “แนวคิดการพัฒนาโดยมีองค์กรชุมชนหรือประชาชนเป็นหลักน่าจะเกิดขึ้นนานแล้ว เพราะย้อนไปในอดีตการพัฒนามุ่งไปสู่โลกาภิวัตน์ โดยลืมนององค์ประกอบของการพัฒนาส่วนต่างๆ ทำให้การพัฒนาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในหลายๆ ด้าน ฉะนั้น การพัฒนาใดๆ ที่มีองค์ประกอบเป็น “องค์กรชุมชน หรือประชาชนเป็นหลัก” ย่อมเป็นหนทางไปสู่การพัฒนาเรื่องต่างๆ ได้โดยง่ายไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในระดับนโยบาย หรือการพัฒนาในระดับปฏิบัติการ เราคงปฏิเสธไม่ได้ การนำเอาองค์กรชุมชนเป็นหลัก เป็นเรื่องที่ควรทำมานานแล้ว

สำหรับบทบาทหน้าที่คณะอนุกรรมการฯ ในการทำงานนั้น คุณมนตรีเห็นว่า ขบวนการพัฒนาชุมชนคงไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย หากขาดสิ่งเหล่านี้ คือ

ถึงแม้ว่าจะเป็นการสอนจรรยาให้เขา แต่เป็นการกิจที่ต้องทำ

และต้องพยายาม จะไปถึงหรือไม่ก็ต้องไป ท้ายที่สุดผลที่เกิดขึ้นนั้น ย่อมต้องมีทั้งดี
และไม่ดี คณะคล้ากันไปนั่นคือ “สัจจะธรรมของโลกาภิวัตน์”

1. ขาดการสนับสนุน ข้อมูลที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์ต่อขบวนการ
2. ขาดการสนับสนุน ในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนพัฒนาการระหว่างกัน
3. ขาดการสนับสนุน การประสานงานระหว่างกระบวนการที่เกี่ยวข้อง
4. ขาดการสนับสนุน ทางความคิดหรือคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาไปสู่ นโยบาย
5. ขาดการสนับสนุน การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม “เป็นบทบาทหน้าที่ของอนุกรรมการต้องเปลี่ยนคำว่า “ขาด” เป็นคำว่า “ให้” และเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำ และทำให้ได้”

ความมุ่งหวังและความตั้งใจในการเข้าร่วมขบวนการองค์กรชุมชน คือ มุ่งหวังให้ชุมชนได้รับองค์ความรู้ที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิต และเป็นปัจจุบัน โดยให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพราะการที่ชุมชนที่มีวิถีดั้งเดิมย่อมถูกหล่อหลอมมาตั้งแต่โบราณ ฉะนั้น ในเรื่องขององค์ความรู้และการเปลี่ยนแปลง ที่มีผลกระทบต่อชุมชนน่าจะเป็นไปตามสถานการณ์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะของวิถีเดิม

ความมุ่งหวังอีกเรื่องในการเข้ามา เพราะสิ่งที่เป็นประสบการณ์เป็นตัวบอกว่าในปัจจุบัน การทำงานเชิงเดี่ยว มีความเป็นไปได้น้อยมาก ฉะนั้น การทำให้ชุมชนรู้ตัวตนและให้ชุมชนได้มีสิทธิ์คิด ทิศทางและแนวทางของตัวเองได้บ้างไม่มากก็น้อย น่าจะเข้ากับยุคสมัยของประชาสังคม ในยุคโลกาภิวัตน์ ถึงแม้ว่าสิ่งที่มุ่งจะมีเส้นทางที่ไม่ราบเรียบสักเท่าใดนัก แต่ด้วยความมุ่งหวังของขบวนการชุมชน น่าจะได้ลองทำบ้าง ถึงแม้ว่าจะเป็นการสอนจรรยาให้เขา แต่เป็นภารกิจที่ต้องทำ และต้องพยายาม จะไปถึงหรือไม่ก็ต้องไป ท้ายที่สุดผลที่เกิดขึ้นนั้น ย่อมต้องมีทั้งดีและไม่ดี คณะคล้ากันไปนั่นคือ “สัจจะธรรมของโลกาภิวัตน์”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายมนตรี ปลอดโปร่ง
วันเกิด :	27 มิ.ย. 2507
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
อาชีพปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว, นักข่าว
ชื่อองค์กร ที่อยู่	เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น จ.ราชบุรี 71/1 ม. 6 ตำบล/แขวง วังเย็น อำเภอ/เขต บางแพ จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70160 โทรศัพท์ 06-605-9174

ประสบการณ์/ผลงาน

	ทำงานพัฒนาสังคมด้านงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
	ทำงานสื่อสารมวลชนท้องถิ่น
2540	ได้ประกาศเกียรติคุณกรรมการชุมชนผู้อุทิศตน
2539	รางวัลสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องดีเด่น อ.บางแพ
2523	รับเข็มพระปรมาภิไธยย่อ ภปร. ขณะรับราชการทหารกองทัพเรือ

อาคม ภูติภัทร์

ด้วยประสบการณ์งานด้านธุรกิจ พสานกับปรัชญาทางศาสนา
พัฒนาสู่...กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

คุณอาคม ภูติภัทร์ เป็นคนจังหวัดตราด บิดามารดาเป็นคนต่างด้าว จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา ได้ทำธุรกิจของครอบครัวมาหลายอย่าง เช่น ร้านขายเบะหมี่ - เกี้ยว โรงงานน้ำดื่ม ฯลฯ มีประสบการณ์จากธุรกิจเล็กๆ จนเป็นกิจการที่เติบโตมีวิธีการเรียนรู้/สั่งสมประสบการณ์ ด้านการธุรกิจที่ควรค่าแก่การศึกษา ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวรายละเอียดในที่นี้ จนกระทั่งได้มีโอกาสมาเป็นลูกศิษย์พระสุบิน ปณิโต ทำให้เกิดความศรัทธาในแนวทางของพระอาจารย์ ที่ใช้กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการสอนธรรมะ ทำให้หันมาทำงานพัฒนาชุมชนได้นำประสบการณ์จากการทำธุรกิจมาเสริมงานพัฒนา มีความมุ่งมั่นที่จะให้เกษตรกรได้ใช้ปุ๋ยจุลินทรีย์กันอย่างกว้างขวาง พยายามเชื่อมโยงเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์กับการลดต้นทุนกับผลิตในการทำเกษตร

“

เวทีอนุกรรมการฯ 25 ท่านเป็นเวทีเรียนรู้ที่ดีมาก

ขบวนการได้มาของอนุกรรมการฯ 25 ท่าน ทำให้ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยน
องค์ความรู้ภูมิปัญญาตลอดถึงประสบการณ์ของผู้รู้อย่างมาก
จนทำให้ตัวเองได้พัฒนาและยกระดับวิธีคิด การทำงานที่มีส่วนร่วม
จากความหลากหลาย ”

”

ในปี 2541 - 2542 คุณอาคม เป็นผู้ประสานงานและทำงานให้กองทุนเพื่อสังคม SIF โดยเป็นคณะทำงานภาคของ จ.ตราด และปี 2543 ได้เข้าทำงานเป็นคณะทำงานภาคตะวันออก ร่วมกับ พอช. ต่อจากนั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน โดยเป็น คณะอนุกรรมการประสานงานองค์กรชุมชน ภาคกลาง

คุณอาคม เห็นว่า “เวทีอนุกรรมการฯ 25 ท่านเป็นเวทีเรียนรู้ที่ดีมาก ขบวนการได้มาของอนุกรรมการฯ 25 ท่าน ทำให้ได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ภูมิปัญญาตลอดถึง ประสบการณ์ของผู้รู้อย่างมาก จนทำให้ตัวเองได้พัฒนาและยกระดับวิธีคิด การทำงานที่มีส่วนร่วมจากความหลากหลาย”

การทำงานในระดับของเวทีภาค ทำให้เริ่มเข้าใจว่าการคิดหรือวางแผนงาน บางครั้งถ้าเราคิดวางแผน โดยลืมนับบริบทวัฒนธรรมวิถีชีวิตตลอดจนเรื่องของพื้นที่ จะทำให้การคิดวางแผนงานกับการปฏิบัติงานจริงมีปัญหา และไม่เข้ากับพื้นที่ขององค์กรชุมชน ในเวทีภาคได้พบและเห็นความหลากหลายตลอดถึงภูมิปัญญา ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่ยิ่งใหญ่มาก เพราะฉะนั้นเวทีภาคกลางน่าจะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ได้พบและเริ่มเข้าใจว่าการจัดการพัฒนาของภาคกลาง ระดับที่เหมาะสมน่าจะเป็นเวที ไชนมากกว่า ในการพัฒนาหรือหนุนเสริมเชิงขบวนของยุทธศาสตร์เชิงประเด็น เพราะจะทำให้เกิดพลังของยุทธศาสตร์และร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติการ ตลอดทั้งรับปรับผลประโยชน์ หรือแม้กระทั่งกลไกในการทำงานของการพัฒนาภาคกลางควรใช้เวทีไชนเป็นเวทีคิดเป็นหรือวางทิศทางของพื้นที่ไชนในเชิงนโยบาย

ในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นเวทีชี้ขาดของการพัฒนาในพื้นที่ ทำอย่างไรจะให้มีกา
นโยบายของโซนไปปฏิบัติ ตลอดทั้งนำปัญหาในพื้นที่มาทำหรือจัดการด้านคุณภาพให้เกิด
ประสิทธิผลแต่ละเครือข่าย หรือองค์กรชุมชนในจังหวัด พัฒนาคณะในจังหวัดให้ขึ้นมาเป็นผู้นำใน
ระดับจังหวัด ระดับโซน ระดับภาค และเป็นอนุกรรมการฯ ในอนาคต

“ทิศทางการทำงานสถาบัน พอช. ที่ผ่านมามีถือว่าได้บรรลุผลระดับหนึ่ง (มาถูกทางแล้ว)
ในส่วนตัวต้องการเห็นสถาบัน พอช. ทำเรื่องชัดเจนที่เป็นยุทธศาสตร์หลัก คือ เรื่อง “องค์กร
ความรู้” ส่วนยุทธศาสตร์รองก็กำหนดตามปัญหาของพื้นที่เหตุที่ต้องใช้องค์ความรู้เป็น
ยุทธศาสตร์หลัก เพราะการพัฒนาองค์กรชุมชนสู่องค์กรชุมชนเข้มแข็ง ทุนที่ต้องนำมาใช้ใน
การจัดการ ก็คือ “ทุนทางปัญญา” ถ้าวินนี้ พอช. ทำเรื่ององค์ความรู้เป็นหลักองค์กรชุมชนก็จะ
เริ่มคิดอาวุธทางปัญญา ก็จะทำให้ชุมชนรู้ทัน”

คุณอาคม ได้ให้ข้อคิดเห็นเพื่อสืบสานงานพัฒนาขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนว่า

- ควรสร้างวัฒนธรรมการประชุมให้เกิดระดมความคิดของผู้นำทุกระดับในการประชุม
ของผู้นำกล้าแสดงออกทางความคิด การพูด
- อนุกรรมการฯ งานที่ได้รับมอบหมายและภารกิจมีมาก ทำอย่างไรจะทำให้เกิด
การเรียนรู้และพัฒนาผู้นำจากฐานล่างให้มีส่วนร่วม ขณะนี้เกิดอาการภาวะขาดผู้นำ
เชิงการเปลี่ยนแปลง ผู้นำการประชุมมีมากมาย ถ้าพัฒนาศักยภาพของผู้นำ
การประชุม หรือผู้นำธรรมชาติจะทำให้เกิดพลังร่วม
- บทสรุปจากการประชุมของเวทีต่างๆ ทำอย่างไร ข้อมูลถึงจะไหลไปสู่ฐานล่างเพราะ
ที่ผ่านมาข้อมูลไปไม่ถึงฐานล่างในเชิงหลักฐาน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้
ทำให้มีการสับสนของข้อเท็จจริง (ผู้ที่ทำข้อมูล คือ ผู้มีอำนาจ)
- การพัฒนาองค์กรชุมชนต้องประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ
 1. ผู้นำชุมชน (ผู้นำธรรมชาติ ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง)
 2. สถาบัน (เจ้าหน้าที่)
 3. องค์กรชุมชน

ซึ่งทั้งหมดต้องจัดลำดับความสมดุลให้พอดี ผู้นำต้องพัฒนาให้เป็นผู้นำแห่งการ
เปลี่ยนแปลง และทางสถาบันฯ ต้องหนุนเสริมให้ผู้นำมีกำลังอยู่ได้ นอกจากนี้ต้องหนุนเสริมให้
ผู้นำ กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มีจิตวิญญาณที่จะพัฒนาองค์กรชุมชน “ถ้าหิวก็ลงไปทำงานร่วม
ถ้าไม่หิวหรือไม่พร้อมก็พัฒนาที่หลัง”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายอาคม ภูติภัทร์
วันเกิด :	1 พ.ค. 2503
วุฒิการศึกษา	ปวส.
อาชีพปัจจุบัน	นักธุรกิจ
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	เครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ จ.ตราด 5/7 หมู่ 5 ถ. ตราด-แหลมทอง ตำบล/แขวง หนองเสม็ด อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 22000 โทรศัพท์ (039) 520-817

ประสบการณ์/ผลงาน

- 2543 เป็นผู้ประสานงานกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จ.ตราด
คณะกรรมการภาคตะวันออก พชม. งบ 1 %
คณะกรรมการภาค ของจังหวัดตราด กองทุนชุมชน
- 2542 ทำงานกองทุนเพื่อสังคม SIF (LES)

ประนอม สืบอ่ำ

ผู้มีบทบาทสำคัญ

ในขบวนการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเมืองไทย

กำนันประนอม สืบอ่ำ เป็นชาว อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี เดิมทำงานในบริษัทเอกชนมา 11 ปี (2509-2519) และได้พลิกผันชีวิตมาทำเกษตรกรรมที่บ้านเกิด และก้าวเข้ามาสู่การทำงานรับใช้สังคม พัฒนาท้องถิ่นของตน โดยเริ่มเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นเวลา 7 ปี จนถึงปี 2526 จากนั้น ชื่อกำนันประนอม แห่งตำบลเขาย้อย ก็เป็นที่รู้จัก และยอมรับทั่วกันมาจนถึงปัจจุบัน

กำนันประนอม เป็นที่รู้จักมากขึ้น ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาด้านองค์การการเงิน ท่านทำงานเป็นกรรมการสหกรณ์เครดิตยูเนียนเพชรบุรี (2545-ปัจจุบัน) และมีโอกาสเข้ามาเป็นกรรมการและประธานชุมนุม สหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ด้วยประสบการณ์ความรู้ความสามารถในการทำงาน ทำให้ท่านได้รับรางวัลกรรมการสหกรณ์ดีเด่นภาคใต้ และรางวัลชมเชยสมาชิกสหกรณ์ดีเด่น จากสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ กำนันประนอม ยังได้รับโล่ ก.ส.ส. ดีเด่น และโล่พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ดีเด่น จาก พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ในปี 2542 ท่านได้รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่น และได้รับประกาศเกียรติคุณ อ.ส.ค. ที่มีผลงานดีเด่นเป็นคนแรกของ เรือนจำ เพชรบุรี (กระทรวงยุติธรรม) และเป็นที่น่าสนใจ ที่ท่านได้รับปริญญาตรีกิตติมศักดิ์ โปรรแกรมรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาปกครอง จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี

จะเห็นได้ว่า กำนันประนอม มีผลงานและเกียรติคุณต่างๆ มากมาย สิ่งเหล่านี้ล้วนมาจากการที่ท่านได้รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถนั้น กำนันได้ยึดถือปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ที่ต้องทำหน้าที่ดูแลปกครองราษฎรในท้องที่ของตน (ต.เขาอ้อย) และบำบัดทุกข์ บำรุงสุขพัฒนาคุณภาพชีวิตของพี่น้องชาวบ้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ทุกคนสามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนได้อย่างมีความสุข โดยการนำขบวนการเครดิตยูเนียนไปใช้ในชุมชน จนประสบความสำเร็จ

ปัจจุบัน กำนันประนอม เป็นที่รู้จักและยอมรับในองค์กรระหว่างชาติ โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการของสมาคมสมาพันธ์ออมทรัพย์และเครดิตแห่งเอเชีย (ACCU) และสถาบันพัฒนาสตรี สหกรณ์อาเซียน (AWCF) เพื่อขับเคลื่อนขบวนการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง

ในฐานะที่เป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ได้ให้ความเห็นต่อสถาบันฯ และขบวนการองค์กรชุมชน ไว้ว่า พอช. ใช้งานที่กว้าง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก องค์กรชุมชนที่มีอยู่แล้วเกือบแสน และกองทุนที่เกิดใหม่อีกเกือบแปดหมื่น แต่มีเพียงไม่กี่แห่ง ที่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น งานพัฒนาองค์กรชุมชน ต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง และถูกต้องเหมาะสม พอช. จึงควรที่จะทำการวิจัย วิเคราะห์ วิธีการ จากองค์กรชุมชนที่ประสบความสำเร็จ แล้วสรุปบทเรียน เพื่อนำไปพัฒนาองค์กรชุมชนที่ยังอ่อนด้อย จึงจะสามารถพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งได้ ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนี้ น่าจะเป็นโครงสร้าง ศักยภาพบุคลากร ทัศนคติของชุมชน การบริหารจัดการ ระบบบัญชี ระบบตรวจสอบ ฯลฯ

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	กำนัน ประนอม สืบอ่ำ
วันเกิด	11 ธันวาคม 2485
วุฒิการศึกษา	น.บ.(มธ.)
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	สหกรณ์เครดิตยูเนียนวัดยางเขาย้อย 18/2 หมู่ 5 ถ.เพชรเกษม ตำบล/แขวง เขาย้อย อำเภอ/เขต เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76140 โทรศัพท์ 0-3249-9208 โทรสาร 0-3243-9796

ประสบการณ์/ผลงาน

- ได้รับโล่ ก.ส.ส.ดีเด่นจาก พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- 2542 ได้รับรางวัลอาสาสมัครดีเด่น ได้รับรางวัลกรรมการสหกรณ์ดีเด่น
ภาคใต้จาก ช.ส.ค.
รางวัลชมเชยสมาชิกสหกรณ์ดีเด่นจากสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- 2543 กำนันตำบลเขาย้อย
เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นกรรมการของชมรมเครดิตยูเนียนเพชรบุรี
เป็นกรรมการของสมาคมสมาพันธ์ออมทรัพย์และเครดิตแห่งเอเชีย
(ACCU) และสถาบันพัฒนาสตรีสหกรณ์อาเซียน (AWCF)

นายเสมียน หงษ์โต

การเชื่อมประสานองค์กรปกครองท้องถิ่น
ให้พัฒนาลงลึกถึงฐานล่าง

“กำนันเสมียน” เป็นคำเรียกที่ติดปากของชาวบ้านบางปลาหมอ รวมชมรมชาวนาในจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง แม้ปัจจุบันกำนันเสมียนได้เปลี่ยนบทบาทเป็นสมาชิกสภาจังหวัดที่หลายคนได้เปลี่ยนไปเรียก “สจ.เสมียน” แต่บทบาทการทำงานในฐานะผู้นำท้องถิ่น และงานพัฒนาร่วมแก้ไขปัญหาชาวนาก็เป็นงานที่ทำมาต่อเนื่องโดยตลอด

กำนันเสมียน เล่าให้ฟังว่า พ่อแม่ตั้งชื่อว่า “เสมียน” เพราะหวังว่าเติบโตขึ้นจะได้เป็นข้าราชการ แต่ที่สุดแล้วกำนันยังผูกผันอยู่กับอาชีพชาวนา แม้ว่าในช่วงหนึ่งจะหันไปทำอาชีพ

อิสระหลายต่อหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการจัดสถานที่/เครื่องประกอบจากหนังไทย หนึ่งเทศ
นายหน้าซื้อชายที่ดิน ช่วงก่อนที่เศรษฐกิจเฟื่องฟู ผ่านประสบการณ์ชีวิตหลายรูปแบบทั้งที่เป็น
ชีวิตส่วนตัวและแนวคิดวิธีการทำงานกับส่วนรวม กำนันเสมียนเคยมีบทบาทสำคัญในชมรม
ชาวนาที่พยายามรวมกลุ่มพลังชาวนาเรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาแก้ปัญหาราคาข้าวตกต่ำ ราคา
ปุ๋ยเคมีแพง จนถึงขั้นปิดถนนประท้วง ซึ่งก็สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไปได้เป็นครั้งคราว ช่วง
หลังได้หันมาทบทวนตัวเอง สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปกับการหาวิธีการแก้ไขปัญหา

กำนันเสมียนกล่าวว่า “ที่ผ่านมาพวกเรามักจะหลงอดีตที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์
ใช้ความอุดมสมบูรณ์กันอย่างฟุ่มเฟือยไม่มีการรักษา พอมีปัญหาขึ้นมาก็มีคนอื่นมาคิดให้ว่า
ต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนี้ ซึ่งก็ไม่ตรงกับปัญหาที่เราประสบอยู่ ในที่สุดก็ไปกันใหญ่แก้
ปัญหาไม่ตรงจุด ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องค้นหาตนเองให้พบ แล้วร่วมกันคิดหาหนทางแก้ปัญหา
ด้วยตัวเราเอง” รูปธรรมที่ได้เริ่มทำที่หมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง คือการกระตุ้นให้ชาวบ้านได้ทำ
บัญชีรับจ่ายในครอบครัว หรือ “บัญชีครัว - บัญชีเมีย” เพื่อให้เห็นว่าแต่ละบ้านลงทุนไปกับการ
ทำนาเท่าไร ได้ผลเท่าไร รายจ่ายที่ต้องซื้อจากภายนอกมีอะไรบ้าง มาคิดร่วมกันหาวิธีการ
ลดค่าใช้จ่าย ปรับวิธีการทำนาจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นการทำงานแบบลุ่มต่อซัง ใช้ปุ๋ยชีวภาพ
ขยายแนวร่วมด้านเกษตรยั่งยืนให้กว้างขวางขึ้น โดยได้ตั้งเป้าหมายประกาศไว้ว่า “ปี 2550
อ.บางปลาม้า จะปลอดสารเคมี”

ในด้านบทบาทในฐานะผู้นำท้องถิ่นได้เริ่มตั้งแต่ปี 2523 เรื่อยมา เป็นทั้งผู้ใหญ่บ้าน
กำนัน ของตำบลบางใหญ่ เป็นประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน อ.บางปลาม้า และเป็น
เลขานุการชมรมฯในระดับภาค (ภาคกลาง) ได้รับรางวัลเกียรติคุณมากมาย อาทิเช่น เป็นกำนัน
ดีเด่นติดต่อกัน 3 ปี, รางวัลกำนันแทนทองคำ (ปี 2526) และรางวัลกำนันแหวนเพชร (ปี 2537)
จนปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอบางปลาม้าจังหวัดสุพรรณบุรี ได้มีความพยายามที่
จะให้ประสบการณ์การทำงานพัฒนาเข้าไปแทรก เพื่อปรับเปลี่ยนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ได้มีบทบาทในงานพัฒนาวิถีชีวิตการทำมาหากินแทนการมองเรื่องโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก
เหมือนที่ผ่านมา

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายเสมียน หงษ์โต
วันเกิด :	11 ม.ค. 2483
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตร์บัณฑิต มธธ.
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน	สมาคมชาวนาแห่งประเทศไทย
ที่อยู่	30 หมู่ 3 ตำบล/แขวง บางใหญ่ อำเภอบางพลี/เขต บางพลี จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72150 โทรศัพท์ (035) 424-350

ประสบการณ์/ผลงาน

เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน
ปัจจุบัน เป็นสมาชิกสภาจังหวัดสุพรรณบุรี
ประธานชมรมชาวนา จังหวัดสุพรรณบุรี
ได้รับรางวัลกำนันดีเด่นติดต่อกัน 3 ปี
ได้รับรางวัลกำนันแทนบทองค์ (2526)
และรางวัลกำนันแหวนเพชร (2537)

ยวง เขียวนิล

นักพัฒนา...

เกษตรกร ตัวอย่างไร่นาสวนผสม

นายยวง เขียวนิล เป็น เกษตรกรตัวอย่างไร่นาสวนผสม ที่ผันเปลี่ยนอาชีพจากอดีตหนุ่มช่างเทคนิค ข้าราชการ กรมควบคุมระบบระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร ซึ่งทำอยู่ในช่วงปี 2516 -2526 บากหน้าไปทำอาชีพอิสระรับเหมาทำมุ้งลวดเหล็กตัด แต่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำขาดทุน แทบหมดตัว ในที่สุดจึงลงมือมาทำอาชีพการเกษตรครั้งแรกราวปี 2531 บนที่ดินว่างเปล่าของภรรยาที่ตำบลราษฎร์นิยม อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 40 ไร่ พลิกฟื้นผืนดินทำไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่จนถึงปัจจุบันเขาประสบความสำเร็จได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับภาคต่อเนื่องซ้อนกันหลายปี มีเงินทุนเพียงพอขยายพื้นที่เพิ่มอีกเป็นจำนวน 60 ไร่

ไร่นาสวนผสมของ ‘นายยวง เขียวนิล’ นอกจากที่ดินจะปลูกข้าว เลี้ยงปลาชนิดต่างๆ แล้ว ที่ดินยังปลูกพืชหลากหลายชนิดมีทั้งไม้ผล, พืชผักที่ปลูกไว้ในสวนล้วนเป็นพืชที่สร้างรายได้ให้กับนายยวงตลอดปี ได้แก่ มะม่วง ชมพู กระท้อน ฝรั่ง ตะไคร้ ขี้เหล็ก ชะอม ดอกแค กระถิน ผักบุ้ง พริกขี้หนู มะเขือ มะนาว มะกรูด ผักบุ้ง เป็นต้น

พืยวง กล่าวว่เทคนิคสำคัญของการทำเกษตรปลูกพืชผสมผสาน ต้องเริ่มจากการเตรียมดิน เน้นการให้ปุ๋ยธรรมชาติ ประกอบด้วยปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพที่ทำเอง ผลผลิตที่ออกมาเจริญเติบโต นำไปเป็นตัวอย่างแก่ชาวบ้าน เพราะท่านเป็นวิทยากรหมอดินที่ช่วยดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ให้กับเกษตรกรในโครงการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังการพักชำระหนี้ ให้มีทางเลือกทำอาชีพเกษตรที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อลดภาระหนี้ ซึ่งในปี 2542 ได้รับรางวัลหมอดินดีเด่นในระดับเขต จากกรมพัฒนาที่ดิน นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น และรางวัลผู้นำอาชีพก้าวหน้าดีเด่น ในปี 2543 จากกรมการพัฒนาชุมชนอีกด้วย

พืยวง ได้มีโอกาสเผยแพร่ภูมิปัญญาผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงในช่วงเดือนมิถุนายน ของปี 2545 ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินให้การสนับสนุน ปัจจุบันไร่นาสวนผสมของ ‘นายยวง เขียวนิล’ กลายเป็นจุดสาธิตให้เกษตรกร นักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไปเข้าไปเยี่ยมชมศึกษาหาความรู้นำไปยึดเป็นแนวทางทำอาชีพเกษตร ต่อไป

จากประสบการณ์ที่มากด้วยคุณค่าแห่งภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำให้คุณยวงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนนี้

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายวง เขียวนิล
วันเกิด :	1 ส.ค. 2495
วุฒิการศึกษา	ปวส.
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกรกรม
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	เกษตรกร อ.ไทรน้อย 91/1 หมู่ 5 ตำบล/แขวง ราษฎร์นิยม อำเภอ/เขต ไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11150 โทรศัพท์ 0-2977-6943

ประสบการณ์/ผลงาน

- 2543 เป็นผู้นำอาชีพก้าวหน้าดีเด่น (กรมการพัฒนาชุมชน)
- 2542 เป็นหมอดินดีเด่นระดับเขต (กรมพัฒนาที่ดิน)
เป็นอาสาสมัครพัฒนาชุมชนดีเด่น (กรมการพัฒนาชุมชน)
- 2540 เป็นเกษตรกรดีเด่นระดับภาค (กรมส่งเสริมฯ)

สุรินทร์ กิจนิตยชีว์

ครูของแผ่นดิน สร้างสรรค์การเรียนรู้
กอบกู้ชุมชน

ครูสุรินทร์ กิจนิตยชีว์ หรือ “ลุงรินทร์” ของลูกหลานคนทำงานพัฒนารุ่นหลัง เป็นผู้นำในขบวนการพัฒนาของชุมชนที่สำคัญยิ่งคนหนึ่ง ลุงรินทร์เป็นผู้นำทางความคิดที่ชอบตั้งคำถาม กระตุ้นให้คนฟังฉุกคิดหันมาทบทวนสิ่งที่ตนเองกำลังทำ ตระหนักในคุณค่าวัฒนธรรม ภูมิปัญญา รากเหง้าประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับคน ทุกวันทุกระดับ ลุงรินทร์ สามารถให้ดนตรี (ขอ) ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน การเล่าเรื่องราวต่างๆ เป็นสื่อในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้ฟังได้เพลิดเพลิน สนุกสนาน ตระหนักในคุณค่าความเป็นไทย

ครูสุรินทร์ เกิดเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2480 ในห้องแถวเล็กๆ ของตลาดสาคลี อำเภอเสนา จ.พระนครศรีอยุธยา เรียนหนังสือจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้สมัครไปเป็นครูโรงเรียนเอกชน จาก

“ขอ” ต้องทำให้ชาวบ้านศรัทธา แล้วเขาจะขอ
 “เรือ” เมื่อเขาขอแล้วเขาจะเรือ
 “ช่วย” เมื่อเขาเรือแล้วเขาจึงจะช่วย ”

นั่นก็มาชักชวนชาวบ้านสร้างโรงเรียนสาธิตวิทยา ทำหน้าที่เป็นครูที่โรงเรียนสาธิต เกือบตลอดช่วงชีวิตที่เป็นครู เคยผ่านชีวิตที่พลัดถิ่นไปติดอบายมุขหลายอย่างอยู่ช่วงหนึ่ง แต่ก็สามารถกลับลำได้นำบทเรียนที่ประสบด้วยตนเองถ่ายทอดสู่คนอื่น

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพชุมชนสาธิตที่ชาวบ้านหันมาผลิตข้าวเพื่อขาย ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินครูสุรินทร์ได้มีบทบาทในการริเริ่มโครงการไร่นาสวนผสม แต่จากการที่ถนนสายหลักเข้ามาทำให้พื้นที่ อ.เสนา กลายเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม มีโรงงานต่างๆ เข้ามาตั้งโรงงานต่างถิ่นเข้ามาแทรกอยู่ในชุมชน ปัญหาสังคมต่างๆ ติดตามมามากมาย ครูสุรินทร์พยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหาได้ปรึกษาหารือหรือพระสงฆ์ประสานคนภายนอกมาช่วยพูดคุย ไปเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่อื่น หาทางสื่อสารทำความเข้าใจกับชาวบ้าน โดยใช้ขอและขนมครกเป็นสื่อให้คนได้หันมาพูดคุยทบทวนตัวเอง ร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ปรับกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ให้ผู้ปกครองมาร่วมวางแผนทางสร้างกระบวนการเรียนรู้จัดให้มีการศึกษาชุมชน ให้เด็กได้รู้จักเรื่องราวต่างๆ ในชุมชนของตนเอง เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจสามารถสร้างอาชีพรายได้ด้วยตนเอง ริเริ่มกิจกรรมพัฒนาด้านต่างๆ ของชุมชนใช้เป็นเครื่องมือให้คนได้มาพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ชุมชนสาธิตกลายเป็นชุมชนที่ชาวบ้าน นักศึกษา / นักวิชาการต่างๆ ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ นำความคิดประสบการณ์ไปใช้จัดปรับกระบวนการเรียนของโรงเรียนและชุมชนในหลายพื้นที่ รวมทั้งได้ขยายสู่พื้นที่ใกล้เคียง ครูสุรินทร์เป็นที่รู้จักยอมรับในแวดวงการศึกษาและการพัฒนา กลายเป็นวิทยากรที่มีส่วนสำคัญในการช่วยกระตุ้น สร้างจิตสำนึกคุณค่าความเป็นไท ได้รับเกียรติคุณยกย่องจากหลายสถาบัน เช่น เป็นผู้แสดงปาฐกถาประจำปีของมูลนิธิโกมลคีมทอง ปี 2538 เป็นที่ปรึกษาด้านสิ่งแวดล้อมของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของหลายๆ หน่วยงาน เป็นวิทยากรกระตุ้นให้ชุมชนลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาของ

ตนเอง / สร้างเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน ฯลฯ

ครูสุรินทร์ มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนในหลายบทบาทหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาของสถาบัน กรรมการตรวจสอบ กรรมการโครงการสนับสนุนการวิจัยและการจัดการความรู้ ช่วยจัดกระบวนการเรียนรู้ของคณะอนุกรรมการประสานงาน และเจ้าหน้าที่พอช. ในช่วย 2 - 3 ปี ที่ผ่านมา ครูสุรินทร์ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับชุมชนเข้มแข็ง ตั้งคำถาม และฝากข้อคิดสำหรับคนทำงานในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนไว้หลายอย่าง เช่น

“อยากเห็นชุมชนท้องถิ่นเกิดองค์กรขึ้นอย่างแท้จริง สามารถบริหารจัดการตัวเองได้ นโยบายกองทุนต่างๆ เป็นขององค์กรประชาชนอย่างแท้จริง งานวิจัยจะต้องทำให้ชุมชนได้รู้จักตนเอง มีความรู้ความเข้าใจที่ตอบสนองความคงอยู่ของชุมชน โดยพึ่งตนเองได้ และมีความสุข สามารถจัดการตนเองได้ เพื่ออนาคตที่พวกเขาจะอยู่ได้อย่างมีความสุข ความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ที่เขาสามารถจัดการทรัพยากรของชุมชนมาตอบสนองการแก้ปัญหาของตนเองได้อย่างยั่งยืน”

“ในส่วนของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน พวกเราล้วนมาจากชุมชนท้องถิ่นภาคต่างๆ มีความคิดที่เป็นอิสระ มาลงเรือลำเดียวกัน ซึ่งเรือลำนั้นจะต้องมีทิศทางที่จะนำให้ภาคประชาชนไปสู่ความเข้มแข็งที่ยั่งยืน ในขณะที่ภาครัฐเข้มแข็ง ภาคธุรกิจเข้มแข็ง แต่ภาค

ชุมชนอ่อนแอ ทำอย่างไรจะร่วมกันสร้างภาคประชาชนให้เข้มแข็ง คำตอบสุดท้ายจะต้องอยู่ที่ชุมชน เกิดองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง”

“พอช. เป็นนวัตกรรมทางสังคม เป็นองค์กรที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในโครงสร้าง ซึ่งต่างจากองค์กรอื่น มีหน่วยงานต่างๆ ลงไปสู่ชุมชนมากมาย บทบาท พอช. ไม่ใช่ไปทำซ้ำกับที่เขากำลังทำอยู่แต่จะต้องไปร่วมแก้ปัญหาที่ชุมชนท้องถิ่น ประสานให้หน่วยงานให้เล่นบทบาทในทิศทางที่สอดคล้องกับชุมชน ทำไปถอดความรู้ไป สื่อสารในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดจุดคานงัด ต่อยนโยบายรัฐ/สาธารณะ กิจกรรมที่ต้องทำเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง คือ การพัฒนาคน โดยต้องพัฒนาวิธีคิด พัฒนาเครื่องมือ/สื่อ จะทำอย่างไรให้เป็นคนมาร่วมกัน รักกัน อยู่ร่วมกับชุมชนไม่แยกกัน ต้องตั้งคำถามให้คน คิด แยกแยะและหาคำตอบออกมา แทนที่จะไปบอกว่าอะไรดีไม่ดี สำหรับคนที่จะไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะต้องใช้หลัก 3 ข. คือ

- “ชอบ” ต้องทำให้ชาวบ้านศรัทธา แล้วเขาจะชอบ
- “เชื่อ” เมื่อเขาชอบแล้วเขาจะเชื่อ
- “ช่วย” เมื่อเขาเชื่อแล้วเขาจึงจะช่วย

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายสุรินทร์ กิจนิตยชีวี
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี สาขา บริหารการศึกษา
อาชีพ	เคยรับราชการครู
ชื่อองค์กร	ชุมชนวัฒนธรรมคลองขนมจีน
ที่อยู่	79 หมู่ 9 ตำบล/แขวง บางนมโค อำเภอ/เขต เสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13110 โทรศัพท์ 0-1901-5686

ประสบการณ์/ผลงาน

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มโครงการไร่นาสวนผสม ใช้พื้นที่โรงเรียนในการเรียนรู้ของชุมชน และการเรียนการสอนให้นักเรียนได้รู้จักชุมชนตนเอง ตั้ง “กลุ่มครูกรุงศรี”
- ปาฐกถามูลนิธิโกมล คีมทอง ประจำปี 2539 “ครูของแผ่นดินสร้างสรรค์การเรียนรู้กอบกู้ชุมชน”
- เป็นวิทยากรด้านงานพัฒนา การศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ของหน่วยงานและชุมชนต่างๆ
- ที่ปรึกษา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- กรรมการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ฉลาด ยงพฤกษา

มุ่งมั่นทุ่มเทกับการแก้ปัญหาคอนจนในเมือง
จนวาระสุดท้ายของชีวิต

คุณฉลาด ยงพฤกษา หรือ “พี่ฉลาด” เป็นนักพัฒนาชาวบ้าน ที่ทำงานแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย และพัฒนาชุมชนเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสิทธิการอยู่อาศัยของคนจนเมือง เป็นหนึ่งในคณะกรรมการกร่าง พ.ร.บ. ชุมชนแออัด ทั้งในส่วนของหน่วยงานและผลักดันร่าง พ.ร.บ. ชุมชนแออัดฉบับประชาชน

จากประสบการณ์เป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหและพัฒนาชุมชน คลองลำไผ่ และได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายชุมชนเพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นองค์กรชาวบ้านที่ทำงานแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและการพัฒนาชุมชน ที่ผ่านมามีท่านเป็นแกนนำสำคัญในการระดมพลังชุมชนชาวบ้าน และประสานภาคี หน่วยงานแหล่งทุนต่างๆ มาหนุนเสริมการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยนี้ไปมากกว่า 500 หลังคาเรือน ซึ่งมีงบประมาณมากกว่า 20 ล้านบาท ในการดำเนินงานนี้

นอกจากนี้ พี่ฉลาด ยังได้ประสานเชื่อมโยงองค์กรชาวบ้านในระดับชุมชนสู่การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบาย โดยได้รับเลือกเป็นประธานเครือข่ายสลัม 4 ภาค และเข้าร่วมกับองค์กรต่างๆ เพื่อหนุนเสริมการพัฒนาขบวนการองค์กรชุมชน และร่วมแก้ไขปัญหาขององค์กรชาวบ้านในภูมิภาคเมือง และชนบท เช่น กลุ่มเกษตรกรทางเลือกภาคอีสาน, ประมงพื้นบ้าน เป็นต้น อีกทั้งยังคงเคยเป็นคณะกรรมการภาคของ กองทุนเพื่อสังคม (SIF)

ด้วยบุคลิกลักษณะความเป็นผู้นำ มีความซื่อตรง พุดน้อย และตั้งใจทำงานจริง ประกอบกับผลงานต่างๆ มากมาย ที่พี่ฉลาด ได้เดินเคียงข้างกับชาวบ้านและหน่วยงานต่างๆ และได้มีโอกาสเข้ามาเป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งท่านอยากเห็นองค์กรชุมชนชาวบ้าน จากฐานรากนั้นมีการเชื่อมร้อยกันให้มากที่สุด เพื่อขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนต่อไป

พี่ฉลาด ได้ทุ่มเทกับงานพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีบทบาทในการช่วยประสาน เชื่อมโยงเครือข่ายในพื้นที่ กทม. และปริมณฑล ร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนที่ถูกไล่ที่ ทำงานหนักมาโดยตลอด จนกระทั่งต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล เมื่อเดือน ธันวาคม 2545 ก็ยังหน่วยงานมหกรรมวิถีพลังไทของภาคกลางที่เป็นผู้ประสานในประเด็นที่อยู่อาศัย ท้ายที่สุดพี่ฉลาดก็ได้จากเพื่อน ผอ.ห้องพี่ในแวดวงงานพัฒนาไปด้วยความสงบ ในเดือนธันวาคม 2545 ท่ามกลางความเสียใจอาลัยของทุกคน ที่ยังคงระลึกถึงความดีงามของพี่ฉลาดตลอดไป

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	คุณฉลาด ยงพฤกษา
วันเกิด	5 ธ.ค. 2489
	เป็นชาวบางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา
มรณะเมื่อ	16 ธ.ค. 2545

ผู้นำในขบวนการ พัฒนาองค์กรชุมชนภาคใต้

ชีวิต ประสบการณ์ และข้อคิดของผู้นำในขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน

ใจดี สว่างอารมณ์

ผู้นำขบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัย...

เครือข่ายสลัมภาคใต้

คุณใจดี สว่างอารมณ์ เป็นชาวสงขลา ประกอบอาชีพค้าขาย ได้ก้าวเข้ามาทำงานพัฒนาชุมชนเมือง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น ด้วยมีความตั้งใจว่า จะสร้างความเข้าใจกับชุมชนต่างๆ ให้มารวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนงานพัฒนาร่วมกัน และต้องสร้างให้ชุมชนเมืองต้องมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย มีสวัสดิการชุมชนที่ดี เช่น มีกองทุนการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

ในฐานะที่เป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนเก่าแก่อัน คุณใจดี ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “ในการบริหารการจัดการกลุ่มออมทรัพย์ ต้องทำด้วยความรักความเข้าใจ ให้โอกาส ให้ภัยกัน” นอกจากนี้ยังเป็น ประธานเครือข่ายพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย (พวศ.) เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ดูแลงานเหรียญเบิก ร่วมเป็นกลไกจังหวัด พิจารณางบประมาณต่างๆ เช่น โครงการโลพี ฯลฯ เคยเป็นประธานเครือข่ายสลัม 4 ภาค ด้วยผลงาน และประสบการณ์

ถ้าใครทำผิด ต้องให้อภัย

ถ้าใครทำถูกต้องต้องชื่นชมและให้ กำลังใจกัน ด้วยความรักความเข้าใจกัน

จึงจะทำให้งานเกิดความก้าวหน้า

ทำงานต่างๆ มากมาย ในปี 2541 นางใจดี จึงได้รับรางวัลดีเด่นด้านการพัฒนาชุมชน

คุณใจดีได้ฝากอนุกรรมการไว้ว่า “ก่อนจะเดินทางไปข้างหน้า ต้องเหลียวกลับไปดูข้างหลัง ว่า องค์กรชุมชน ชาวบ้าน... พวกเขาเหล่านั้นเข้มแข็งพอหรือยัง ต้องเปิดหูเปิดตากลุ่มเหล่านี้ ให้ สว่าง สร้างความเข้มแข็ง ไม่ใช่สร้างหนี้ ถ้าเห็นแต่เงินจะทำให้เกิดความล้มเหลว ต้องดูแล สมาชิกฐานล่างให้ดีที่สุด ถ้าแก้ไขปัญหาไม่ได้ พอๆ สามารถหนุนเสริมได้ ปัญหาหนี้เสีย นั้น สามารถแก้ไขได้ และควรก้าวเดินไปข้างหน้า ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากฐานล่างเสียก่อน”

“ในการขับเคลื่อนขบวนการองค์กรชุมชนนั้น อยากให้ทุกคนที่ทำงานเพื่อส่วนรวม เข้าใจชาวบ้านให้มากขึ้น อย่างกระทำกับชาวบ้านเหมือนไม่มีหัวใจ เพราะบางครั้งสิ่งที่ผู้นำ ชุมชนทำไปนั้น ชาวบ้านเขาไม่รู้เรื่องด้วย ดังนั้นต้องกระตุ้น เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วน ร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วย เน้นการทำงานแบบภาคีร่วม ไม่ให้เกิดความแตกแยก ถ้าใครทำผิด ต้องให้อภัย ถ้าใครทำถูกต้องชื่นชมและให้ กำลังใจกัน ด้วยความรักความเข้าใจกัน จึงจะทำให้งานเกิดความก้าวหน้า”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางใจดี สว่างอารมณ์
วันเกิด :	20 ก.พ. 2493
วุฒิการศึกษา	ป. 4
อาชีพปัจจุบัน	ค้าขาย
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	เครือข่ายพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย จ.สงขลา 135 ถ.แก้วแสน ตำบล/แขวง ปออย่าง อำเภอ/เขต เมือง จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 โทรศัพท์ 0-7432-2262, 0-9425-4906

ประสบการณ์/ผลงาน

- ประธานเครือข่าย
- กรรมการพิจารณางบพัฒนาสิ่งแวดล้อม อ.เมือง จ.สงขลา (แดนเข็ท) และโครงการโลที
- อดีตประธานเครือข่ายสลัม 4 ภาค
- ประธานชุมชนเก่าเต็ง / ประธานกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนเก่าเต็ง
- ได้รางวัลดีเด่นในด้านการพัฒนาชุมชนเมือง พ.ศ. 2541

นุร์ยีสัน บิลหะยืออาบูบาคา

สตรีมุสลิม...ที่สวมบทบาทและจิตวิญญาณ
ของการเป็น “คุณครูนักพัฒนา”

คุณนุร์ยีสัน บิลหะยืออาบูบาคา สตรีมุสลิมชาวยะลา คนนี้ ทำงานเป็นคุณครูของเด็กๆ ชาวมุสลิม ซึ่งไม่ว่าคนที่นับถือศาสนาใดที่ได้รู้จักและทำงานกับคุณครู ย่อมจะเกิดความรู้สึกศรัทธาในสตรีคนนี้ เพราะคุณครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะทำประโยชน์เพื่อชุมชนและสังคม ทำงานด้วยความรักและความศรัทธา โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

นอกเหนือจากงานสอนหนังสือ สอนศาสนาแล้ว ปัจจุบันคุณครูได้เข้ามาร่วมงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น เป็นประธานสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามอาลาวิยะห์ (เครือข่าย) ซึ่งเป็นขบวนการออมทรัพย์ ที่นำหลักการศาสนามาใช้ปฏิบัติ ให้เป็นบรรทัดฐานที่ดีงามในสังคม เพื่อก้าวสู่การสร้างสังคมแห่งสันติสุข นอกจากนี้ คุณครูยังเป็นหนึ่งในคณะทำงานคนยาลอ

ขับเคลื่อนงานพัฒนาองค์กรชุมชนของ จ.ยะลา ซึ่งขณะนี้ก็ได้มีการทำงานโครงการวิจัยชุมชน เรื่อง การก่อเกิดและการพัฒนาศักยภาพคณะทำงานพัฒนาองค์กรชุมชนคนยาลอ (คคย.) เพื่อสรุปทบทวน ถอดองค์ความรู้จากการทำงานที่ผ่านมาของคณะทำงานนี้

คุณครู เป็นผู้นำการเผยแพร่ศาสนา และทำงานพัฒนามาโดยตลอด เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการมูลนิธิมุสลิมยะลา และมูลนิธิอนุบักร์ ด้วยความเป็นผู้หญิงแกร่งนี้ คุณครูเคยเป็นอดีตประธานชมรมสตรีมุสลิมยะลา และตอนนี้ก็ยังเป็นคณะทำงานเครือข่ายสตรี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา, ปัตตานี, นราธิวาส, สตูล และสงขลา) อีกด้วย

ในการเข้ามาร่วมเป็นคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนนั้น คุณครูอยากเห็น องค์กรชุมชน เป็นแกนหลักในการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยใช้กระบวนการทางความคิด ปรับวิธีคิด ด้วยหลักการที่ว่า คิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง เพื่อตนเอง และสังคมที่ตนอยู่ให้ยั่งยืน เป็นองค์กรที่เป็นมันสมอง มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนาตนเอง และเพื่อพิสูจน์ให้โลกได้รู้ว่า

“องค์กรชุมชน ต้องเป็นแกนหลักในการพัฒนาตนเอง อย่างแน่นอน และยั่งยืนตลอดไป”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางนุรีย์ลัน บิลหะยีอาบูบากา
วันเกิด :	8 เม.ย. 2508
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
อาชีพปัจจุบัน	ครู
ชื่อองค์กร	กลุ่มออมทรัพย์อิสลามอาลาวิยะห์
ที่อยู่	84/1 ม.3 ตำบล/แขวง ตาเนาะปูเต๊ะ อำเภอ/เขต บันนังสตา จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95130 โทรศัพท์ 073-283042, 07-2901264

ประสบการณ์/ผลงาน

ประธานสหกรณ์ออมทรัพย์อิสลามอาลาวิยะห์
คณะทำงานเครือข่ายสตรี 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ประธานชมรมสตรีมุสลิมยะลา
คณะกรรมการมูลนิธิอูบักร์
คณะกรรมการมูลนิธิมุสลิมยะลา
คณะทำงานคนยาลอ (คตย.)

จุไรรัตน์ เจริญโรจน์กุล

ผู้นำสตรี ด้านธุรกิจชุมชน

เศรษฐกิจชุมชน

คุณจุไรรัตน์ เจริญโรจน์กุล เป็นชาวสวนยาง อ.เบตง จ.ยะลา ที่มีโอกาสได้ก้าวมาเป็นแกนนำองค์กรสตรีในการส่งเสริมอาชีพ และ บริหารจัดการองค์กร ทำงานพัฒนาสตรีต่างๆ มากมาย โดยเป็นประธานคณะกรรมการสตรีในระดับตำบล (ต.ยะรม) และรองประธานคณะกรรมการในระดับอำเภอ (อ.เบตง) ตั้งแต่ปี 2530 จนถึงปัจจุบัน ท่านได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและมีกิจกรรมเครือข่ายมากมาย เช่น การจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด การผลิตน้ำดื่มและน้ำแข็งอนามัย เป็นต้น

ด้วยประสบการณ์ทำงานและผลงาน ที่ทำให้บทบาทของสตรีเป็นที่ยอมรับมากขึ้นในปี 2543 นางจุไรรัตน์ เจริญโรจน์กุล จึงได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้หญิงเก่ง สาขาผู้นำท้องถิ่น และได้รับรางวัลผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น องค์กรสตรีดีเด่น

จะเห็นได้ว่า สตรี ก็เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน คุณจุไรรัตน์ ได้เข้าร่วมในคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน โดยได้เข้าร่วมเวทีอนุกรรมการอยู่ช่วงหนึ่ง แต่ด้วยข้อจำกัดในด้านการเดินทาง และมีการกิจหลายอย่างที่พื้นที่ ทำให้คุณจุไรรัตน์ ขอลาออกจากอนุกรรมการก่อนครบวาระ

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นางจุไรรัตน์ เจริญโรจน์กุล
วันเกิด :	20 ต.ค. 2499
วุฒิการศึกษา	ป. 7
อาชีพปัจจุบัน	ทำสวนยางพารา
ชื่อองค์กรชุมชน ที่อยู่	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 4 หมู่ 4 ตำบล/แขวง ยะรม อำเภอ/เขต เบตง จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95110 โทรศัพท์ (073) 284-060

ประสบการณ์/ผลงาน

- เป็นแกนนำองค์กรสตรีในการส่งเสริมอาชีพและบริหารจัดการองค์กร
รองประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรี อ. เบตง
- 2530 ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และมีกิจกรรมเครือข่าย
เป็นประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลยะรม อ.เบตง
- 2543 ได้รับรางวัลผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนดีเด่น องค์กรสตรีดีเด่น
ได้รับคัดเลือกเป็นผู้หญิงเก่ง สาขาผู้นำท้องถิ่น ปี 2543

อัมพร ด้วงปาน

จากประธานกลุ่มออมทรัพย์ 100 ล้าน สู่อธิการบดี
มหาวิทยาลัยชาวบ้านคลองเป็ยะ

คุณอัมพร ด้วงปาน เป็นผู้นำชุมชนอาวุโสที่ทำงานพัฒนามากว่า 30 ปี ได้เรียกแทนตัวเอง และคนทั่วไปได้รู้จักในฐานะ “ลุงอัมพร” ได้ริเริ่มกลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเป็ยะมาตั้งแต่ปี 2523 จนกระทั่งปัจจุบันได้มีสมาชิกกว่า 7,000 คน เงินออมกว่า 100 ล้านบาท รวมทั้งกองทุนสวัสดิการสมาชิกกว่า 7 ล้านบาท ทำให้คนตำบลคลองเป็ยะไม่ต้องเป็นหนี้ ธกส. / หนี้ภายนอก

กลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเป็ยะถือเป็นต้นแบบของสถาบันการเงินชุมชนที่มีเงินหมุนเวียนสูง และยังคงระบบบริหารจัดการแบบชาวบ้าน ใช้กระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมในการควบคุมดูแลซึ่งกันและกัน โดยไม่มีหนี้เสีย สามารถจัด สวัสดิการสำหรับสมาชิกและชุมชนได้ถึง 14 กองทุน เป็นที่มาที่ทำให้พรรคไทยรักไทยคิดนโยบายกองทุนหมู่บ้าน จนกลายเป็นนโยบายประชานิยมของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่กระจายเงินไปที่หมู่บ้านโดยตรง กว่า 75,000

“ กลไกการขับเคลื่อนงานการพัฒนา ต่อไปนี้จะต้องเน้น
 การกึ่ง:ต้องเสาะหากลุ่มองค์กรต้นแบบ เพื่อนำเอาจุดแข็งในองค์กรเหล่านั้น
 ไปเผยแพร่หรือขยายผลและจะต้องทำให้กลุ่มองค์กรเล็กๆ
 ก็ยังอ่อนแอได้มีข้อมูลและเข้าถึงแหล่งความรู้และได้รับความรู้อย่างถูกต้อง
 จากผู้ที่ได้ปฏิบัติจริง ”

ด้านบาท แต่ การดำเนินการจะสอดคล้องกับฐานคิดเดิมมากน้อยแค่ไหน คงจะต้องติดตาม
 ดูกันต่อไป

ลุงอัมพร เกิดเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2486 เป็นคนพื้นที่ตำบลคลองเปี้ยะ อ.จะนะ มา
 ตั้งแต่กำเนิดเรียนหนังสือในระบบ จบชั้นประถมศึกษาที่ 4 แต่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติคิดค้น
 สิ่งใหม่ๆ ทดลองทำ พุดกระดุนให้คนอื่นได้เข้าใจสิ่งที่มีคุณค่ามาตลอด ช่วงอายุการทำงาน
 อาชีพประจำก่อนเกษียณตัวเอง ได้ทำหน้าที่เป็นภารโรง ประจำโรงเรียนประถม และได้ทำ
 สวนยางพารา สวนสมรมที่เรียกว่า “สวนอัมพร” มีต้นไม้หลายๆ อย่างควบคู่กันไป

ลุงอัมพร ได้เริ่มทำกลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ ตั้งแต่ปี 2523 จากการออมที่นำเงินไป
 ฝากไว้ที่ธนาคารตามที่หน่วยงานส่งเสริมแนะนำได้ปรับมาเป็นการบริหารจัดการเงินทุน โดย

คณะกรรมการกลุ่มคิดค้นระบบการบริหารจัดการแบบชาวบ้าน ที่ทำงานเสร็จภายในครึ่งวัน ทั้ง การฝากออม การกู้ และการทำบัญชี เป็นระบบที่โปร่งใสสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ทุก ขั้นตอน ลุงอัมพร เชื่อมั่นในแนวทางการจัดการ การเงิน โดยชุมชนไม่ว่าจะไปร่วมงานไหน ถ้ามีโอกาสได้พูดก็จะย้ำถึงความสำคัญของกลุ่มออมทรัพย์มาโดยตลอด จากกลุ่มออมทรัพย์โดย ขยายกิจกรรมกลุ่มไปสู่เรื่องต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสวัสดิการซึ่งก็จัดเป็นหัวใจสำคัญของกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะสามารถจัดสวัสดิการได้ครอบคลุมวิถีชีวิตของ สมาชิกตั้งแต่เกิดจนถึงตาย

จากประสบการณ์การทำกลุ่มออมทรัพย์ที่ตำบลคลองเปี้ยะจนเป็นที่ยอมรับเป็นที่ศึกษาดูงานของชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ ลุงอัมพร จึงได้เปิดให้กลุ่มออมทรัพย์ คลองเปี้ยะเป็น “มหาวิทยาลัยชาวบ้าน” ที่ใครก็สามารถเข้ามาเรียนรู้ประสบการณ์การจัดการ การเงินของชุมชน โดยลุงอัมพรได้เป็นอธิการบดีของมหาวิทยาลัยเป็นคนแรก ลุงอัมพรได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์การบริหาร

จัดการการเงินและการจัดสวัสดิการ ทั้งในพื้นที่และตามโอกาสที่ได้รับเชิญไปเป็น วิทยากรตามที่ต่างๆ จากประสบการณ์ทำงานที่สั่งสมมาต่อเนื่องยาวนาน ทำให้ลุงอัมพร ได้รับ รางวัลและเกียรติคุณต่างๆ มากมาย อย่างเช่น รางวัลคนดีศรีสังคม ฯลฯ

ลุงอัมพรได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนไว้อย่างน่าคิดว่า “ในขณะนี้ องค์กรชุมชนได้เกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ เพราะหลายๆ หน่วยงานก็ได้พูดกันถึงเรื่องการ พัฒนา แบบใช้กลุ่มองค์กรเป็นเครื่องมือ เพราะต่างก็เชื่อกันว่า การรวมกลุ่มคนเข้ากันเป็นกลุ่ม องค์กรย่อมส่งผลให้การพัฒนาประสบการณ์ความสำเร็จสูง ในขณะเดียวกันทางรัฐบาลก็ได้ผัน เงินงบประมาณมาสู่กลุ่มองค์กรมากขึ้น จนทำให้คนหลายๆ คนมักจะเข้าสังกัดอยู่ในหลาย องค์กร

เมื่อเป็นเช่นนี้ ตามมุมมองของผู้ที่มีประสบการณ์และได้สร้างกลุ่มองค์กรมา ยาวนานนับเป็นยี่สิบปี มองว่าค่อนข้างอันตรายมาก เพราะบุคคลเหล่านี้มิได้รวมกลุ่มองค์กรเพื่อ ช่วยกันสร้างเม็ดเงินของตนเอง แต่เป็นเพียงรวมกลุ่มองค์กร เพื่อรองรับงบประมาณจากรัฐบาล เท่านั้น และในเมื่อคนเหล่านั้นได้เข้าไปสังกัดอยู่ในกลุ่มหลายๆ กลุ่มก็พยายามให้สิทธิในการกู้ เงินจากกลุ่มเอาไปใช้จ่ายจนกระทั่งมีหนี้สินล้นพ้นตัว นี่เป็นจุดที่น่าเป็นห่วง เพราะในขณะนี้คน บางคนเป็นหนี้จนไม่มีวันปลดปล่อยหนี้ได้ทั้งชาติ

ผิดกับกลุ่มองค์กรที่ได้ก่อตัวกันมายาวนาน เพราะกลุ่มนี้ได้รวมกันทั้งคนทั้งความคิด และพร้อมทั้งจิตวิญญาณจึงเกิดการพัฒนาร่วมกัน คือ ร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนา ร่วมแก้ ปัญหา ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ใช้หลักการแบบค่อยๆ เรียนรู้ค่อยเป็นค่อยไป

ก้าวออกไปข้างหน้าอย่างมั่นคง เพราะกลุ่มองค์กรเหล่านี้เริ่มเรียนรู้จากชีวิตของตนเอง และนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาทางออกให้กับชีวิตพร้อมทั้งสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตตนเอง โดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อสร้างทุนทางสังคมขึ้นมาเป็นฐานรองรับกลุ่มองค์กรของตัวเอง สิ่งเหล่านี้เราสามารถมองได้และแยกแยะได้ว่ากลุ่มไหนเริ่มฐานคิดจากอะไร คือ ถ้ากลุ่มไหนที่เริ่มต้นจากฐานชีวิตของตนเองกลุ่มนั้นก็มักจะกระทำให้ไปในการรวมกลุ่มออมเงิน ปลอ่ยกู้หากำไร และนำกำไรส่วนหนึ่งมาจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการให้กับมวลสมาชิก เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล เพราะนี่คือเครื่องมือในการที่จะทำให้ชีวิตมีความมั่นคงได้ เพราะเขาเหล่านั้นมีทุนเป็นของตนเอง และจัดส่วนสวัสดิการช่วยเหลือตนเองได้

แต่ถ้ากลุ่มองค์กรใดที่ดำเนินการไปอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งไม่ได้ออมเงินร่วมกันไม่ได้คิดเรื่องสวัสดิการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กลุ่มนั้นยากที่จะยั่งยืนได้ และจะเป็นภาระของรัฐบาลหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป และยากที่จะเข้มแข็ง และพึ่งตนเองได้ในระยะยาว

จากการที่ร่วมเป็นคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนและเป็นกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ลุงอัมพรได้กล่าวถึงการทำงานของตนเองไว้ว่า

“นับตั้งแต่ที่ผมเองได้อุทิศตนเป็นอาสาสมัครในการพัฒนาในรอบ 20 - 30 ปีที่ผ่านมา ผมมีความรู้สึกว่าได้พบเห็นได้รับรู้สิ่งหลายอย่างที่นับว่าแปลกใหม่และสลับซับซ้อนเกินกว่าที่คิด เพราะในอดีตหลักของการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหา นั้นมักจะมีกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนาและแก้ปัญหาแล้วใช้ระบบแบบสั่งการให้

ประชาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติ แต่อันที่จริงแล้วมันไม่ใช่ เพราะวิธีการเหล่านั้นมันเป็นการมองปัญหาที่ยังไม่ถึงรากเง้าของปัญหา

ในเมื่อผมได้เข้ามาอยู่เป็นอนุกรรมการของสถาบันพัฒนา ก็ได้มีโอกาสรับรู้จากหลายท่าน ไม่ว่าจะจากพวกเราด้วยกันและจากนักวิชาการอาวุโสก็ค่อนข้างตรงกันว่า การแก้ปัญหาและการพัฒนาที่จะให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืนได้นั้น จะเปิดโอกาสให้กลุ่มงานในชุมชนนั้นๆ เป็นผู้กำหนดทิศทางของเขาเอง และให้เขามีโอกาสแก้ปัญหาด้วยตัวเขาเอง ส่วนบุคคลหรือกลุ่มองค์กรภายนอกนั้น เป็นเพียงผู้สนับสนุน ร่วมคิดและให้โอกาสให้กำลังใจแค่นั้น”

ส่วนข้อคิดที่ลุงอัมพรได้ฝากไว้ต่อขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนในช่วงต่อไป คือ กลไกการขับเคลื่อนงานการพัฒนา ต่อไปนี้จะต้องเน้นการที่จะต้องเสาะหากลุ่มองค์กรต้นแบบ เพื่อนำเอาจุดแข็งในองค์กรเหล่านั้นไปเผยแพร่หรือขยายผล และจะต้องทำให้กลุ่มองค์กรเล็กๆ ที่ยังอ่อนแอได้มีข้อมูลและเข้าถึงแหล่งความรู้ และได้รับความรู้ถูกต้องจากผู้ที่ได้ปฏิบัติจริง

นั่นก็หมายความว่า การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจะต้องมีอย่างต่อเนื่อง และการนำผู้นำกลุ่มองค์กรให้มีโอกาสไปเรียนรู้ดูงานในพื้นที่ต่างๆ ก็ยังจำเป็นจะต้องมีต่อไป เพราะกลุ่มองค์กรที่เข้มแข็งนั้นมักจะมีแนวคิดใหม่ๆ และต่อยอดอยู่ตลอดเวลา เพราะการพัฒนานั้นมันไม่หยุดนิ่งปัญหา มันก็ไม่หยุดนิ่ง

เพราะฉะนั้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องมีความจำเป็นสำหรับผู้นำ สมกับคำพังเพยที่ได้กล่าวไว้ว่า **“ผู้ที่เสาะแสวงหาย่อมมีโอกาสมากกว่าผู้รอคอย”**

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายอัมพร ดั่งปาน
วันเกิด :	3 ก.ค. 2486
วุฒิการศึกษา	ป.4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กรชุมชน	กลุ่มออมทรัพย์คลองเปี้ยะ
ที่อยู่	15/1 หมู่ 3 ตำบล/แขวง คลองเปี้ยะ อำเภอ/เขต จะนะ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90130 โทรศัพท์ 0-7432-5457

ประวัติการทำงาน

ร่วมก่อตั้งมหาวิทยาลัยชาวบ้านคลองเปี้ยะ
ประธานกองทุนหมุนเวียนชาวบ้านสงขลา
ร่วมก่อตั้งสมาคมฟื้นฟูบ้านชนบทสงขลา
ประธานกลุ่มออมทรัพย์ตำบลคลองเปี้ยะ ตั้งแต่ปี 2524 - ปัจจุบัน

ประยงค์ ธรรงค์

ผู้สร้างต้นแบบชุมชนไม้เรียง

“สู่กระบวนการเรียนรู้ใหม่ของสังคม”

คุณประยงค์ ธรรงค์ หรือ “น้ายงค์” เป็นผู้นำชุมชนอาวุโสที่สุดในแวดวงงานพัฒนา ต่างรู้จักกันดีว่าเป็นผู้ริเริ่มเรื่อง แผนชุมชนจากประสบการณ์ที่น้ายงค์ได้เริ่มทำแผนชุมชนที่ ต.ไม้เรียง ตั้งแต่ปี 2527 ได้กลายเป็นแนวทางสำคัญในการทำงานพัฒนาชุมชน ที่กระตุ้นให้ชุมชนได้หันมาทบทวนรู้จักชุมชนท้องถิ่นของตนเอง รู้ข้อมูล รู้ปัญหา รู้ศักยภาพที่มีอยู่ในชุมชน แล้วมาร่วมกันวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาของตนเอง

รูปธรรมที่ได้ทำที่ ต.ไม้เรียง ทั้งในด้านการทำแผนชุมชน วิสาหกิจชุมชน ได้กลายเป็นศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนไม้เรียง ที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนหน่วยงาน สถาบันการศึกษาต่างๆ อย่างกว้างขวาง น้ายงค์ได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นได้มาเรียนรู้ในสิ่งที่เขาต้องการจะรู้ และสิ่งที่เขาควรจะได้รู้ เข้าไปมีบทบาทในการจัดหลักสูตรท้องถิ่นของ

โรงเรียน เชื่อมต่อกับมหาวิทยาลัยในการจัดการเรียนรู้สำคัญคนในท้องถิ่น ตลอดจนไป

“การที่จะทำให้เกิดแนวทางแก้ปัญหา และการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนได้นั้น
 จะต้องทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีจุดยืนเป็นของตนเอง มีเป้าหมายที่ชัดเจน
 คนในชุมชนมีความรู้สามารถ โดยรู้จักตัวเอง รู้จักโลกภายนอก
 สามารถแยกแยะได้ว่า อะไรดี อะไรไม่ดี รู้เท่าทัน ไม่เป็นเครื่องมือใคร”

เป็นวิทยากรกระตุ้นให้เกิดวิธีคิดแบบชุมชนพึ่งตนเอง ให้ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ

นายงค์ เกิดเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2484 ที่ อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช ได้รับการศึกษา
 ในระบบจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ได้มีการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองมาโดยตลอด อาชีพ
 หลัก คือ สวนยางพารา สวนสมรมที่มีผลไม้ต่างๆ ครอบครัน และเลี้ยงไก่พื้นเมือง / เลี้ยงปลา
 น้ำจืด ได้พัฒนาอาชีพ การทำมาหากินของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มเกษตรกร
 ทำสวนไม้เรียง ตั้งแต่ปี 2527 ปัจจุบันยังคงเป็นประธานกลุ่มเกษตรกรทำสวน ได้ประสานเชื่อม
 โยงความสัมพันธ์ในการทำมาหากินของต่างฐานอาชีพให้เกิดการเกื้อหนุนกัน ระหว่างผู้ที่มี
 อาชีพทำสวนยางพารา ทำไม้ผล และทำนา จนเป็นที่มาของเครือข่ายยมนา ในปี 2535
 จนกระทั่งปัจจุบันได้กลายเป็นต้นแบบของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วไป

นางยงค์ เป็นผู้นำที่สนใจใฝ่เรียนรู้ และนำประสบการณ์การเรียนรู้มาคิดริเริ่มต่อโดยตลอด ในปี 2528 ได้ไปดูงานด้านสหกรณ์ อุตสาหกรรมชุมชน ในประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน เบลเยียม เป็นเวลา 1 เดือน ในปี 2534 และล่าสุดได้รับคัดเลือกไปดูงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัด ไออิตะ ประเทศญี่ปุ่น (ปี 2544)

ปัจจุบันนางยงค์ได้มีบทบาทหน้าที่เป็นคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาหลายชุด ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโครงการเกษตรกรรมยั่งยืน (DANCED) โดยเป็นกรรมการบริหารกองทุนเพื่อสังคม (SIF) เป็นกรรมการพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ประธานคณะกรรมการบริษัทเครือข่ายผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด (โรงแปงขนมจีน) ประธานศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนไม้เรียง กรรมการวิทยาลัยจัดการทางสังคม (พอช.) เป็นวิทยากรกลาง ด้านการพัฒนาชุมชน แผนแม่บทชุมชน วิสาหกิจชุมชน และได้เขียนหนังสือเล่าเรื่องราวถ่ายทอดประสบการณ์งานพัฒนาด้วยตนเอง

ผลงานด้านเกียรติคุณที่ได้รับมากมาย เช่น ได้รับคัดเลือกเป็นคนดีศรีสังคม ปี 2537 เป็นผู้มีส่วนดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปี 2540 เป็นครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 1 ปี 2544 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นางยงค์ เคยกล่าวถึงตัวเองอย่างสั้น ในเวทีประชุมอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน ว่า “ผมเป็นเกษตรกรทำสวนยาง ไม่สบายใจตลอดเวลาที่ถูกประณามว่าเป็นเกษตรกรผู้ยากไร้ ไม่มีการศึกษา แต่ในความรู้สึกของผม ผมคิดว่าผมรวยกว่า มีที่ดิน มากกว่าคนกรุงเทพฯ เพียงแต่ไม่มีเงิน ได้พยายามทำความเข้าใจกับเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน ได้มีการทดลองทำโรงรมยาง ทำอุตสาหกรรมในชุมชนเพียงแต่เราต้องไม่ดูถูกตัวเอง ก็จะทำให้เกิดภาคภูมิใจ ขณะนี้ผมเป็นทั้งเจ้าของโรงงาน เจ้าของบริษัท (โรงแปงขนมจีน) และกำลังจะให้คนในชุมชนเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย เป็นการประกาศศักดิ์ศรีของคนในชุมชน”

ในด้านความเห็นเกี่ยวกับขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน นางยงค์ได้ให้ความเห็นไว้อย่างลึกซึ้งว่า

“การที่จะทำให้เกิดแนวทางแก้ปัญหา และการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนได้นั้น จะต้องทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีจุดยืนเป็นของตนเอง มีเป้าหมายที่ชัดเจน คนในชุมชนมีความรู้สามารถ โดยรู้จักตัวเอง รู้จักโลกภายนอก สามารถแยกแยะได้ว่า อะไรดี อะไรไม่ดี รู้เท่าทัน ไม่เป็นเครื่องมือใคร”

องค์กรชุมชน คือ เครื่องมือของชุมชน ที่จะใช้บริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ หรือจัดการ

ทรัพยากรของชุมชน ที่เกิดความสามารถของแต่ละครอบครัวที่จะบริหารจัดการได้แต่องค์กรชุมชนจะต้องพัฒนาความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีผู้รับผิดชอบที่มีความตั้งใจ จึงจะสามารถบริหารจัดการเรื่องต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพได้

ฉะนั้น องค์กรชุมชนจึงมีความสำคัญ เพราะจำเป็นจะต้องมีองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือหนึ่งในการบริหารจัดการ ถ้าชุมชนเข้มแข็งองค์กรชุมชนก็เข้มแข็ง แต่ถ้าองค์กรชุมชนเกิดขึ้นจากการจัดตั้งมาจากภายนอก ไม่ได้เกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชนเองโดยตรง หรือคนในชุมชนไม่ได้เป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานขององค์กรก็จะทำให้การทำงานขององค์กรไม่สนองความต้องการของชุมชนเป็นหลักประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชนก็ไม่เต็มที่ เพราะไม่ว่าองค์กรใดใครเป็นผู้จัดตั้ง ก็จะต้องสนองความต้องการของผู้จัดตั้งเป็นหลัก

องค์กรชุมชนมีหลายแบบ หลายระดับ การเลือกใช้อำนาจการจัดการที่เหมาะสม เป็นประสิทธิภาพอีกอันหนึ่งที่ชุมชนจะต้องตระหนักและเลือกใช้ให้เหมาะสม เช่น กลุ่มหรือสหกรณ์ไม่เหมาะสมที่จะใช้ทำธุรกิจที่ต้องใช้ความสามารถและความรับผิดชอบของผู้บริหารสูงนัก เพราะผู้บริหารไม่ได้เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เหมือนบริษัท และมติที่ประชุมก็มาจาก 1 คน 1 เสียง ไม่ใช่มาจาก 1 หุ้น 1 เสียง เหมือนบริษัท ความรับผิดชอบต่อความเสียหายจึงน้อยกว่าเป็นธรรมดา แต่ถ้ากิจกรรมใดที่ต้องใช้ความร่วมมือของสมาชิกในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยกันแก้ปัญหา ช่วยกันรับผิดชอบในวงกว้าง ถ้าใช้บริษัทจำกัด เข้าไปบริหารจัดการก็จะเสี่ยงกับการขาดทุนได้เหมือนกัน

เพราะฉะนั้น ขบวนการขององค์กรชุมชน จะต้องเหมาะสมกับกิจกรรม ยืดหยุ่นได้ เอาคนเป็นตัวตั้ง เอาคุณธรรม เอาสังคม มาเป็นกฎกติกา ไม่พึ่งพิงกฎหมายบ้านเมืองมากนัก ไม่เน้นผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว “วิสาหกิจชุมชน” น่าจะเป็นองค์กรชุมชนในรูปแบบหนึ่งที่จะเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมอีกเครื่องมือหนึ่งของชุมชน ที่สอดคล้องกับสถานะการณ์ปัจจุบัน

ในส่วนของผู้นำชุมชนที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนา น่ายงค์ ได้พูดถึงผู้นำชุมชนที่ทำงานพัฒนาไว้ว่า “ผู้นำจะต้องมีความเป็นประชาธิปไตย เปิดเผยข้อมูลให้รับรู้ทั่วกัน จะต้องมีการประเมินตนเองให้ได้ ไม่ใช่พูดแต่ปาก แต่ต้องทำให้เห็นด้วย เมื่อรวมกันเป็นกลุ่มก็ต้องช่วยกันดูว่าจะอะไรทำให้เกิดผลดี อะไรให้เกิดผลเสียแก่ส่วนรวม เห็นอะไรที่ไม่ถูกต้องไม่น่าจะเกิดไม่น่าจะมี ก็ต้องช่วยกันดู จึงจะนำไปพูดกับคนอื่นได้เต็มปากเต็มคำ ความรับผิดชอบเป็นหน้าที่เป็นบทบาทหนึ่งของผู้นำ การพูดจะต้องใคร่ครวญพูดไปแล้วต้องทำได้ด้วย ที่ผ่านมาระคิดให้คนอื่นทำ สิ่งที่เราพูดต้องร่วมกันทำเอง ไม่มีใครอยากทำตามคนอื่นคิด ถ้าเราคิดแล้วทำที่จะร่วมมือกับคนอื่นก็จะง่ายขึ้น”

สำหรับบทเรียนและข้อคิดเห็นสำคัญจากการเข้าร่วมขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ที่เป็นอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชน น่ายงค์ได้สะท้อนว่า

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) เป็นองค์การมหาชน ที่มีการบริหารจัดการแบบใหม่ที่ชาวบ้านไม่ค่อยคุ้นเคย แต่เนื่องจาก พอช. ได้ตั้งขึ้นในช่วงที่กองทุนเพื่อสังคม (SIF) ได้เปิดตัวลงพอดี ก็นับว่าเป็นส่วนดีของกองทุน SIF ได้ปลุกคนให้ตื่นขึ้นมาทั่วประเทศแล้ว โครงการก็จบลงจึงได้ พอช. ได้เชื่อมต่อดี

ส่วนที่เกิดปัญหา ก็เพราะ พอช. ในเบื้องต้นยังไม่ทันวางกรอบทิศทางที่ชัดเจนพอเปิดดำเนินการก็มีพวกที่มีประสบการณ์จากกองทุน SIF จำนวนหนึ่งเห็นช่องทางหาประโยชน์จึงเกิดปัญหาขึ้นบ้างในระยะแรกๆ

สำหรับผมเองถึงแม้จะได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะอนุกรรมการประสานงาน พอช. แล้วก็ไม่สามารถช่วยงาน พอช. ได้มากนัก เพราะยังมีความรับผิดชอบกองทุน SIF อยู่ และกำลังอยู่ในขาลง ซึ่งก็มีปัญหาเยอะแยะเหมือนกัน นอกจากนั้น ผมยังเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับองค์กรในชุมชน ในเครือข่ายจะเป็นปัญหาใหญ่ เพราะองค์กรชุมชนต่างเริ่มต้นตัวคึกคักมากหลังจากที่เห็นตัวอย่างองค์กรอื่นๆ ได้รับงบประมาณไปจัดการเอง

ถึงแม้ผมจะมีหน้าที่อยู่ในกองทุน SIF และ พอช. แต่ผมก็เป็นห่วงองค์กรในเครือข่ายมากกว่าจึงพยายามเกาะติดพื้นที่ให้มากที่สุด เพื่อการทำความเข้าใจให้กับองค์กรในชุมชนและเครือข่าย เพราะทั้ง SIF และ พอช. ทำการเตรียมคนน้อยมาก ผมจึงใช้กระบวนการแผนแม่บทชุมชน ให้การเรียนรู้กับองค์กรชุมชน และคนทั่วไปอย่างสุดความสามารถก็จริงแต่ก็ได้เพียงเลี้ยวเล็กๆ เท่านั้นเอง

จนถึงปัจจุบันนี้ผมก็ยังเห็นว่าการทำความเข้าใจให้การเรียนรู้กับองค์กร กับเครือข่ายระดับพื้นที่จะต้องทำให้เข้มข้นมากขึ้น การเติมเงินลงไปมากๆ ก็สร้างปัญหา เพราะชุมชนขาดความรู้ ขาดความคิด มากกว่าการขาดเงิน

สำหรับข้อคิดเห็นนี้จะฝากไว้เพื่อสืบสานงานพัฒนาขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชน น่ายินดีได้ทั้งท้ายไว้ว่า “ผมเห็นด้วยที่ พอช. มีการจัดตั้งวิทยาลัยการจัดการทางสังคม เพราะจะเป็นแขนงที่จะทำงานให้กับ พอช. และนำ พอช. ไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพราะองค์กรชุมชนคือ พอช. ถ้าองค์กรชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ ก็สามารถพัฒนาองค์กรไปถูกทิศถูกทาง ผมยังเชื่อว่า พอช. ไม่สามารถพัฒนาองค์กรชุมชนได้ ถ้าองค์กรชุมชนไม่ลุกขึ้นมาพัฒนาตนเอง เบื้องต้นของการพัฒนา ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ เพราะทุกเรื่องเกี่ยวข้องกับคนทั้งหมด การทำให้คนมีความรู้ความสามารถ คนที่มีความรู้ความสามารถแล้วจะไปจัดการกับอะไรก็สำเร็จได้ทุกอย่าง แต่วิทยาลัยการจัดการทางสังคม (วจส.) ก็ควรจะเป็นเครื่องมือหนึ่งเท่านั้น ไม่ควรจะมีตัวตนเหมือนกับ พอช. เหมือนกันให้ศูนย์เรียนรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในชุมชนนั้นแหละเป็นตัวตนให้ส่วนกลางเป็นเพียงศูนย์ประสานงานเท่านั้น จะทำให้การบริหารจัดการไม่ยุ่งยาก และสามารถประสานภาคีได้กว้างขวางมากขึ้น”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายประยงค์ รณรงค์
วันเกิด :	1 ม.ค. 2484
วุฒิการศึกษา	ป. 4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	ศูนย์ประสานพัฒนาชุมชนไม้เรียง 51 หมู่ 9 ตำบล/แขวง ไม้เรียง อำเภอ/เขต ขวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80150 โทรศัพท์ 0-1956-0865

ประสบการณ์/ผลงาน

- กรรมการสมาคมชาวสวนยางจังหวัดนครศรีธรรมราช
- กรรมการบริหารกองทุนชุมชน
- ผู้ก่อตั้งและประธานเครือข่ายเกษตรกร “ยมนา” รวมชาวสวนยางผลไม้และนาข้าว
- ผู้ร่วมก่อตั้งและกรรมการบริหารธุรกิจชุมชน
- ประธานและผู้จัดการกลุ่มเกษตรกรทำสวนไม้เรียง 13 ปี
- ได้รับรางวัลคนดีศรีสังคมปี 2537
- รางวัลครูภูมิปัญญาไทย สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติปี 2542

ครูชบ ยอดแก้ว

พัฒนาจากกลุ่มสัจจะออมทรัพย์แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต
สู่บวนการองค์การการเงินและสวัสดิการชุมชนระดับชาติ

“ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู และเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างเกิดจากคน ทำให้ตระหนักถึงบทบาทว่า ครู ต้องมีหน้าที่พัฒนา เพื่อรับใช้สังคม และประเทศชาติ จากความเชื่อที่ว่า การศึกษา เป็นหัวใจในการพัฒนาคน ครูได้ใช้การศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นการศึกษาว่าด้วยเรื่องชีวิต เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ แบบองค์รวมด้วยจิตวิญญาณที่มุ่งมั่น โดยมีแรงผลักดันจากประสบการณ์ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย”

ครูชบ ยอดแก้ว เป็นหนึ่งใน “จตุรเทพภูมิปัญญาได้” ที่ทำงานพัฒนาด้วยความรู้ ความรัก และจิตวิญญาณ ที่หวังว่าจะพัฒนาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคมให้ดีขึ้น กว่าที่จะเป็น

ด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู

และเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างเกิดจากคน ทำให้ตระหนักถึงบทบาทว่า ครู
ต้องมีหน้าที่พัฒนา เพื่อรับใช้สังคม และประเทศชาติ
จากความเชื่อที่ว่า การศึกษา เป็นหัวใจในการพัฒนาคน
ครูได้ใช้การศึกษานอกระบบ ซึ่งเป็นการศึกษาว่าด้วยเรื่องชีวิต
เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติ แบบองค์รวมด้วยจิตวิญญาณที่มุ่งมั่น โดยมีแรงบันดาลใจ
จากประสบการณ์ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ครูชอบ ที่ทุกคนต่างยอมรับและให้ความเคารพนับถือ ครูชอบผ่านชีวิตวัยเยาว์ด้วยความยาก
ลำบาก เพราะครอบครัวเป็นชาวนายากจน จึงทำให้เข้าใจชีวิตคนใจ สภาพสังคม และเข้ากับ
ชาวบ้านได้ดี

ครูตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนจบวิทยาลัยครูสงขลา และทำงานสอนหนังสือเรื่อยมาจนได้
เป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนวัดน้ำขาว อ.จะนะ จ.สงขลา ณ ตอนนี้องที่ครูได้มีโอกาสทำงาน
พัฒนาตามอุดมการณ์ ความมุ่งมั่นตั้งใจของตนเองที่ว่า “ครูประถมศึกษานั้นก็สามารถช่วย
พัฒนาคน เพื่อไปพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นได้เช่นกัน” ครูชอบจัดทำโครงการต่างๆ มากมาย โดยเริ่ม
ที่โรงเรียน กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนทั้งโครงการอาหารกลางวัน ห้องสมุดโรงเรียน และกลุ่ม
ออมทรัพย์ ฯลฯ จากผลงานการศึกษาทำให้ครูชอบได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย เป็นข้าราชการ
ดีเด่น กิจกรรมโครงการต่างๆ เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานที่มีชื่อเสียง
จากจุดนี้ คือ จุดเริ่มต้นของงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

ชุมชนเริ่มสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมกับโรงเรียน จากโครงการออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือ
ครูนักเรียน มีสวัสดิการของโรงเรียน ก็มาสู่โครงการสัจจะออมทรัพย์แบบพัฒนาคุณธรรมครบ
วงจรชีวิต ที่ทำเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เน้นการพึ่งตนเอง และพัฒนาบุคคลให้มีคุณธรรมใน
การดำรงชีวิต กลุ่มออมทรัพย์นี้ได้ช่วยเหลือคนจนที่เป็นสมาชิกได้ ดอกผลจากการกู้เงินออม
ทรัพย์ส่วนหนึ่งก็นำมาเป็นกองทุนสวัสดิการ ครอบครัววงจรชีวิต นอกจากช่วยเหลือสมาชิกได้
แล้ว ยังช่วยเหลือสังคม และประเทศชาติด้วย แนวคิดกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ที่มีกองทุน
สวัสดิการชุมชนจึงเป็นที่ยอมรับ และถูกนำไปใช้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสุบิน ปณีโต

ได้นำไปเผยแพร่ในจังหวัดตราด จนเกิดเครือข่าย “สัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพครอบครัวชีวิต” มีแพร่หลายไปทั่วประเทศอยู่ในปัจจุบัน

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาี้ ครูชบได้อุทิศตัวให้การเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์ สัจจะสะสมทรัพย์และสวัสดิการชุมชน เป็นผู้ริเริ่มขบวนการ “ผู้ก่อการดี” ที่เดินสายไปพูดกระตุ้นสร้างความเข้าใจเรื่อง “ขบวนการออมทรัพย์และสวัสดิการชุมชน” ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ มีความพยายามให้เกิดการเชื่อมโยงของขบวนการนี้ จนกระทั่งได้ก่อตั้ง สถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชนแห่งชาติ (พอสช.) ขึ้นโดยครูชบเป็นแกนนำสำคัญในการเปิดเวทีกระตุ้นความคิดในเรื่องนี้ โดยเฉพาะขยายแนวคิดการจัดสวัสดิการแบบรัฐสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนในอัตราส่วน 1 : 1 ในปีแรกและลดสัดส่วนลงในปีต่อมา ใช้เงินกู้ในขบวนการกลุ่มออมทรัพย์ด้วยกัน และกระตุ้นจิตสำนึก จิตวิญญาณ การพึ่งตนเอง ความรัก ทำให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายกันในทุกระดับ การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงิน และสวัสดิการชุมชนที่ครูชบพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นจริงทั่วทุกหย่อมหญ้าของประเทศไทย ย่อมจะช่วยกู้ชาติจากวิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำ และการเป็นทาสของระบบทุนนิยม ประเทศมหาอำนาจได้อย่างแน่นอน

ด้วยผลงานในชีวิตที่ทำให้คุณประโยชน์เพื่อสังคมเหล่านี้ ยอดครูคนนี้ได้รับรางวัลทางสังคมต่างๆ มากมาย เช่น ได้รับการเลือกเป็นคนดีศรีสังคม ปี 2534 และสิ่งที่น่าสนใจมากก็คือ จากชีวิตครูประณมศึกษา ครูชบได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพัฒนาชุมชน ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งถือได้ว่า ครูชบ ยอดแก้ว เป็นครูของสังคม ที่ช่วยพัฒนาคน พัฒนาชุมชนท้องถิ่น และพัฒนาสังคมได้อย่างแท้จริง

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายชบ ยอดแก้ว
วันเกิด :	22 เม.ย. 2478
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี (คบ.)
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร	สมาคมฟื้นฟูหมู่บ้านชนบทสงขลา
ที่อยู่	38 หมู่ 3 ตำบล/แขวง น้ำขาว อำเภอ/เขต ฉะนระ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90130 โทรศัพท์ (074)371103

ประสบการณ์/ผลงาน

จัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ แบบพัฒนาครบวงจรชีวิต
เป็นแกนนำ ก่อตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรการเงินและสวัสดิการชุมชนแห่งชาติ
(พอสช.) เป็นคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันขององค์กรหลายแห่ง
ได้รับเลือกเป็นคนดีศรีสังคม
ปี 2534 ได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
สาขาพัฒนา - ชุมชน ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เกล้า แก้วเพชร

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาหว้า
ต้นแบบการจัดสวัสดิการชุมชน 83 กองทุน

ลุงเกล้า แก้วเพชร เป็นอีกหนึ่ง “จตุรเทพภูมิปัญญาได้” ผู้นำด้านองค์กรกการเงินและสวัสดิการชุมชนคนนี้ ผ่านชีวิตมาด้วยความยากลำบากกว่าที่จะประสบความสำเร็จเช่นทุกวันนี้ ลุงเกล้า เติบโตมาด้วยข้าวกันบาตรเรียนจบ ป.4 แล้วจึงบวชเรียนทางธรรมต่อเป็นนักธรรมตรี เริ่มใช้ชีวิตครอบครัว ก็ยังประสบปัญหาความยากจนไม่รู้สิ้น ทำนา ตัดยาง ก็ไม่พอเลี้ยงชีพ ต้องไปกู้หนี้ยืมสิน มาลงทุนทำกินให้ดีขึ้น ด้วยความต่อสู้ดิ้นรนจึงเกิดแรงบันดาลใจในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น

ในระยะแรกไม่มีใครสนใจร่วมทำกลุ่มออมทรัพย์ด้วย เพราะความจนไม่มีใครเชื่อ แต่ด้วยความตั้งใจจริง ลุงเกล้าใช้เวลา 3 ปี กว่าจะรวบรวมสมาชิกได้ (ปี 2522) จากกลุ่มเล็กๆ ที่มี

“

การรวมกลุ่มออมทรัพย์เอกรูปเป็นการทำงานของแมลงพืชมักน้อย

แต่ขยายผลใหญ่ และยั่งยืน รากฐานของชุมชนที่แข็งแกร่งคือการมีกลุ่มออมทรัพย์
ที่ยั่งยืนจากชุมชนฐานราก ค่อยขยายไปสู่เบื้องบน...”

”

เงินออมไม่มาก จวบจนวันนี้เป็นเวลา 23 ปี ของการเติบโตของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านนาหว้ามีสมาชิกเป็นพันคน มีเงินหมุนเวียนหลักสิบล้าน และมีกองทุนสวัสดิการชีวิต 83 กองทุน เชื่อมโยงสัมพันธ์กับการเกิด แก่ เจ็บตายของชีวิต ซึ่งแบ่งเป็น กองทุนพัฒนาอาชีพ กองทุนเครื่องใช้สอยเพื่ออาชีพและคุณภาพชีวิต, กองทุนเพื่อการศึกษา, กองทุนพิธีกรรม และประเพณี, กองทุนชมรมศูนย์และกลุ่ม, กองทุนพิเศษและฉุกเฉิน และกองทุนฌาปนกิจ ที่เกี่ยวกับการตาย แต่ละกองทุนเหล่านี้กระจายอำนาจบริหารจัดการอย่างทั่วถึง

ลุงเคล้า กล่าวถึงกองทุนจะเติบโตใหญ่เช่นวันนี้ ต้องอาศัยระยะเวลาค่อยเป็นค่อยไป ลุงเคล้า กล่าวว่า “การรวมกลุ่มออมทรัพย์เอกรูปเช่นการทำงานของแมลงพืชมักน้อย แต่ขยายผลใหญ่ และยั่งยืน รากฐานของชุมชนที่แข็งแกร่งคือการมีกลุ่มออมทรัพย์ที่ยั่งยืนจากชุมชนฐานราก ค่อยขยายไปสู่เบื้องบน...”

ลุงเคล้า กล่าวว่า “เห็นได้ว่าเราไม่จำเป็นต้องไปสมัครทำงานราชการ หรือไปสมัครงานกับใครเราก็สามารถให้สวัสดิการแก่ชีวิตของเราได้ หากเรารู้จักสร้างงานเราขึ้นมาเอง เรียกว่าเราตั้งบริษัทชุมชนของเราเองขึ้นมา เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักธุรกิจ พนักงานธนาคารบางคนคิดว่าทำไมชาวบ้านไม่นำเงินออมฝากธนาคาร หรือว่ากลุ่มออมทรัพย์ของชาวบ้านเป็นธนาคารเถื่อน ในทางกลับกันน่าจะคิดว่าหากชุมชนมีเงินออม จะเกิดผลเกี่ยวโยงตามมา เมื่อชุมชนมีอยู่มีกิน มีเงินใช้ เศรษฐกิจดี มีความสามารถในการบริหารจัดการผลิต และมีความสามารถในการจัดการบริหารการเงินของตนเอง จะทำให้สังคมส่วนรวมเข้มแข็งเพราะมีฐานล่างและฐานรากที่มั่นคงแข็งแรง”

จากการเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์ร่วมกับชาวบ้าน ลุงเคล้าได้ดำรงตำแหน่งเป็น เฮอร์ณูญิก เนื่องจากไม่มีใครกล้าเสี่ยงรับผิดชอบในหน้าที่นี้ ลุงเคล้าเป็นคนชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน และแม่นยำ ทุกคนจึงยอมรับและให้ความไว้วางใจเชื่อถือและศรัทธา ผู้นำอาวุโสคนนี้

นอกจากนี้ ลุงเคล้ายังมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้เรื่องสหกรณ์และกลุ่มออมทรัพย์ ที่ได้มาจากประสบการณ์ตรง แก่คนรุ่นหลัง เดินทางไปเป็นวิทยากร และมีสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แก่ผู้ที่สนใจอยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าลุงเคล้าแห่งบ้านนาหว่า เป็นผู้นำต้นแบบที่ดี ที่นอกจากเป็นผู้ปฏิบัติแล้ว ยังเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิความรู้ได้เป็นอย่างดี ท่านจึงได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย เช่น รางวัลคนดีศรีสังคม ปี 2541 และรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นวัฒนธรรม จ.สงขลา สาขาภูมิปัญญาชาวบ้าน ปี 2543 และนี่คือนักบริหารการเงิน นักบริหารกลุ่มองค์กรชุมชน นักบริหารชีวิตที่ดี ที่มาจากชุมชนฐานรากอย่างแท้จริง

ในการเข้าร่วมขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ลุงเคล้าได้มีบทบาทสำคัญในคณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชน ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเอง สูขบวนการสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศ เป็นกรรมการตรวจสอบ พอช.

รวมทั้งเป็นตัวจักรสำคัญของขบวนการสวัสดิการผู้สูงอายุภาคใต้การเล่าสู่กันฟังด้วยคำพูดที่เข้าใจง่าย ๆ มีข้อมูลตัวเลขที่แม่นยำ พร้อมเคล็ดลับการทำงานจากประสบการณ์ของลุงเคล้า ทั้งในด้านการจัดสวัสดิการ การติดตามตรวจสอบการทำงานให้เกิดความโปร่งใส ล้วนแล้วแต่เป็นประสบการณ์อันทรงคุณค่าที่ลุงเคล้าได้ถ่ายทอดสู่ขบวนการพัฒนาองค์กรชุมชนทั่วประเทศ

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายเคล้า แก้วเพชร
วุฒิการศึกษา	ป.4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนาหว้า 13 ม. 1 ตำบล/แขวง นาหว้า อำเภอ/เขต จะนะ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90130 โทรศัพท์ 01-4783104

ประสบการณ์/ผลงาน

ก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านนาหว้า และมีกิจกรรมเครือข่าย
เป็นกรรมการสมาคมฟื้นฟูชนบทจังหวัดสงขลา
เป็นประธานสหพันธ์กลุ่มออมทรัพย์ฯ ในระดับอำเภอ และเป็นกรรมการ
ในระดับจังหวัด
ได้รับรางวัลผู้ที่มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัด ปี 2543
ได้รับรางวัลรางวัลคนดีศรีสังคม ปี 2541

ประคอง รอดหนู

ผู้นำการขับเคลื่อนขบวนการภาคประชาชน
ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

คุณประคอง รอดหนู หรือ “พี่เตี้ยว” เป็นอีกหนึ่งที่อยู่ในขบวนการภาคประชาชน มาตั้งแต่อดีต ที่ได้เคยร่วมเคลื่อนไหวต่อสู้ในสงครามประชาชนนานถึง 16 ปี ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงชีวิตกลับไปอยู่บ้านเกิด เป็นลูกจ้างประจำอยู่ที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน และหันเหเข้าสู่เส้นทางการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น จนมาถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่ ปี 2531 พี่เตี้ยว ทำงานธนาคารหมู่บ้าน และเครือข่ายสหกรณ์ธนาคารหมู่บ้าน เคลื่อนงานด้านองค์กรการเงินเรื่อยมา ทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้าน จนปี 2539 ได้เข้ามาร่วมเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรชุมชนระดับจังหวัด และระดับภาค และเป็นสมาชิกสภาตำบล (อ.บ.ต.) อยู่ 2 สมัย

ในปัจจุบันพี่เตี้ยว ดำรงตำแหน่งเป็นประธาน สภา อ.บ.ต ตำบลชุมพล เป็นที่ปรึกษา

สภาธนาคารหมู่บ้าน จ.พัทลุง และเป็นทีปรีชาสภากองค์กรประชาชนภาคใต้ ทำงานขับเคลื่อน
ขบวนการพัฒนาฯ ด้วยพลังจากฐานราก

ที่เคียว มีความมุ่งหวังตั้งใจว่า “ต้องการสร้างพลังขององค์กรประชาชน และประชา
สังคม ให้นำไปบรรลุการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กล่าวคือ โดยระบบกรรมสิทธิ์ในปัจจัย
การผลิต ต้องเป็นของผู้ผลิตโดยตรง ซึ่งแสดงออกมาในรูปองค์กรที่แน่นอนของตน ทั้งทางภาค
เกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการ

มีความเชื่อมั่นว่า การเปลี่ยนแปลงสังคม ก็คือ การจัดความสัมพันธ์ทางการผลิตใหม่
ภายในสังคม และผู้ที่สามารถกำหนดการจัดความสัมพันธ์ทางการผลิตของสังคมได้ ก็ต้องเป็น
ผู้ที่ถือครองกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตภายในสังคมนั้นเอง”

ประวัติผู้นำชุมชน

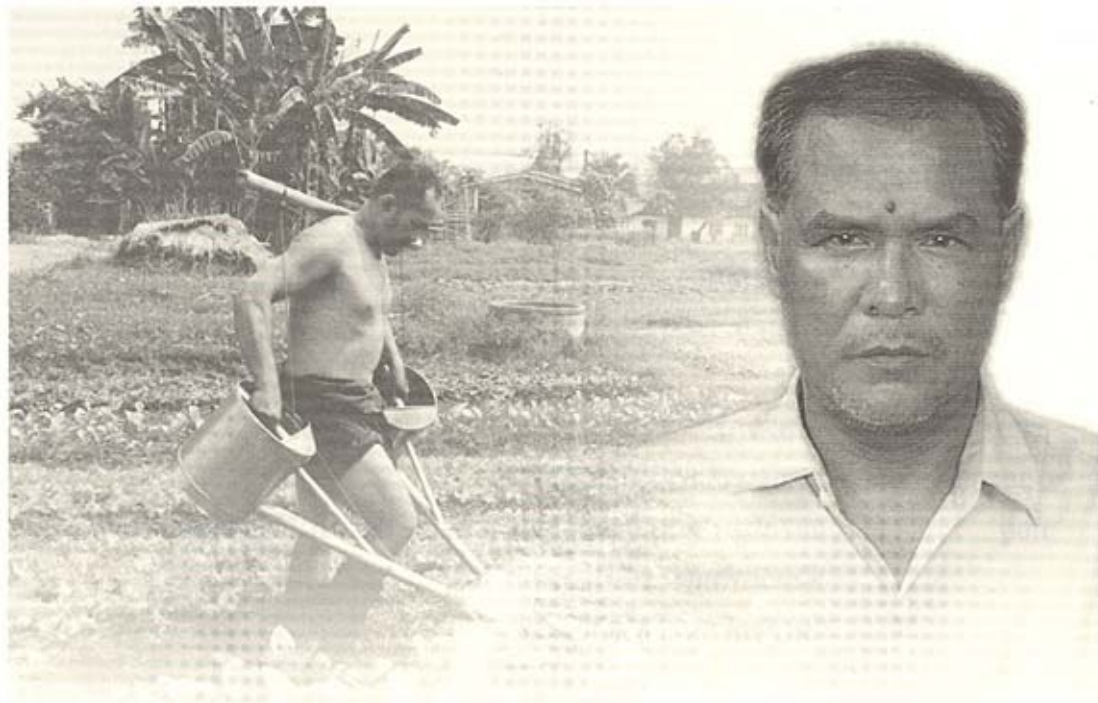
ชื่อ-สกุล	นายประคอง รอดหนู
วันเกิด :	29 เม.ย. 2490
วุฒิการศึกษา	ป. 4
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร	สภาธนาคารหมู่บ้าน จ.พัทลุง
ที่อยู่	287 หมู่ 1 ตำบล/แขวง ชุมพล อำเภอ/เขต กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93000 โทรศัพท์ (074) 635-134

ประสบการณ์/ผลงาน

- เป็นสมาชิกสภาองค์กรประชาชนภาคใต้
- เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ม.1 ต.ชุมพล
- เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์บ้านต้นม่วง ม.9 ต.ลำสินธุ์
- เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ม.1 ต.ชุมพล
- เป็นสมาชิกธนาคารหมู่บ้านเพื่อนรวมน้ำใจ ม.3 ต.บ้านนา

จินดา บุญจันทร์

ผู้นำการขับเคลื่อนการเกษตรกรรมยั่งยืน
สู่ระดับชาติ

คุณจินดา บุญจันทร์ เคยเป็นคนหนึ่งในการเคลื่อนไหวเรียกร้องทางการเมือง อยู่ในขบวนการภาคประชาชนมาตั้งแต่สมัย “เดือนตุลา” และชีวิตก็ได้มาลงหลักปักฐานที่ชุมพร ทำการเกษตรเรื่อยมา ด้วยใจรักในงานพัฒนา การต่อสู้ เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของพี่น้องประชาชน คุณจินดาจึงเข้ามาทำงานพัฒนาชุมชน โดยริเริ่มการทำกองทุนชุมชนในหมู่บ้าน ทำเกษตรกรรมยั่งยืนในชุมชน ขยายเครือข่ายในกลุ่มลุ่มน้ำหลังสวน เชื่อมโยงกับเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์และการจัดการทรัพยากร ตลอดลุ่มน้ำหลังสวน ซึ่งปัจจุบันได้ขยายไปใน 10 ภาควิชาเครือข่ายของ จ.ชุมพร

คุณจินดา เป็นกรรมการเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกภาคใต้ มาตั้งแต่ปี 2532 จนถึง

เราต้องค้นหาพลังชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญา

กระตุ้นและเสริมสร้างการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ภายใต้ฐานคิด

กระบวนการที่เมาะสมขององค์กรชุมชน ฐานทรัพยากร ฐานภูมิปัญญา

ฐานอำนาหากัน และการผลิต

ปัจจุบัน ทำงานพัฒนาด้านการเกษตรยั่งยืน และการจัดการทรัพยากร ลุ่มน้ำ เรื่อยมา โดยเชื่อมโยงแนวคิดการพัฒนา เป็นแกนนำเข้าร่วมกับสมาชิกชาคนจน ในการเรียกร้องเรื่องแนวคิดการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนต่อรัฐบาล จนได้งบประมาณทำโครงการเกษตรกรรมนำร่อง มีมูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน (แห่งประเทศไทย) ให้การสนับสนุนโดยคุณจินดาได้เป็นประธานโครงการนำร่องภาคใต้ และเป็นอนุกรรมการบริหารโครงการระดับชาติ โดยเป็นอนุกรรมการกลั่นกรองโครงการ และอนุกรรมการติดตามประเมินผล อีกทั้งยังเป็นอนุกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืน (มกท.)

ด้วยความเป็นคนทำงานจริง จึงได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านนี้ในหลายประเทศ เช่น เบลเยียม, เนปาล, เยอรมัน, อิตาลี และสวิตเซอร์แลนด์ และร่วมประชุมกับ FAO, LLN เพื่อนำเอาประสบการณ์ความรู้มาขับเคลื่อนงานต่อไป

จะเห็นว่า คุณจินดานั้นทำงานขับเคลื่อนขบวนการ/งานประเด็นนี้ ตั้งแต่ในระดับพื้นที่ ผลักดันจนถึงในระดับชาติสากล ซึ่งคุณจินดามีแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโดยมีองค์กรชุมชนเป็นแกนหลักนี้ว่า เราต้องสร้างการพึ่งตนเองภายใต้ภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยยึดหลัก...

- การพัฒนาคนอย่างบูรณาการ
- เริ่มต้นจากชุมชนฐานล่าง
- ค้นหาภูมิปัญญาชาวบ้าน และการพัฒนาที่สอดคล้องกันกับวิถีชีวิตของชุมชนในภูมิภาคนั้น
- สร้างกองทุน ที่เป็นเครื่องมือในการพัฒนาแบบองค์รวม
- สร้างองค์ความรู้ ที่มาจากชุมชน
- ประสานภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อน
- ให้ความสำคัญกับเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ชนเผ่า ชาวประมงพื้นบ้าน และชนชั้นส่วนน้อย บุคคลชายขอบที่ถูกทอดทิ้ง ตลอดจนผู้ด้อยโอกาสในสังคมอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

- สร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของร่วมกันของชุมชนในการกำหนดนโยบายของรัฐ และการปกครองท้องถิ่น

ในฐานะที่เป็นอนุกรรมการฯ คุณจินดา กล่าวว่า “เราต้องค้นหาพลังชุมชนบนพื้นฐานภูมิปัญญา กระตุ้นและเสริมสร้างการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ภายใต้ฐานคิด กระบวนทัศน์ที่เหมาะสมขององค์กรชุมชน ฐานทรัพยากร ฐานภูมิปัญญา ฐานทำมาหากิน และการผลิต”

ในการเข้าร่วมขบวนการพัฒนาฯ คุณจินดา มีความคาดหวังตั้งใจ ดังนี้

1. การสร้างความเข้มแข็งในฐานรากของชุมชน
2. กำหนดด้วยองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของชุมชนเอง
3. ผลักดันวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน ส่งานนโยบายที่เป็นรูปธรรม
4. พัฒนาคุณภาพชีวิตแบบเรียบง่าย บนฐานปรัชญาพุทธศาสนา
5. ปรับโครงสร้างการผลิต สู่การผลิตเพื่อพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ภายใต้ความมั่นคงด้านอาหาร และการเอื้ออาหารทางสังคม

กล่าวโดยสรุปคือ “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ภายใต้ภูมิปัญญาชาวบ้านของชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนฐานการพึ่งตนเอง”

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	นายจินดา บุญจันทร์
วันเกิด :	11 ก.ย. 2495
วุฒิการศึกษา	ม. 5
อาชีพปัจจุบัน	เกษตรกร
ชื่อองค์กร ที่อยู่	เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์กุ่มน้ำหลังสวน 107 ม.4 ตำบล/แขวง ปากทรง อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดชุมพร รหัสไปรษณีย์ 86180 โทรศัพท์ 09-876-0087

ประสบการณ์/ผลงาน

- ประธานโครงการนำร่องภาคใต้
- ประธานอนุกรรมการภูมิภาคใต้ตอนบน
- กรรมการบริหารโครงการนำร่อง (ระดับชาติ)
- กรรมการเครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลือกภาคใต้ เลขานุการ
- อนุกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรกรรมยั่งยืน (มกท.)
- ผู้ประสานงานเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์กุ่มน้ำหลังสวน

วิโรจน์ คงปัญญา

ผู้บริหารกิจการของชุมชนอย่างครบวงจร
สู่การพึ่งตนเอง

คุณวิโรจน์ คงปัญญา เป็นหนึ่งในผู้นำชุมชนชาวใต้ ที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านองค์การการเงิน และธุรกิจชุมชน คุณวิโรจน์ เป็นชาวอำเภอพรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ด้วยประสบการณ์ทำงานที่เข้ามาเป็นแกนนำขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนอย่างจริงจัง ทำให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในผลงานพัฒนา ดังที่ได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดอนคาในปี 2534 และขยายมาเป็นเครือข่ายทำงานร่วมกันให้กว้างขวางขึ้น จากเดิมมีสมาชิก 500 คน จน 2543 มีสมาชิก 3,205 คน มีเงินทุนหมุนเวียน 17,542,000 บาท เกิดกิจกรรมของเครือข่ายมากมาย

จากจุดเริ่มของการทำกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชนมาสู่การเป็นเครือข่ายในระดับอำเภอ (อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช) ทำให้เกิดธุรกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนขึ้น เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านอย่างมาก มีทั้งศูนย์สาธิตการตลาด ตลาดนัดชุมชน โรงรมยางพารา ซึ่งได้พัฒนาไปถึงการจัดตั้งเป็นบริษัทเครือข่ายผลิตอาหาร จำกัด ที่ทำโรงงานแปงขนมจีน ด้วยทุนจากชุมชน เป็นอุตสาหกรรมของชุมชนเองอย่างแท้จริง

ผลกำไรที่ได้ก็นำไปจัดเป็นสวัสดิการชุมชน บริหารกองทุนผู้ด้วยโอกาส และผู้ยากไร้ อาชีพในภาพรวมของจังหวัด และสร้างกลุ่มอาชีพมากมายในชุมชน เช่น กลุ่มทำสะตอดอง กลุ่มทำกล้วยเล็บมือนาง และกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอาชีพเยาวชน บ้านวังลุง ที่เชื่อมโยงไปสู่อีกมิติในการต่อต้านยาเสพติดได้อย่างดี โดยที่คุณวิโรจน์ เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาและบริหารจัดการของกลุ่มเหล่านี้ และเป็นประธานเครือข่ายองค์กรการเงินชาวบ้านเมืองนครศรีธรรมราช ที่เยี่ยมไปด้วยความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในงานพัฒนาที่ประสานพลังชุมชนให้เป็นจริง

ด้วยภารกิจงานพัฒนาในพื้นที่ที่มีบทบาทในด้านการบริหารจัดการกิจการของชุมชน ทำให้คุณวิโรจน์ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมคณะอนุกรรมการประสานงานพัฒนาองค์กรชุมชนได้ต่อเนื่องนัก แต่ในแต่ละครั้งที่ได้เข้าร่วมก็ได้้นำประสบการณ์งานพัฒนา โดยเฉพาะในด้านวิสาหกิจชุมชนที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมาเล่าสู่กันฟัง จนทำให้หลายคนอยากไปเรียนรู้ในพื้นที่

ประวัติผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล	วิโรจน์ คงปัญญา
วันเกิด :	21 ส.ค. 2490
วุฒิการศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 6
ชื่อองค์กร	เครือข่ายองค์กรการเงินชาวบ้านเมืองนคร
ที่อยู่	82/1 หมู่ 2 ตำบล/แขวง คอนหงส์ อำเภอ/เขต พรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80320 โทรศัพท์ (075) 396-337

ประสบการณ์/ผลงาน

ประธานเครือข่ายองค์กรการเงินชาวบ้านเมืองนครศรีธรรมราช
ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช
กรรมการสมาคมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแห่งประเทศไทย
ประธานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดอน
ที่ปรึกษากลุ่มอาชีพเยาวชนบ้านวังลุง
และเป็นผู้เชื่อมประสานเรื่องการต่อต้านยาเสพติด

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
2044/28-33 อ.เพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320
โทร. 0-2718-0911 โทรสาร 0-2718-0937
Homepage : www.codi.or.th E-mail : codi@codi.or.th